

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az alibi.

Budapest, július 19.

(s.) Az Ugron-Rimler-botránynak utóhangjai hallatszanak szinte napról-napra. Kellemetlen utóhangok. Arról a tájékról jönnek, ahol a magyar nemzet ellenségei tanyáznak. Csehek, pánszlávok, rác és oláh hazaáruulók kommentálják Ugron Gábor cselekedetét. A kommentár mind csak egy duzzad a lelkes dicsérettől. Semmiképp sem irigyeljük Ugron Gábort ezért a dicséretért.

Minő sanyaru sors, minő keserves bűnhődés! Egy kiváló tehetségekkel megáldott politikus, aki pályáját a legerősebb nemzeti irányban kezdi és a *Politik*, meg a *Stefanovicok*, a *Ratiuk* társaságában végzi.

A prágai *Politik*, az ifjusekek lapja, amely egy füst alatt ünnepelte a hírhedt Szokol-ünnep hőseit és védelmezte Ugron Gábort, most ujfent visszatér a dologra és egész erejéből igyekszik kimutatni, hogy Ugron egészen helyes tervet törte a fejét, mikor a francia-orosz-osztrák-magyar szövetséget igyekezett összekovácsolni és mikor francia pénz segítségével akart befolyást biztosítani magának Magyarország és ezzel egyszermind Ausztria politikájára.

Megszólal a magyarországi pánszlávok lapja is, a turócz-szent-mártoni *Narodnie Noviny* és hivatkozik Ugronnak a Házban elmondott védőbeszédjére, ezzel bizonyítva, hogy külföldi pénzt politikai agitáció céljára elfogadni szabad. Ugyanakkor erősen tagadja a pánszláv ujság, hogy a külföldről ajándékot elfogad, de azt már nem tagadja, hogy a szentpétervári szláv jótékonyági egyesület idei közgyűlésén elhatározta, hogy a magyarországi tót lapokat támogatni fogja — tömeges előfizetéssel. Mellesleg pedig nemcsak előfizetőket, hanem pénzt is gyűjtöttek azon

a gyűlésen a magyarországi pánszláv sajtó támogatására.

Persze, hogy ebbe az ékes kórusba, amely Ugron Gábor dicséretét zengi, belevegyül a dákórománok melabuszólama is. Az oláh lapok panaszosan emlegetik, hogy lám megmondta Ugron Gábor, szabad elfogadni külföldi pénzt is politikai célokra; és az ő keservesen összegyűjtött adományait, amelyeket nemzeti hőseik, Janku, Axentye, Hóra és Kloska emléket akarták megőrkíteni, elkobozták, a gyűjtést betiltották.

És megszólal a szerb guzlica is, de ez már egészen praktikus választási nótát intónál. Kijelentik a délvideki szerb tulzók vezérei, hogy a jövő választáson abban hagyják a passzivitást, mindenütt állítanak nemzetiségi jelöltet, ahol csak lehet, ahol pedig nem lehet, ott támogatni fogják — az *Ugron-pártot*.

Ime, egy kis szemelvény Ugron Gábor legujabb barátainak ömlengéseiből. És ez mind nagyon érthető és egészen logikus beszéd. Ugron Gábor, aki Rimlerrel szőtt komplotjában belevert a számításba a magyarországi nemzetiségek kibékítését is, ezenkívül mindenben csalódott, de ebben az egyben nem.

A nemzetiségek megértették őt, még pedig nemcsak itthon, hanem a haza határain túl is. Nemcsak a mi pánszlávjaink nyújtják fel testvéri jobbukat, hanem a nagy szláv szolidaritás nevében keblére omlanak a csehek is. A magyarországi nemzetiségek pedig — az ellenségeink tudniillik — teljes számban vonulnak fel, hogy üdvözöljék Ugron Gábort, az ő új, hatalmas bajtársukat. Az új hármasszövetség terve kutba esett, de a nemzetiségek kibékítése sikerült. Várakozáson felül sikerült. Annnyira sikerült, hogy alighanem kellemetlen is a nagy békitőnek. Ugy képzeljük, hogy ezt Ugron Gábor nem így gondolta. Neki alkalmasint a francia-orosz

barátság kellett, a félmillióval persze; és ehhez ráadásul hajlandó volt elfogadni a tótok, rácok és oláhok szerelmét is, ha éppen muszáj. Természetesen nem a szerelem volt a fődolog, hanem — a hozomány. És most, ime, megkapja a szerelmet, hozomány nélkül. Elhiszszük, hogy kellemetlen a szituáció, de magára vessen Ugron Gábor. Az ő bűnös kalandjának természetes következménye ez. Ha egyébert nem, már ezért egymagáért is méltán érte az a súlyos ítélet, amelyben része volt. És egészen igazságos nemezis az, hogy a magyar közvélemény le-sújtó ítélete ellen a magyar nemzet ádáz ellenségei védelmezik Ugron Gábort.

Ezeknek igazuk van. Senki akkora szolgálatot nem tett nekik, mint Ugron Gábor. Amit évtizedek óta vetünk a szemükre, hogy idegen segítséggel gyűjtenek erőt hazaáruuló fondorlataikra: ugyanazt megkísérelte Ugron Gábor. Amit jogosnak még ők maguk sem hittek, amit éppen ezért csak titokban mertek megcselekedni s aztán letagadták: azt jogosnak és helyesnek hirdette a magyar országgyűlésen Ugron Gábor. Hogyne volna nek hálások iránta? Hogyne dicsőíténék, hogyne bizonygatnák az Ugron Gábor igazságát, amely az ő igazságok is? És hogyne hirdetnék már most, jóelőre, hogy a választáson oda fognak állni Ugronék mellé? Hiszen közös nézetek, közös törekvések kötik össze őket és Ugronékat, meg az egész magyar klerikális ellenzékét, amely Ugronnal közösséget vállalt. És odaköti őket Ugron Gáborhoz még egy nemes érzés is: a háladatosság. Ugron megtette azt, amit soha magyar politikustól nem várhattak volna: *alibit* szerzett nekik, olyan fényes alibit, aminőt legmerészebb álmaikban sem remélhettek. Váltig letagadták mindekkoráig, hogy a tilosban járnak, mert tudták, hogy letértek a tisztességes utról. És most Ugron Gábor beismeri, hogy ő

TÁRCA.

A jó szomszédok.

(Temetői séták.)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil*.

III.

A mama.

Most itt állok a halhatatlan „mama“ sirja előtt.

Itt állok a *Szathmáryné* sirja mellett és szorongva kérdezem magamtól: hát egymás után tünnek el a temető süllyesztőjében a régi nagyok, akik egész korszakokat visznek magukkal a porladás örök éjlelébe?

Kik vannak még életben a régi gárdából?

Kik járnak még közöttünk az aggkor és betegség mankóin azok közül, akik a nemzet újjászülé-
tésekor jöttek világra? Akik egymás oldalán voltak fiatalok? Akik egymás oldalán élték át a legnagyobb nyomorúságot és a legnagyobb dicsőséget?

Hol vannak a nagy bujdosók, a dicső nélkülözők, akik silány honoráriummal, de fenséges lelkesedéssel szegődtek a magyar nyelv apostolai, mikor a nemzet fővárosában még nem épült színház a magyarság számára? Hol vannak az élő Karyatidok, akik — mikor a színháznak minden márványnál szilárdabb és ékebb oszlopaivá legyenek?

Még egynéhány esztendő és mindnyájan együtt lesznek a kerepesi temetőben. Még egynéhány esztendő és elmondhatjuk mély megilletődéssel: a régi gárda, a nagy gárda meghalt!

Szathmáryné sokáig élt, de nem élte túl magát, mint sok divatos művész, akit a kor kegye emel magasra és a kor változó ízlése tesz életlen rommá, mielőtt a halál csont-keze érintené. *Szathmáryné* erősebb volt az időnél. Az idő csak megérelte, mint a gyümölcsöt, de nem ronthatta el. Édesebbé, zamatosabbá tette művészetét, hogy generációk gyönyörködjenek tökéletességében. Nemes tartalma kifogyhatatlan volt, mint a bibliai olajos korsó. Ötven esztendőnél tovább pazarolta, mégsem fogyatkozott meg.

A természetességgel olyan nagyra vagyunk ma. És *Szathmáryné* már akkor föltalálta, amikor *Duse* még a világon se volt. Nem hivalkodott vele, nem csinált belőle rendszert, nem mutogatta tüntető lármával európai körutakon, de egész lelkével annak élt és utolsó lehelletéig hű maradt hozzá.

Nagyságát ez a szerény asszony nem érezte soha. Annál jobban érezték mások, akiket csodálatra tudott ragadni feilumhatatlan egyéniséggel, ősz-eredeti talentumával.

A lángész bámulatos ösztönével dolgozott ez a kedves, egyszerű asszony. Tehát azzal, ami erősebb minden reflexiónál. Pszichológus volt, a legnagyobb pszichológus, aki valaha drámáirók alakjait elévénne tette — és meglehet, hogy soha életében egy teoretikus könyvet nem olvasott végig.

Termzetessége volt a talizmán. Ez segítette keresztül minden akadályon.

Ha nem élt volna lelkében ez a becses, nagy tulajdonság, elromlott volna pályája kezdetén. Hiszen ő is a divatos hamis páthosz, az affektált

szavalás, a nagyhangu, üres pozőrök társaságában indult. De veszedelmes hatásuk alól hamar kivonta magát és a magyar színészet legjobbjai, legnagyobbjai közt foglalt helyet. Érezte, hogy a történelmi kosztüm nem neki való és drámai szerepeihez nem ragaszkodott kicsinyen, macakos hiusággal. Könnyű szívrrel vetette le a nehéz borbálatost és aranyos jókedvelültette föl a komédia köntösét. Azonnal mindig azt hordta. Magával vitte még a koporsójába is.

A *Lecouvreure Adrienne*ket, a *Deborá*kat, az *Erzsébet*-királynékat csak addig játszotta, amíg reportár-víszonyok kényszerítették rá. És csak azért játszotta, mert nem tért ki soha semmiféle kötelesség elől. De mikor megengedték neki, hogy szabadon követhesse a maga inspirációját: lerázta magát a fényes terhet. Mikor a szerepválasztás joga rajta állott: a vig múzsa szolgálatába szegődött.

Milyen ékessége volt a magyar vigjátéknak! Egyik kabinet-alakítása, hogy jött a másik után! S nem mérte a szerepeket hosszúságuk, terjedelmük szerint, hanem a legjelentéktelenebb apróságot is nagygyá tette előadásának a természetességgel, alakításának a csodálatos igazságával.

Émlékezték-e még a „mama“-jára? Szigligeti alakjának a gyöngye körvonaláiba kicsoda duzzadt erőt, életet, igazságot öntött nagyszerű komikumával! Ha *Szathmáryné* franciának vagy olasznak születik: ezt a „mamát“ egész Európa tapsolta volna Lissabontól Bukarestig, a staggionával utazó csillagok hosszú vonalán.

Hát a *dajka Shakespeare Rómeó és Juliá*-jában! Jellemezték-e valaha tökéletesebben a közönséges asszonyt, aki állati hűséggel ragaszkodik Juliához, de praktikus, durva önzésben Páris pártjára áll, mikor a megbomlott családí rend helyreigazítását ettől a konvenciók, új frigytól

is ugyanoda készül, de hozzátesszi azt is, hogy a tilos — nem tilos. Kell-e ennél fényesebb alibi? Amit eddig lopva, bujkálva, sötétben mertek csak megselekedni, ezúttal nyíltan merik tenni. És ha kérdőre vonják őket, le sem is tagadják, csak előveszik az alibit és kivágják bátran:
— Nem voltunk tilosban, csak ott jártunk, ahol *Ugron Gábor*.

BELFÖLD.

Szöll Kálmán Budapest. Szöll Kálmán miniszterelnök a jövő hét elején a székesővárosba érkezik egyházi ügy elintézésére céljából, amely személyes jelenlétét teszi szükségessé.

Vád báró Bánffy Dezső ellen. A *Neue Freie Presse* budapesti levelének egyik passzusa, mely azt mondja báró Bánffy Dezsőről, hogy a magyar alkotmányt be akarta szüntetni s ehhez szövetségeket keresett a közös miniszterek közt és a hadseregben: — élénk megbeszélés tárgya a magyar sajtóban. Azon a vonalon, ahol a volt minisztereink leghevesebb ellenfelei sorakoznak, azt hamoztatják, hogy báró Bánffy Dezsőnek nyilatkoznia kell, tisztáznia kell ezt a vádat. A másik vonalon viszont, ahol még van bizonyos érzelmi közösség a régi rendszer fejével, azt fellelik, hogy báró Bánffy Dezső főudvarmester ugyan Budapesten van, de azért nem fog nyilatkozni, fölöslegesen tartván válaszolni az olyan alaptalan vádra, mely éppen úgy érinti kabinetjének ama tagjait, akik most is miniszterek. A vád, melyet a *Neue Freie Presse* kiptantantott, mindenesetre sokkal jelentősebb, sem hogy a közvélemény egyszerűen napirendre térhetne fölé. Valakinek itt okvetlenül nyilatkoznia kell majd: vagy báró Bánffy Dezsőnek, aki legjobban tudhatja, mi igaz a vádból, mi nem; vagy a *Neue Freie Presse* cikkírójának, aki nyilván szintén eleget tud. Egyebekben a fejlemények elé a közvélemény meglehetősen nyugodtan nézhet, mert ha be akarta szüntetni báró Bánffy Dezső az alkotmányt és ez keresett is hozzá szövetségeket: a szándék szándékának maradt, a szövetségeket nem találta meg, Bánffy megbukott s az alkotmány megmaradt. Ez pedig mégis csak a legfőbb.

A vámtarifa-tárgyalások. A két kormány között az autonóm vámtarifafró vonatkozó tárgyalások, hír szerint, e hónap végén indulnak meg. A magyar és az osztrák kiküldöttek ekkor fog-

remélik. És micsoda hangon pörölt, veszekedett a trétás, esufondáros *Merkució*val! Ehhez hasonló természetűeket láttunk-e valaha színpadon? A lelkiállapotnak ezt a mesteri színezését ki mulhatja fölül?

Hát az a ravasz kacérkodás, az a rikító nevetgélés, amikor pénzt akart kiesiklاندوننى *Harpaqomból*, az óvatos, rideg zsobrákok sáppadt fejedelmeiből! Mikor lesz még egyszer ilyen *Fruzzindák*?

S mit mondanak *Vigneuxméról*? Mit mondanak a klasszikus *Tuffier-asszonyról*, az asszonyi felületességnek és csacsogásnak arról a remek példányáról, aki örökös félreértéseiével és perpetuum mobilé-számával kétségbejejt, örült dühbe gurítja különben is ideges környezetét?

Mit mondanak azokról a bohózatos figurákról, akiket *Szathmáryné* szuverén komikum a annyiszor állított a Nemzeti Színház közönsége elé! Szuverénnek mondom ezt a komikumot, mert végtelenül mulatságos és mégis tulszás nélkül színezett. Sohasem látszott tudni, hogy neveléses szerepet játszik. Sohasem látszott rajta, hogy nevetetni akar.

Mit mondanak azokról a tipikus magyar asszonyokról, akiket a mi társadalmunkból, a mi népünk életéből emelt ki utólráhetetlen húséggel és a jellemző vonások fejedelmi gazdagságával? Kortársai közül csak *Fríelle Korné*lia volt ilyen tökéletes a finom zsánerben.

Szathmáryné zsenije kiterjedt a komikum egész birodalmára és az általános emberit csodálatosan tudta összeolvasztani a specifikus nemzettel, valahányszor magyar alakokat rajzolt. A *Fenn az ernyő, vicsenkas, a Nők az alkotmányban*, a *Kökai ház*, a *Cifra nyomorúság*, a *Cezmadia mint kisérlet* asszonyai *Szathmáryné* játékában briliáns alakokká váltak, tele élettel, kedélylyel, magas humorról.

Mekkora erő, a művészetnek milyen hatalmas vénája pezsgett benne, hogy annyi évtize-

nek Bécsben találkozni, hogy az előkészített anyag bemutatása után a további eljárás módozatait megbeszéljék.

A bor és a paradí víz. Az Alkotmány mai számában egy ur, miután hosszas vizsgálat alá vette a bor és a paradí víz vegyüségét, a vizsgálat érhető hatása alatt azt fejtegeti, hogy tizenhat milliányi magyarsággal szemben csak egy milliányi semita vérü faj áll ugyan, de „tizenhat csöpp borban egy csöpp paradí vizet megérez a legtoplább érzékenységü emberi iny is.“ Ebben az *Alkotmány* alkalmi vegyészének igaza lehet s ha csak ennyit mondana, nem volna hozzá szavunk. Kánikulában vagyunk s ha valaki ilyenkor borral és paradí vízzel mulatja magát, nem is olyan csodálatos. De az az ur a bor és paradí víz vizsgálatában közben böbeszedü lesz s ahogy már ilyenkor szokás, üti a zsidó fajt. Otrombán és esetlenül üti, de sebaj. Nem fog ártani a zsidóságnak. És különben is az az ur maga megvallja, hogy végrendeletet csinált és reszket a toll a kezében: hát ilyenkor elnézőnek illik lenni. De ez az ur borközi állapotában azt is mondja, hogy nagy szerenésje a magyarságnak, hogy a nemzetségek nem olvadtak bele s elég baj, hogy a zsidóság kellemetlen kivétel és igenis be akar olvadni a magyarságba. Hát ezt a vallomást, mert mi annak veszszük, majd észébe juttatjuk az *Alkotmány*nak, mely a boros és paradí vizes cikkelyt készséggel leközölte. Azt is, hogy szerenésének tartja a magyarságra nézve, ha a nemzetségek nem olvadtak bele és azt is, hogy bajnak tartja, ha a zsidóság bele akar olvadni. Az *Alkotmány* emlékezzék majd erre a kettős vallomásra, mert más időkben nem így beszélt. Ha megjön az ideje, majd számoljon érte, hogy a kánikulában mit mondott szerenésének és mit mondott bajnak. Egyébként azokat a kapitális ostobaságokat, amikkel a cikk tele van, ilyenkor nyáron nem tanácsos elolvasni: az ember belebetegedhetik.

A választások előtt. Ma tartotta beszámolóját gróf Serényi Béla, a dédségi kerület képviselője, az ózdi vasgyár kaszinója nagyterében. *Putnikról* hosszú kocsisor kísérete Serényi négyes fogatát s *Osdon* nagy lelkesedéssel fogadták a népszerű képviselőt. A lakomán teljes számban megjelent a rimarományi vasgyár tisztviselői kara s számos választópolgár.

Serényi a lakomán pohárköszöntő alakjában kifejtette, hogy nem változtatott pártállást akkor, amikor az úgynevezett disszidensekkel a kormánypart kötelekéből kivált szabadelvü maradt azontul is, mert a szabadelvüséget nemcsak politikai, de társadalmi köteleenségnek is tartja. Rámutatott arra, hogy az országgyülesen inkább közgazdasági kérdésekkel foglalkozott. A jelenlegi kormány iránti bizalmának

adott esután kifejezést. Szöll Kálmán politikája — szerinte — megérele Magyarországot a reális gazdasági politika új irányzatának. Magyarországnak közgazdasági viszonyait változtatva, kifejté, hogy nem bárája az Ausztriától való gazdasági különválásnak, mert Magyarországnak, sajnos, par excellence agrárállam, minek következtében a különválás egyelőre káros volna. Mindazonáltal szükségesnek véli a fogyasztási vámvonal felállítását, a halványtetas alap fenntartását és racionális fejlesztése mellett. E mellett fog küzdeni a jövőben is. Majd részletesen kifejté, hogy nemcsak politikailag, de társadalmilag is legfontosabb nemzeti köteleységének ismeri a szabadelvüség terjesztését és fejlesztését és csak oly mandátumot kell neki, mely a kerület intelligenciájának túnyomó akarata alapján jut kezeihez.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után *Kilián Sándor* földbirtokos a választók ama kívánságának adott kifejezést, hogy gróf Serényi Béla a jövőre is vállalja a kerületben a mandátumot. Ezután számos felköszöntőben éltették Serényit.

Szathmárról jelentik, hogy az odaváló *Ugron-párt* *Csomy Imre* volt pártelnök vezetésével megint szervezkedik. *Csomy Imre* a választók között ivet körtzet, melynek aláról *hazafiai becsület-érzelmlükre* és *szavukra* fogadják, hogy az Ugron-párt jelöltjére szavaznak. Az 28-ik évkor eddig 368 aláírója van. A pártgyülés e hó 28-ára van kitüztve.

Nagy-Küküllő vármegyében, mint onnan írják, megtörténtek a jelölések. A segesyvári kerületben *Melzer Vilmos*, a kőhalmban *Pildner Ferencot*, a medgyesiben *Öbérth Károlyt* jelölték szabadelvü programmal. A szentágotai kerületben *Eitel Adolf* nemzetségi jelölt ellen a szabadelvüpart *Schuller* beszerterzei nyugalmazott arvaszéki elnököt lépteti föl.

Báró *Podmaniczky Frigyes*, mint az országgyülési szabadelvüpart elnöke, a következő levelet kapta:
Högyész, július 18.

Nagyméltóságod! A folyó évi július hó 16-ikán Szegárdon megtartott szabadelvüparti értekezleten nyilatkozatom alapján elfogadta *belépésemet* a tolmagegyi szabadelvüpartba. Midőn nagyméltóságodat arról tisztelettel értesiteném, hozzászólaiom azon kérsémet is, hogy ennek alapján belépésemet az országos szabadelvüpartba sziveskedjék tudomású venni. Melyek után maradok nagyméltóságod őszinte tisztelejé

Gróf Apponyi Géza.

Dr. Werner Gyula beszámolója alkalmából a zalahatnai választók táviratban üdvözölték *Szell Kálmán* miniszterelnököt, *Lukács László* pénzügyminisztert, báró *Podmaniczky Frigyes* és *Zeyk Dániel* őispánt, akik melegenhangú táviratban köszönték meg a választópolgárok megemlékezését. A miniszterelnöknek *Molnár Károly* pártelnökhöz intézett távirata így hangzik:

Irányomban kifejezett szives érzelmeik, a ragaszkodás és bizalmuknak ily melegenhangú megnyilatkozása, nekem nagyon jól esett. Táviratuk a benső politikai és személyes szolidaritásnak azt az érzelmet keltette bennem, amely vonzó, lekötélez és erősít. Fogadják ezért őszinte örömmel igaz kifejezést.
Szell K. s. k.

den keresztül sohasem láttuk *kedvetlenek* a színpadon, ámbár a magán-élete tele volt keserüséggel, folytonos megpróbáltatással!

Jó volt, mint a falat-kenyér. Tehát jóságával visszaélték. Könnyelmü volt és az életanyagi oldalával nem sokat törődött, mint a legtöbb művész. Tehát anyagi zavarok bántották folytonosan.

Elszorult bennem a szív, amikor néhány héttel a halála előtt találkoztam vele az utcán. Arcra sáppadt, bánatos; lesóványodott tagjain kopott, vékony mantilla. Egészen olyan, mint a szegény *bobás királyné*, akiről a Hamlet színésze deklamál.

Istenem, nekem úgy tetszett, hogy az a nagy művész, az a szegény, eladósodott asszony, aki már akkor csakély nyugdíjából tengette életét — *fázott és nélküözött!*

De vége a komédiának. A nyomor elmúlt, a didergés megszűnt, a keshedt mantillára nincs szükség többé.

Jó, meleg sirban pihen a „mama“; és emléket meleg szívek kegyetele őrzi; meleg könny hull a hántjára azoknak a szeméből, akik néha ellátogatnak hozzá.

Mert könnyezünk s egy kissé mindnyájan árváknak érezzük magunkat annak a sirnak a láttára, ahol a legkedvesebb „mama“ szunyad csöndesen, per omnia saecula saeculorum!

IV.

A nagy direktor.

A „mama“ sírjától egy kődobásnyira fekszik a nagy direktor, akinek a fejében művészi campagne-ok hatalmas tervei szibongtak. Aki emlékeiben, lázas akciójában állandó összeköttetésben állott tömérédek nagy színészszel és az európai drámairodalom illusztris férfival. Aki még a halálos ágyán is vezetett, szervezt és

lelke minden szálával a Nemzeti Színház ügyein csüngött.

Bezzeg elesöndesedett most! Néma, közönyös, hideg minden iránt. Ha néha kimegy hozzá valaki azok közül, akiket ő nevelt és avatott színészsze (mert vannak még naiv lelkek, akik a halott direktorokat is meglátogatták behého) — már semmit sem magyaráz! Nem vezeti a lelkes tanítványt erős kézzel szép ideálok, biztos siker felé.

Velem sem áll szóba. Pedig mi ketten sokszor beszélgettünk a világirodalom remekeiről, a magyar drámairodalom sorsáról. Mi ketten sok érdekes, mozgalmos esztendőtt éltünk át egymás társaságában a színház falai közt és a színház falain kívül.

En láttam *Paulay Ede* fokozatos emelkedését. Láttam a kezdet kezdetén, mint vidékről jövő színészt (magam akkor csak tizenhárom esztendősi diák), aki azzal a becsvágygyal lépett a Nemzeti Színház deszkáira, hogy utódja, örököse lesz *Egressy Gábornak*. Vagy legalább is tulszárnyalja *Lenávy Mártont* a hös-szerelmes szerepekben.

Még most is előttém áll, mint fehetörhás Hamlet. Mint kalpagos, mentés Bánkbán. Hallom csodálatosan patetikus szavallatát és dallamos, kissé lág hangja csengését, amint a jambusokat hibátlanal, a legnagyobb tisztasággal deklamálja.

Azután látom: miképpen szorul hátrább, mindig hátrább a nagy szerepek fejedelmi magasságából az epizód-szerepek szük területére. Miképpen hanyatlik a várt sikerek elmaradása után színészi ambiójája. És miképpen megy át lassan lassan arra a mesgyére, ahol fölálta önmagát. Ahol korszakos sikerrel művészi generációk vezetésére vállalkozhatott.

Aki előbb Hamletet játszotta, abból nem sokára Láertes lett. Azután a derecsöd színész, aki Hamlet ur előtt próbaszaválásképpen *Hekuba királyné* gyászos történetét mondja föl. Azután

Podmaniczky Frigyes a következő ténnyel válszólt:

Elkésve bár, de valódi hazafiai örömmel veszi a szabadelpárpart minden egyes tagja tudomásul Werner Gyulának a köteletségvételről az elváltóság és szorgalom példája gyanánt tündöklő képviselőtanácsunknak a múlt történetét. A csekély személyem iránt tanusított kitértető érzelmek kifejezésért hálás köszönetet mond.

Podmaniczky, pártelnök.

A közigazgatás egyszerűsítése. A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény szentesítése után azonnal hozzálátánk a törvény végrehajtására szükséges teendő előkészítéséhez. A belügyminisztériumban erre nézve, kiosztották a munkát úgy, hogy a törvényhatóságok rögtön megkapják a részletes utasításokat, melyek szükségesek, hogy a közigazgatás munkája gyorsabbá és kielégítőbbé váljék.

A bosnyák-dalmát vasutak. A félhivatalos Pol. Corr-nak Budapestről sugalmazott távirata hangsúlyozza a gabela-bocche di cattaró új vasut nagy jelentőségét és kiemeli, hogy a vasut megnyitása is elűttöt a közönséges szablonról. Az a rendkívüli ünneplés, amelyre az új közlekedési útának a felavatása végbement, arra való volt, hogy ennek az eseménynek nagy fontosságát dokumentálja ország-világ előtt aminék okáért három hadihajót is küldtek Raguzába. Volt ennek az ünnepségnek még egy figyelemreméltó mozzanata, amelyet különös megalapozással kell kiemelni. Az az élénk vizshang, amelyet *Kállay* közös pénzügyminiszter beszéde, továbbá *W. ittek* osztrák vasutminiszternek és *Hegedüs* magyar kereskedelmi miniszternek a két állam közötti viszonyról tett kijelentései kellettek. azt bizonyítja, hogy az időről-ídező följárulót ellentétet nem képesek megrendíteni a törhetetlen szolidaritás érzését és hogy különösen ott, ahol az osztrák-magyar monarchia nagyhatalmi állásáról van szó, minden ellentét elnémul és az összetartozás érzése feltétlenül érvényesül. Az imént lezajlott ünnepségnek ezt a politikai jelentőségét bizonyára a kültöld köreiben is egész horderejében kellőn megértették és méltányolták.

Kállay Benjámin közös pénzügyminiszter *Uz-köpléből*, ahol az új vasutnak bosznia-hercegovinai területén lévő részét megnyitotta, hódoló távirattal küldött ő felségének, amelyre gróf *Paar* főhadsegéd a következő választ intézte a miniszterhez:

Ő felsége a gabela-gravozai új vasuti vonal megnyitása alkalmával bemutatott legalázatosabb hódolattal legkegyelmesebben elfogadni és engem megbizni méltóztatott, hogy ezért excellenciáddal és a nagyelentőségű ünnep összes résztvevőivel ő felsége legmegegebb köszönetét és az imént alkotott új formális vonal szerencsés jövőjére nézve táplált legjobb kívánságait közöljem.

végképpen eltűnt a színpadról. A színész meghalt. De fölismert benne a rendező, a dramaturg, a tanár, a Nemzeti Színház igazgatója.

Erdekes, tanulságos átalakulás.

Aki nem tudja Hamletet alakítani a színpadon: Hamletet kitűnően tudta magyarázni a katedrán. Aki Hamletet beszédté a Helsingörbe rándult komédiás-csapatához hibás hangsúlyozással, nem elég jellemzetesen mondta: később bölcsen értékesítette a színész-iskola tanítványaiban mindazt, amit Hamlet szájról maga Shakespeare praktikus utasításul valamennyi színészembernek örök időkre a lelkiükre kötött.

Aki mint színész sokszor nem tudta mérsékelni magát a páthosban és hamar elragadtatta magát az áradó deklamáció hevével: szigorúan örködött, hogy tanítványai a szavalás nem mérteken ne csapongjanak túl. Megértette velük és vértük oltotta azt a tant, hogy a színjátszó első kötelessége a szerep alkatrésze bontása. Legfőbb feladat az analízis alapján való művészi jellemzés. Réseire kell szédni a szerepet, azután egységre kell forrasztani az inspirált játék tüzeiben: ez a siker diadalmas fegyvere. Ez a művészi nagyság garanciája.

A modern idők szellemét előbb a konzervatóriumba, majd a Nemzeti Színház falai közé először vitte be tiszta látással és buzgó eréllyel. Ő volt az, aki megteremtette a *dramai összjáratot*, a részek egy célra törését, gondos egybeolvadását. A mikor ő dirigált: a legesekeylebb szereplő is lelkiismeretesen, valóságos műgonddal simult az egészhez. Míg annak előtte a legelső szerepek ábrázolói sem voltak tisztában azzal, amit játszanak kellett. És készületlenül, hanyagul, de azzal a gőgös pretenzióval állottak a sugályuk elé, hogy valamennyi közreműködő igyekezzék menéről kisebbre lapulni a saját rakoncátlan nagyságuk kitüntetésére.

Direktorsága idején új izlés, új felfogás vál-

Az állami tisztviselők mozgalmá.

Budapest, július 19.

Az állami tisztviselők nagyarányú akciója mellett méltán rokonszenves figyelemet és szeretet érdeklődést érdemel az államvasuti tisztviselők mozgalmá. Az a törekvésük, hogy anyagi helyzetük tűrhetőség tétessék, nem mai keletű, s ha most a méltánylandó cél érdekében a közös szervezkedést tartják szükségesnek, ez annak a dokumentálása végett történik, hogy a vasuti tisztakar egész összessége érzi súlyos helyzetének nehézségeit. Az a kötelességtudás és lelkiismeretesség, amely vasutasainkat jellemzi, szinte páratlanul áll s ha a mi államvasuti intézményünk lelkielt a kül-öldi szakkörök csudálatát is, ez első sorban a tisztikarnak az érdeme, azé a tisztikárnak, amelyet a mai nevesetesen csekély fizetés sem lassankint munkakedvében s kötelességteljesítésben. Vasutasaink nemes gondolkodására vall, hogy mozgalmukba belevonták az altsízi kar helyzetének javítását és rendezését is, ami csak fokozhatja az irántuk megnyilvánuló rokonszenvet.

A komáromi állami tisztviselők e hó 14-én gyűlést tartottak s azon Magyarország összes állami tisztviselőihez intézett következő kiáltványt fogadták el:

I. Tiltakozik Lukács László pénzügyminiszter Körmozgáson tartott beszédének ama panaszra elvolyban óva mint a tisztviselőket a sztrákszerű szövekeztéstől, mert attól a mozgalom távol áll s ki-jelent, hogy a megindult mozgalom a küszöbön álló képviselőválasztásokkal sincsen összefüggetésben.

II. Óhajtja, hogy Budapesten kongresszus tartassék, melyen magát képviseltesse.

III. Elfogadja a szegedi m. kir. állami tisztviselő intéző bizottságának folyó évi július 10-ik napján tartott ülésében 12 pontba foglalt prozozóit.

IV. A napisajtóból értesült arról, hogy a kormány az állami tisztviselők helyzetén különös szövekeztetést által óhajt segíteni. Ha ez valóban bizonyulna, ez ellen eleve tiltakozik, mert az állami tisztviselők helyzetével nem tartja megeveztetelhetőnek azt, hogy jogosult igényeik ily módon teljesítenessék.

A kiáltványt a komáromi állami tisztviselők általános bizottsága nevében *Kovács József* pénzügyigazgató, bizottsági elnök, *Sztráka György* törvényeszeki bír. intéző-elnök és *Szabó Tyadár* törvényeszeki aljegyző, bizottsági jegyző írta alá.

A németpalánki állami tisztviselők népes értekezletét tartva esatlakoztak a mozgalomhoz és a cél elérésére intéző bizottságot választottak, melynek elnöke *Tüllinger Sándor* járásbíró, intéző elnöke *Illés Vidor* erdész, jegyzője *Berzsenyhy Árpád* postai elnök, tagjai dr. *Pető János* aljárásbíró, *Pezeley Árpád* adótárnok *Sulyok János* telekkönyvezető és *Csohány István* betétszerkesztő aljáró.

Ifj. *Kuna Jenő*, dettai vasuti hivatalnok terjedelmes és figyelemreméltó javaslatot dolgozott ki a vasuti tisztviselők helyzetének javítása érdekében. Javaslata abból indul ki, hogy a baj nemcsak a fizetések csekélységében, de a levonások nagvságában is ke-

totta föl a sok elavult hagyományt. A renitens maradásig néhányszor fölszisszent ugyan ellene és a kényelmében megháborgatott renyhesség majd alattomos, majd nyílt oppozíciója sok keserűséget okozott neki. De a közönség elismerése annyira megszilárdította állását, hogy minden ellenzék lehetetlenné vált intra et extra muros. A korszalem szolgálatában állott és a korszellem volt a szövetségese. Ennek a segítségével minden akadályt játsza legyőzött.

Szövetségese volt a fiatalabb generáció is. Ez a nemzedék tőle tanulta el a fegyelmet és a lelkesedést, a szorgalmat és a kötelességtudást, az európai szellemet és a kultura nagy céljaiért hevülő magyar hazafiságot. Ez a nemzedék tisztelte Paulayt és soha nem lankadó, évről-évre erősödő szeretettel vette körül.

Ő is ezek közt érezte magát legjobban, akik részt adtak neki növekvő dicsőségükből és hálás büszkeséggel tekintettek föl rá. Valamikor tanítványai voltak; később föllemelkedtek hozzá; de egyik sem lehetett olyan magasra, hogy a finom izlésű embert, a kitűnő esztetikus, a jeles rendezőt ne látták volna maguk fölött, mint legjobb mesterüket és legjobb barátjukat.

Eppen ez a tekintély adta meg állásának a szilárdságot. Ez a tekintély — kiváló egyéni tulajdonságok ősszege — imponált a színház színház elemeknek, féken tartott minden nyers szenvedélyt és szabályos körforgásra kényszerítette a szeszélyes eszilagokat.

A Nemzeti Színház tündöklő korszaka fűződik nevéhez. Valóságos renaissance. Ujjászületése az európai szellem magas színvonalára emelkedett magyarságnak. Ez a magyarság lényegében a nemzet erejét, eredeti sajátosságait mind megtartja, de formában az európai esztét, előkelőséget és é változatosságát képviseli.

Seki sem tudta jobban összeforrasztani ezt a kettőt, mint ő, aki maga is az európai műveltség

resendő és ehhez képest állapítja meg a tisztviselők óhaját.

A javaslat négy fejezetből áll. Az első a vasuti tisztviselők államosítását tartja szükségesnek. Államosításunkkal — ugymond — a nyugdíjgyejet feloszlátásával, annak vagyona az állam birtokába menne át, de az állam kötelezze magát, hogy nekünk és özvegyeinknek épp oly nyugdíjat fizet, épp oly módzatok mellett, mint eddig a nyugdíjgyelet; vagyis a nyugdíj-illetmény táblázatunk úgy mint most van, megmaradna. Igaz hogy mindkét részről hoztának áldozatok, mint az által hogy befizetett filiéreinkből évek hosszu során összegyűlt nyugdíj egyletét vagyunknak átadának az államnak. az állam pedig az által, hogy nyugdíjainkra való befizetési diákat vagy teljesen, vagy pedig annak 65%-át eltörölné, de az által a szolgálát és szolgáltaományt ki volna egyenlő, az állam meghozhatja az áldozatot azért, mert mi érdemelük ki talán legjobban hogy értünk az állam valamit áldozzon és viszont mi is megengedhetük az áldozatot, mert a nyugdíj tagsági diájának való befizetéseinek megszüntetése által helyzetünkon nagyban segítve lenne. Összes szolgálatai éveink, melyeket a vasutnál, tehát az állam és közérdek szolgálátaban töltöttünk, akár mint ideiglenes hivatalnok, akár mint hivatalnok-gyakornok vagy torgalmi dijnok tudassanak be nyugdíj éveink közé minden utánfizetés nélkül.

A fizetésrendezésre vonatkozó II. fejezet küldötte „egy aradi kartárs” javaslatát, amely csak a hivatalnoki illetmény táblázat középosztályába tartozók anyagi bel zetés javítását, az alacsonyabb fizetéseké pedig nem. Tekintünk csak szét — ugymond — a 700—800 forintos hivatalnoki karon hányat fogunk olyat találni, kik nem fegyelmi után kapott büntetés miatt lettek az előléptetés- vagy kineve-ésből kizárva, hanem rossz aerában lépve a vasut szolgálatába. az interex korszaka mostoha anyagi helyzetünk és számos más melék körülmény kúrejtészsása által, dacára hogy tényleg 5—6 sőt 7 éve szolgának az államvasutaknál, meg csak 700—800 forintos hivatalnokok és az is csak papíron, mert levonva fizetésük-ből a levonásokot, alig kap kézhé 30—32 forintos havonta, ebből éjzen aztán meg családjaival. A legigazságosabb fizetés rendezés akkor állna be, ha az új fizetési táblázat a szolgálatai éveken alapulna. Még pedig:

I. Tudassanak meg a szolgálatai táblázatba a szolgálatai évek száma, akár mint kinevezett hivatalnok, akár mint hivatalnok-gyakornok vagy torgalmi dijnok szolgálta le azokat, ha azon évek alatt önálló rendszeresített szolgálatai beosztása volt. Ha csak nem büntetésből maradt vissza az előléptetés, illetve kinevezésről, mert sok van olyan valóban szerencsétlen, ki mint torgalmi dijnok lepett be a máv-hoz nem lévén akkor még a 30 itros segély a tanfolyamon, mivel mostoha anyagi helyzete nem engedte meg, hogy rendszeres tanfolyamhalgató legyen és egy évig Budapesten élhessen, így aztán mint torgalmi dijnok be lett osztva szakvizsgái letétele után valamely nagyon erős szolgálattételre hol éjzen-nappal szolgálattat teljesítve, a tanfolyamra nem bírt előkészülni és ennek folytán sokszor csak a 3—4 év után volt képes vizsgálatra jelentkezni, mivel kenyérkeresete nem engedett időt az előkészítésre, hát az ilyen számalmas helyzetben levő aztán nem méltó arra, hogy szolgálatai évei után kapja fizetését? De igen, sőt szükséges is, ha csak nem akarunk igazságtalanságot cselekedni.

II. Akár jogász vagy mérnök akár pedig szakképzett hivatalnok egyenlő fizetésben részesüljenek, mert igaz bár, hogy a jogász és mérnök diplomás

és a tipikus magyarság szerencsés összeolvadása volt. Magyar volt benne a szív, a kedély, a barátságra hajló érzékeny temperamentum és a szenvedélyes lobbanékonyosság; európai volt benne a kitartás, a munkának valóságos adórciója és a művészet nagy, komoly szeretete. Ez a szeretet egyenrangú volt Paulayban a munka kultuszával.

Direktorsága alatt szárnyalt föl *Jászai Mari* sas-röptű tehetsége a görög tragédiában. Akkor emelkedett *Márvus Emilia* és *Csulyag Teréz*. Akkor nőtt, alkotott, fényelt a *Nagy Imre*, *Halmi Helvey Laura*, *Ujházi Éde*, *Náday Ferenc*, *Mihályfi Károly*, *Szacsány* kiváló talentuma. Mesterükre hasonlítottak valamennyien. Munkaszeretet, haladás volt a jelszavuk.

Diadalról diadalra haladtak és a kitűnő előadások éltető levegőjében a magyar drámairodalom virágzó fejlődésnek indult. Mert nemcsak színészekből alakított új gárdát a nagy direktor, hanem drámaírókból is, akiket a szakértő tapintatával és a magyar kultura haladásán csüngő patrióta nemes lelkesedésével vezetett a Nemzeti Színház közönsége elé.

Es ennek a nagy szeretetnek, nagy energiának örökre vége van?

Vége!

A nagy direktor nem vesz több lélekzetet. Mert az egész csak lélekzet dolga. Az ember melle szabályosan hullámzik fel s alá percenkint tizenötösör-huszor. Ez az élet. Az ember melle nem hullámzik többé és ott pihen laposan, mozdulatlanul, mint egy deszka-darab. Ez a halál.

Verekek ugrálnak a temető akácfaín. Vesznek ednek, csacsognak a kis haszontalanok. Mind él, mind mozog, mind szökdel. Mind aludni fog ma éjszaka. Mind föl fog ébredni holnap hajnalban.

A nagy direktor nem ébred föl.

ember, de azért megvan neki az a beneje, hogy leg-többnyire kényelmesebb szolgálata van, mint a szak-képzett hivatalnoknak, ki az erős és nehéz külszolgá-latot végzi; a diplomát tehát ellensúlyozza a nehéz és erős külszolgálat.

III. A régi St. E. G.-isták továbbá a T. H. E. V. stb. hivatalnokok szintén ösztönzők voltak utána nyerveik fizetésüket, hogy ne álljon fenn az a ferde viszony, miszerint ki idegen vasutnál szolgált néhány évet és aztán át lett véve az államvasutakhoz, mag-sabb fizetésben részesüljön, mint az, ki folyton az államot szolgált.

A III. fejezet a szolgálati pragmatikát tárgyalja. Azt óhajtja, hogy elsősorban is a pénzbüntetés eltör-lése volna szükséges, e helyett központi büntető bi-vatal és fegyelmi bizottságok létesítendők, melyek figyelmeztethetnek, dorgálhatnak, bünteteskép áthe-lyezhetnek és hivatalvesztésre előterjeszhetnek az öszszgyűlés elő, másodsorban az évente rendszeresített szabadságot állapítják meg.

A IV. fejezet a szolgálati egyenruhával járó terheket emeli ki. A javaslat szerint jó volna, ha az eddigi egyenruhák helyett megengedték o ly egyenruha viselése, mely mellett nem kellene egy egész civil-ruhátart meg tartani, salon frakk és más öltönyökből, vagy ha az egyenruha viselésé egyáltalában eltöröl-tetnék és helyette a polgári ruha viselése a szolgálal-ban levőnek egy karszallaggal engedték meg. Ha azonban az intéző körök az egyenruha viselését fel-tétlenül szükségesnek vélnék és a mostani egyenruhát tartják meg, úgy 150 forint évi ruhaátállásra jogosan tarthatunk igényt; mivel nem követhető, hogy olyan egyenruhát, melyet csak szolgálatban hordhatunk, fizetésünk tetemes megcsonkításával szerezzünk be.

KÜLFÖLD.

Antisemita botrány Bécsben. Míg a Reichsrath szűnetel a botránykedvelő antisemita képviselők a tartománygyűléseken gyakorolják magukat a gorom-báskodásban. Ma Schneider képviselő tartott traininget és csinos kis botrányt rendezett az alsó-ausztriai tar-tománygyűlésen. A napirendhez szólvá előadta, hogy ő már husz éve gondolkodik a zsidó kérdés megoldásáról. Ezzel kapcsolatban azt indítványozta, hogy a zsidók vagyónát el kell kobozni.

A tartományi marsal rendreutasítja a szónokot. Schneider: Mikor e hó 15-ikén felszóltam, Ofner azt mondta, hogy az alkohol beszél belőlem, Benedikt pedig iszákosnak mondott. Ezeket a zsidók-kat nem utasították rendre. Noske: Itt nincsenek zsidók, hanem kép-viselők.

Gregorig: Hallgass, zsidó fickó!
Schneider: A zsidók folytonosan üldöznek en-gem de én ezért antisemita maradtam. A multkor azt találtam mondani, hogy disznó zsidó! Sajnálom, nem magát a kifejezést, hanem azt, hogy ebben a tere-mben szalajtottam ki a szájamon. Különbben a disznó zsidót nem vonom vissza. Egyébként kijelentem, hogy a disznó zsidó kifejezéssel nem a disznókat akartam meg-sértetni.

Benedikt: Mikor én azt mondtam, hogy maga iszákos, nem sérteni, hanem mentetetni akartam, hi-szen az iszákos nem tudja, mit beszél.

Gregorig: 5-7-63. (Ezek a szavok egy bécsi álmoskönyvből valók. A nekik megfelelő logalmak együtt egy reprodukálhatatlan ocsmányságot jelen-tenek.)

Benedikt: Az ilyen utálatos aljasságokra nem válaszolok.

A spanyolországi antiklerikális tüntetések. Még egyre jolynak az antiklerikális tüntetések Spanyolországban. Saragosa városában tegnap né-hány tüntető csoport beverte az érseki palota, a papne-velő-intézet és néhány templom ablakait. A rendőrséget szintén megdöbálták. Néhány ember, köztük néhány asszony, megsebesült. A saragosai püspök abban-hagyatta az összes vallásos szertartásokat.

A zavargás szöbe került a parlamenten is. Teg-nap a szenátusban és a képviselőházban kérdéseket in-tétek a kormányhoz a saragosai eseményekre vonat-kozólag. A miniszterek előterjesztették a hivatalos je-lentéseket és hozzátették, hogy a hatóságok teljesítet-ték köteleességeiket. Sagasta miniszterelnök a kormány politikáját védte s azt mondta, hogy a kormány arra fog törekedni, hogy a társadalmi kérdést a tőke s a munka egyesítése alapján oldja meg, a vallás kérdésé-ben tiszteletet fog szerezni a törvénynek, ami pedig a parikularisztikus törekvéseket illeti, a központi hatá-lom soha sem fogja magát lezoríttatni arról az utról, amelyen haladnia kell. Egy mai táviratunk jelenti Saragosából, hogy a kolostor és a legtöbb templom zárva van és a rendőrség felügyelete alatt áll. Sok pap elhagyja a várost.

A dán kormányválság. A dán kormány, amely tegnap lemondott, még egy ideig vezetni fogja a dán kormányügyeket. Ugyanis a miniszterelnök kivételé-vel majdnem valamennyi aktív politikus nyaral s így

a kabinet lemondása következtében előállott helyzet-ből nehéz a kibontakozás. Új kabinet alakítására eddig senki sem kapott megbízást. Christensen állami ta-nácsost táviraftalig Kopenhágába hívták. Christofer, aki pénzügyminiszternek van kizemelve, még Párisban van. A szabad konzervatív lapok azt hangoztatják, hogy nem személy-, hanem gyökeres rendszerváltozás-ra van szükség. A Nationaltidende szerint a kabinet le-mondásának oka nem a baloldal győzelme, hanem a jobboldal kebelében beállott meghonólás. Ezt főképp a Sohested-kormányának az a politikája idézte elő, amelylyel a militarizmus dédelgetését mindenek fölé helyezte.

A király, mint egy éjjeli táviratunk jelenti, ma délben Deantzer tanárt fogadta. A kabinet újialakítása tárgyában a bal reformpárt három vezérével, Stadin Christensen állami revizzorral, Alberti főtörvényszéki ügyészszel és Hage udvari kancellárral folytattak tár-gyalásokat. Eddig határozott döntés nem történt.

A bolgár királyság kérdése. A bécsi Vaterland ma megújítja azt a hirt, hogy Bulgáriát király-sággá fogják proklamálni és Ferdinánd fejedelem ismét megnősül. Bécsi diplomáciai körökben ezeknek a hí-reknek nem tulajdonítanak semmi jelentőséget. A ki-rályság tervét Ferdinándhoz közelálló bizonyos körök-ben szivesen látják, de a kérdés politikailag semmi esetre sem aktuális és magában Bulgáriában nem gon-dolnak az ilyesmire. Ami a hirnek a házasságra vo-natkozó részét illeti, maga Ferdinánd fejedelem többször kijelentette, hogy nem gondol a nősülésre. Hogy Ferdinánd állítólag a montenegrói fejedelem leányát szemelte ki magának, azt Cetinyében eszelték ki, még pedig azzal a föltevéssel, hogy a valláskülönbség akadályán Ferdinánd fejedelem könnyen tultenné magát. Ha Ferdinánd fejedelem már ráadná magát a vallásváltóz-tatásra és új házassági frigy kötésére, nem valószínű, hogy akkor éppen Montenegroban keresné életpartját.

A Vaterland közleménye lényeges részében így hangzik:

A bolgár fejedelem és nemzet mindenekelőtt egyetért abban, hogy az új fejedelemnek nem szabad nagyralátónak lennie. Már pedig a fejede-lemnek Euaxenia montenegrói hercegövel való házassága veszélyes lenne a mostani trónörökös jogaira nézve. Ha a bolgár kormány gondosan ügyel arra, hogy a fejedelem olyan nőt válasszon hitvesül, akinek nincsenek uralmi szándékai, akkor világos, hogy Ferdinánd fejedelem nem veti a szemét olyan családra, amely a maga pre-tenzióival olyan gyakran okozott már bonyodal-makat a Balkánon.

A bolgár kormányhoz közel álló körökben azonban főképp nemzetközi tekintetekből tart-ják lehetetlennek ezt a házasságot. Bulgária nagyon jól tudja, hogy ilyen frigyvet a hatal-mak különféleképp fogadják. Az új kormány azon fáradozik, hogy az előbbi kormány hibáit jóvátegye s a hatalmak elvesztett bizalmát vissza-nyerje. A kormány arra törekszik, hogy mellőzzön mindent, ami kompromittáló lehetne (így például a kormányának a macedon-bizottsággal szemben való magatartását) és semmi olyat ne tegyen, ami félreértésre, vagy valamely nagyhatalomnak arra adhatna okot, hogy elégedetlen legyen Török-szág után minden tekintetben Bulgáriát illeti meg az első rang a Balkánon. Minthogy Bulgária királysággá proklamálásának a programjából a macedoniai kérdést törölték, e tervnek semmi sem áll már utjában, és a fejedelemség rangemlése előbb jog bekövetkezni, semmint gondolják. Akkor aztán Ferdinánd király majd talál magának kevésbé pretenciózus hitestársát is.

A kínai bonyodalom. A kínai német főhadí-szállásból érkezett jelentés szerint Lute kínai tábornok május 13-án Paotingfutól délre megverte a fölkelőket, a kiknek üldözését a 3. német ezred 8. és 8. százada vállalta el. A németeknek öt kisebb ütközetük volt a fölkelőkkel. A németek közül heten megsebesültek. A boxerek egyetlen ütközetben száznál több halottat vesztettek. Vanfusziangtól délkeletre a franciák vállal-koztak a fölkelők üldözésére.

A tárgyalásokra vonatkozólag a következőkről értesül a Times: A tengeri vámtariának 10 százalékra való fölemelésére vonatkozó orosz javaslat tárgyában még most sem jutottak előbbre mert Anglia csak az esetben hajlandó ezt a javaslatot elfogadni, ha meg-adják azokat a kereskedelmi kedvezményeket, ame-lyekről a jegyzőkönyv XI. cikkében szólt. A kö-vetek tegnapi ülésén ujra tárgyalásra került ez az ügy és az angol követ kivételével valamennyi követ hozzájárult az orosz javaslathoz. Azonkívül a követek ma elfoga-dták Khina leghajabb törlesztő-tervét, amely szerint a kártérítés fizetésének kötelezettsége 1940-ben szűnnék meg. E terv szerint Khina nagy pénzügyi áldozatot hoz, mert évenként körülbelül 42 millió taelt tévő

állandó terhet vesz magára. Az előbbi terv, amelyet a követek pártoltak, kedvezőbb volt Khinára nézve, mert az évenként fizetendő összeget állandóan csök-kentette és 1950-ben egészen megszűnt volna a köte-lezettség, Khina tehát áldozatot akar hozni azért, hogy az egész tartozást tíz évvel előbb róhassa le. Az angol, német, francia és amerikai képviselőknek a Sanghai-folyó szabályozására vonatkozó jelentését a követek az orosz követnek néhány lényegtelen mó-dosításával elfogadták. A jelentést általában helyeslik.

London, július 19.

Peking kiűritése és ünnepélyes átadása augusztus 14-én, a követések felhagyításának évfordulóján fog megtörténni.

London, július 19.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Az ide-gen követek ma formálisan elfogadták azt a köve-telést, hogy Khina 4%-kal kamatozó kártérítési öszze-get fizessen. E tárgyban eddig csak megegyezés állott fenn.

Egy leány.

Ez a címe annak az orosz regénynek, amelynek közlését ma kezdi meg a Budapesti Napló. Szerzője

Maxim Gorkij,

ez a világhírre kapott orosz író, akinek művei az orosz irodalomban akkora feltűnést keltettek, mint Tolsztoj óta senki máséi. Az

Egy leány

szerzőjének élete is valóságos regény. Valódi nevének Pjeskovnak hívják, Gorkij csak álneve (magyarul: Keserű). Maga se tudja pontosan, mikor született. Körülbelül 33-35 éves. Gyerek-korában cipészinasnak adták, azután szentkép-festő lett, majd hajószakács és kertészlegény. Innen a pékmesterségre, majd a favágásra adta magát, később zsákhordó és napszámos lett. 1888-ban öngyilkos akart lenni, de csak súlyos sebet ejtett magán. Kigyógyult s előbb gyümöcsi-árus, majd vasuti ór lett. Ezt az állását elhagyta s kvasz-árusnak ment. Innen került írónaknak egy ügyvédhez s az irodában kezdett írogatni. Művei hamar nagy feltűnést keltettek, az oroszok leg-jobb íróik közé sorolták s most francia, német és angol kiadók valósággal versengve adják ki ösz-szes munkáit. Az

Egy leány

érdekes történet, amely egy professzor és egy ártatlan leánya szerelmének eseménygazdag, idillikus históriáját adja elő.

HIREK.

Dal a havasi gypárról.

Ausztriában törvényt hoztak a havasi gypár védelmére.

Égve nyuló havasok virága,
Szegény virág, úgy sajnállak én,
Elpusztulsz te — látom — szeretetlen!
Fönn a bergek sziklás rejtekén,
Dalban élsz csak — tudom — nemsokára
Szegény virág, havasok virága!

Nem mehet az ifjú többé érted,
Ahol várja száz rejtett halál,
Vagy ha megy is, nem téphet le téged,
Reszkető szív ott rád nem talál:
A leánya hogyha téged óhajt —
Nem hallasz te több szerelmes sóhajt.

Égbenyuló havasok virága
Szegény virág, úgy sajnállak én,
Elhervadsz te majd békóba zárva,
Nem fűződik hozzád több regény
S nem véd meg a szív romantikája,
Hogyha zúg a felhők harsonája!

De hiszem, hogy ez a tilalomfa
Nem sokáig lesz fölöttes árny:
S lehoz téged a szerelmes ifjú
Ezután is — ha kéri a lány,
Ha előtte ott áll is az őrveny:
Lányt s virágot nem véd meg a törvény!

Horváth Elemér.

„A félárva.”

Vagy két hét óta mindennapos vendégünk itt a redakcióban egy apró, zsidó gyerek, név szerint: Weinberger Kornél. Első tekintetre is meglátszik, hogy mélységes lelki életet él, ámbár alig járja még a hetedik esztendő. Vannak ilyen bolond esetek. Halovány, gyöngö, vékonyosontu fiúcska. A tartása, a járása roppant bizonytalan, a beszédje, a hangja, a keze mozgása ijesztően ideges. Beszédközben el-elesuklik, ujjaiával végigszánt a homlokán, finom, fekete haját gyakran simogatja, meg-megrángatja kabátkája alsó szélét, kapirgál a térdén, hadonász, kíváncsian okvetetlenkedik, mélytűzű szemével nagyokat néz: egészen furcsa jelenség a kis Weinberger Kornél. Persze roppant tiszta. Matrózforzára varrott szöttes bluzából kiviláglik inge fehérsége, arcán, kezén, egész külsején az a hamvas glazur, amelyet az otthon rendje harmatoz az apró népre.

Mindez az esetemhez tartozik. Azért időztem hosszan e fárasztó részleteknél, amelyeket kis pajtásom külseje kínál. A nervózus Weinberger Kornél egy hétfői napon köszöntött be először, reszkető kezében nagy darab papír, a papíron egyetlen vonalak, a vonalakon ártatlan, kerek, nagyívű írás és az írás foglalatja, mi vajjon? Egy vers.

— Istenem, Weinberger Kornél, hát hogy lehetett ilyen suta és elrongyolt verset leírni, amikor annyi szép gyereknóta van a világon. Gilice, lepke, kis csörgő, papírsárkány, tündérsziget, tóparti virág.

— Nem, nem, nem, — kiáltja idegesen a türelmetlen gyerek, — nem leírtam: irtam. Nemesak ezt, sokat irtam. Mindig irok. Tessek kinyomtatni, kérem. Majd hozok még. Most csak ezt hoztam. És sokat olvastam. Tudok olvasni. Az Isten nagy betűvel kell írni. Nem csupa nagy betűvel. Csak az első szót kell nagy betűvel. Hát megírtam. És eljöttem.

— Jól titted, hogy eljöttél, kicsi Kornél. Szeretünk is Téged. De hova gondolsz, hogy egy ilyen apró legényke verseit olvassák nagy emberek. És te miért nem játszol inkább pajkos fiukkal, szelid lányokkal, nappal katicabogárral, este árokparton világító szentjánoskálkkal. Menj most haza szépen és ne lássunk az őszig. Akkor is úgy, hogy ne légy ilyen tiszta fehér, hanem kormos, fekete és piros. A körmöd se legyen ilyen tiszta. És ha piszkos is, ne tintától való legyen a tisztálansága. Siess most haza, kis öreg legényke, édes, szegény gyerek. És mondd meg, hogy szépen tiszteltam az édes apádat!

Tágra nyitott szemekkel hallgatta a szót az izzó, remegő kis poéta. Arcáról eltűnt a haloványság, megfőstötött valami szenvedélyes pirosság. A papír már akkor visszakerült a bizonytalan kapkodó kezébe, azzal szorongatta, morzsolta majdnem, nagyokat nyelt közben, dadogott is valamit, köszönt is talán, egyszer az ajtóhoz került és bár könnyen jött, majdnem beillant, mint a pára, nehezen és fáradsan, családottan és reményeszegetten távozott. Még utána kiáltottam, mondja meg otthon, vigyázzanak rá és hogy tiszteltam az édes apját, el ne felejtsé.

Nekem ez üzenetre a gyerek nem felelt. Csak gondolhatta magában:

— Ime, eljöttem ehhez az emberhez, aki tudatlan ember, aki nyájás beszédű, de idegen ember, és az atyámat tisztelteti, hát nem tudja? És nem szereti a versemet, holott amikor hozzáfogtam, már valaki gyönyörködött benne, amikor irtam, könnyezve állott mögöttem és amikor elvégeztem, megcsókolta érte és jobb keze a hajamban játszott, míg

balkezével a szemeit törölte. Akkor lélekcsakadva futottam el a Szív-utcából, ahol mi lakunk, végig sok utcán, sok teren, esőngétesre meg nem állottam, gyümölcsös asszonyok körül nem kíváncsiskodtam, kergetődző gyerekek sorába de egy percre is be nem állottam, csak mentem és igen szaladtam. Az anyám is kérte a versemet, de nem adtam, csak igen szaladtam vele az idegen emberhez és a csunya idegen visszaadja, meg se cirógatja és az édes apámat tisztelteti. Hát nem tudja? Senki se tud semmit. Csak az édes anyám. Az mindent tud.

És a kis Weinberger Kornél csak járt, jött, szaladt ide mifelénk naponkint, új versekkel, új haraggal, új kíváncsisággal, új ábrándokkal, új várakozásokkal és véres csalódásokkal. Alig lehetett követni a sok szórakozott, zavaros, töprenkedő beszédét. Jött és távozott. Amit hozott és amit el is vitt mindig: csak vers volt. Izzgatta végül, hogy a kezembe adja a kulcsot, amely felült kis lelkének, zaklatott idegületének, nagy kálváriájának, hat esztendő kis létezése egész tragédiájának titkát elvezet. Szólni nem szót róla. De megírta azután ebben a versben, amely meg is hozza émsztű, forró, beteg, lázas álmanak, vágyakozásának a teljesülését. Mert ime itt a vers:

A félárva.

I.

Boldogtalan voltam már,
Hét hónapos koromba,
A jó Isten akaratta miat,
Elvesztettem édes, jó atyámat.

II.

Ó milyen irigylendő az a gyermek,
Mikor mondhatta
Szerettek édes atyám,
De a jó Isten irgalmas és gondviselő

III.

És nem hágy el,
Özveget sem sem félárva,
És úgy meg segítet a jó Isten,
Hogy magányosan is megélhetünk
És ő hejtesíti az édes anyámmal együtt boldogult édes jó atyámat.

IV.

Csak egy hiba van úgy mind minden háznál.
A legfőbb házfeje édes atyám, de az hiánzik.
De a jó Isten gondviselő és benne bizok, hogy el nem hágy és megtartja édes anyámat egyetlen vigaszom.

Árva vagy hát, kis Weinberger Kornél. Hát vigyázzon is Rád az árva Isten. Jó. Nagy betűvel. És az árvaságod vallomása, egész lázas állapotod, töprengő fantáziád magyarázatja nem tudott élőszóban felszakadni gyereklelkedből. Irsz egy verset, amiben csatára kelsz a sors ellen, amely elrabolta az apádat és megteszed az édesanyádat az Istennél erősebbnek. Mert ő tette, hogy árvává lettél, de az édesanyád teszi, hogy csak félárva vagy. Nagy ember vagy, nagy filozófus, nagy bölcs, Te apró, kis gyerek.

Mi az anyád? Ezt már el tudtad mondani ma. Trafikos a Szív-utcában. A harmadik szám alatt. Az apád Lipót volt, Te Kornél vagy, az anyád özveggy. A nevében ez a szó van legelő. És erősebb joggal fűzi ez a szó együvé, akik egészen együtt voltak, a nász megpecsételő gyűrűnél. Ezen a világon a legerősebb kapcsol az emlékezés. Ez gyujt az édes anyádnak világot magányos utján, ez ihlet meg és ez ad neki gyönyörű, színes, édes beszédet, amikor az apádról szól neked, akit gyerekszemmedel megíratsz, az imádsággal áldasz és látsz is mindennap terített asztalotoknál, amelynek fején egy hely üres.

Tudod mit, kis Weinberger Kornél? Ül oda Te. Jól erősen és egészen. Soha idegen el ne foglalja. Egész bizonyosan tudom, hogy hasonlítasz az édes apádhoz, akinek nyájás, szelid emléké a Te eleven arcod anyádnak visszavárászolja. Azután inmentül most már csak vidám verseket írj kis poétám. Majd megkérek valakit, hogy ezt a versedet vesse az édes atyád sírmeikére.

Braun Sándor.

Budapest, július 19.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 15-én új előfőzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfőzetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Gróf Apponyi Lajos magyarországi údvárnagy, hivatalos ügyei elintézésére Budapestre érkezett és résztvett a várépítési bizottság mai ülésén. — Dr. Werner Gyula országgyűlési képviselő több heti fürdőhasználatra külföldre utazott.

— Királynak a német hadgyakorlaton. Danzubból jelentik, hogy Ferenc József király is jelen lesz az ősi nagy hadgyakorlaton.

— Frigyes főherceg Esztergomban. Esztergomból távtratózza tudósítónk: Frigyes főherceg ma Esztergomba érkezett. A főherceg esztergomi ezrede fölött fog szemlét tartani.

— Családanyozás. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. Szinyey-Merse József és Ottlik Iván osztálytanácsosoknak a földművelésügyi minisztériumban a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

— Ferdinánd fejedelem Gömörben. Selmecbányáról távtratózzák, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap Selmecbányán át Szent-Antalra érkezett, ahol a kőburgok Koháry-féle kastélyában időzik édes anyjával, Klémentina hercegnővel s gyermekeivel. A fejedelem több napig marad Szent-Antalon. A selmecbányai vasuti állomáson Kőburg Fülöp herceg fogadta a város képviselőitében Szinyay József kir. tanácsos polgármester s a rendőrkapitányok jelentek meg. A fejedelem hosszabb ideig beszélgetett velök.

— Családi esemény a konopisti kastélyban. A konopisti kastély felől érkekes hír érkezik. A Berliner Localanzeigernek egy bécsi jelentése szerint ott Ferenc Ferdinánd főhercegek őrvendétes családi esemény bekövetkezését várják és pedig már a legközelebbi időben. Minden előkészület megtörtént már. Két hét óta két tudós hölgy, két parasztdiák és egy orvos tartózkodik a kastélyban, s rajtuk kívül egy angol gyermekápolón is várja, hogy szolgálatot teljesíthessen. Vasárnap óta már a keresztelőt is előkészítették. A hercegnő pompás egészséggel néz az esemény elé, naponkint sétál a kastély nagy parkjában.

— A német császár és a német ipar. Vilmos császár abból az alkalomból, hogy a hamburg-amerikai társaságnak *Deutschland* hajója óránként 23.51 csomó sebességgel a legnagyobb rekordot érte el, a társaság igazgatóságának Norvégiából a következő táviratot küldte:

Bravo Deutschland! Pompás eredmény, amilyent eddig a világ egyetlen hajója sem ért el. Tisztelet illeti meg építőit és a személyzetét. Mind a ketten dicsőséget szereztek a hazának. Örülök, hogy a hajót Deutschlandnak hívják.

Vilmos I. R.

A német iparosvilág őrvendve császári dicsőretnak, amely arról tanuszkodik, hogy Vilmos császár mindenütt és minden körülmények közt tettel és szóval serkenti, buzdítja, lelkesíti hazája iparát. Van is látszata.

— Hol esett el Petőfi? Marlonoson ma is él még egy negyvennyolcas honvéd, Gáspár Tamás, aki tanuja volt a Petőfi Sándor elestén. A fia nemrégiben beszélt egy kolozsvári tanárral s így beszélt el ezt a még máig se tisztázott történelmi eseményt:

— Apám jelen volt Bem táborában a fehéregyházi ütközethet. A veszített csata után menekültek. Petőfi a buni hidnál állott egy barátjával. Alkonyat felé járt már az idő.

Ó egy füzfá-oduban volt elrejtőzve. Onnan nézte a következő jelenetet:

A hidon keresztül jött egy kozákcsapat. Ennek ellentállt Petőfi s a barátja.

A kozákok rávetették magukat a költőre és társára. A küzdelem rövid volt. Egy kozák a dardájával átúrta Petőfit, ki ott nyomban meghalt.

— Új gimnázium az Erssébetvárosban. A fővárosnak legnagyobb középiskolája, a VII-ik kerületi állami főgimnázium, sehogysem fér el Barsany-utcai központi épületében, ezért néhány osztályát egy hársfá-utcai bérházban helyezték el. Ujabbán pedig a Damjanich-utca 43. számú Bathány-féle házat bérlették ki a gimnázium céljaira. A lakásokat most alakították át iskolatermekké. Az új fiók-gimnázium, melyben egyelőre négy osztályt rendeznek be, szeptember elején megnyílik.

— Xenia hercegnő Fiumében. Fiuméből jelentik, hogy Xenia montenegrói hercegnő tegnap nagy kísérettel Bécsből odaérkezett. Néhány órai tartózkodás után a Pannónia gőzhajón folytatta útját Cattaro felé.

— A kereskedelmi oktatás. A kereskedelmi oktatásügy előmozdítására tizenhét államképviselet jelenlétében, Zürichben nemzetközi egyesület alakult.

Magyarország részéről dr. *Schack* Béla a felső kereskedelmi iskolák királyi főigazgatója és dr. *Szóltai* János közlekedési tanár jelentek meg. Dr. *Schack* Béla, aki az eszeme gyári előmozdítója volt, a tavalyi párisi kereskedelmi oktatási kongresszuson az egyesület bevásárolói központi intéző bizottságába.

— A kis mama. Szegeden, abban az utcában, amit ismernek a pesti urak is, mert ott van az államfogház, egy d-rék, becsületes iparos ember is lakik a többek között. Papp Mihály a neve. Négyen vannak a családban. Azaz, hogy voltak, ma már csak hárman. Ő, a felesége és két lánykaja. A nagyobbik Erzsike, aki már betöltötte a negyedik esztendő, a kisebbik pedig egy még karban hordozott gyerek. Papp Mihály nehezen él, szegény ember módjára s hogy kijusson a munkából a mindennapi kenyérre való, segítségül hívja az asszonyt is. Ő otthon dolgozik, az asszony pedig egész nap a piacon árulja a munkáját a sátorban. Mint hogy azonban egy szép, fiatal édes anya nem tud megenni egész nap a gyermekei nélkül, rendesen elvitte hozzá egy-két eskőra a sátorba a lánykáját — a kis sváb leány. A kis sváb leány cseléd náluk s ugy látszik, hogy a legderekabb kislányok közül való. A gyereke valóságban belebolondultak, különösen a nagyobb, akinek már esze van s megértette, hogy ez a nála már sokkal nagyobb gyerek, a kis sváb lány, nagy szeretettel van eltelve irántuk. A kis sváb lány volt a második mama, ahelyett a mama helyett, aki a sátorban alkudozott a vevőkkel reggeltől estig s nem jutott hozzá ahhoz a kenyérgondok miatt, hogy odahaza foglalatoskodjék a gyermekeivel. A gyerek azonban keres magának valakit. Hogy őt ne szeressék és hogy az ő kis szivecskéje ne öleljen be magába valakit, azt nem tudja elviselni. És a kis sváb leány lett az igazi helyett a fogadott mama, a gyerek befogadta szívébe. — Tegnap megint ki akarta vinni a piacra a gyermeket a pesztonka. Papp Mihály azonban aggodalmaskodott. Sok kocsijár az utcán, veszedelmes a járás, hát menjen csak egyedül a cseléd. A mama majd megcsókolhatja a gyereket este is. S a cseléd elment, a gyerek pedig iszonyatos zokogásba fulladt. És bele is fulladt. Egyszerre hanyattvágta magát és vége lett. Az orvos olyan okot adott a halálnak, amit eddig csak regényekben olvastunk. Megszahadt a kicsi szíve.

— Roberts lord s a magyar cigányok. Szabadkai *Pege* Károly bandája, mely jelenleg Angliában aratja sikereit, a napokban London mellett egy kis városkában játszott előkelő közönség előtt. Ott volt *Roberts* lord is, a volt délpárizi parancsnok, akit szintén elragadt a cigányok játéka. Kérésére több angol operetből játszottak a cigányok. A lord nagyon megdicséerte őket s alig akarta ehinni, hogy kőta nélkül játszóik a sok tüzes nótát.

— Merénylet egy főkonzul ellen. Dél-Amerikában, a revolveres politika hazájában, kegyetlen merényletet követtek el egy főkonzul ellen. Valparaisói távirat szerint megölték ott *Sanehez Arios* ecuadori főkonzult. Tegnapelőtt éjjel, amikor a szerezésén hazafelé tartott, többször rálétek, azután leszúrták és levágták a fülét. A merénylet valószínűleg a mostani ecuadori kormány elleneségei. Több Valparaisóban lakó ecuadori embert letartóztattak.

— A tuberkolózis ellen. A pusztító vész, a tuberkolózis ellen való védekezés mind nagyobb s komolyabb arányokat ölt. Az a nemzetközi kongresszus, amelyet e hó 22-étől 26-áig tartanak Londonban, a föld legkiválóbb tudósait gyűjti egybe, hogy az emberiség közös, nagy ellenségével szembeállítassák tapasztalataikat és újabb fölfedezéseiket. A kongresszus programja most már egész részletességgel meg van állapítva. Huszoneketedikén a *St. James Hall*-ban megnyitják a kongresszust, este pedig a bizottság *Derby* hercegelnöke alatt ünnepélyes fogadást rendez a vendégek tiszteletére. Következő napon délután nagy nyilvános ülés lesz, amelyen *Koch* Róbert, berlini tanár tart előadást. Este a lord-mayor fogadja a városkában a kongresszus tagjait. A másnap nyilvános ülésen *Broward*, párisi egyetemi tanár tart előadást, este pedig a *Regents-park*-ban nagy kertü ünnepély lesz. A negyedik napon az angol királyi állatorvosi iskola tanára, *Mac Fadyean* mondja el értekezését, ötödik napon összegezik a hozott határozatokat. Közben még egy estély lesz a kongresszusi tagok tiszteletére; 26-ikán hajón kirándulnak Richmondba, amelynek végével bantket lesz; végül 27-én még a northumberlandi herceg rendez *Syon*-ban kertü ünnepélyt. A kongresszussal kapcsolatosan kis kiállítás is lesz Londonban, s itt mindazt bemutatják, ami összefüggésben van a tuberkolózis ellen való védekezéssel.

— Nagy tűzvész. Nagyváradról jelentik, hogy *Érmihályvágy* ma nagy tűz volt amely hét házat pusztított el. Az oltást a nagy szél emelkivil megnehezítette. *Beöthy* László főispán, aki a főszolgabírói hivatalvizsgálat miatt ott időzött, jelentékeny részt vett az oltásban.

— Adomány az Újságíró-Egyesületnek. A magyar petróleumpár részvételársaság közgyűlése alkalmából száz koronát küldött a *Budapesti Újságírók Egyesület*re segítő alapon javára.

— Polgármester a poltikában. Még máig sem bizonyos, hogy mit kezd a porosz kormány a berlini polgármester-kérdéssel. *Kaufmann* meg van ugyan választva, de a császár nem erősítette meg. A lapok azt állítják, hogy a miniszterek nem tettek jelentést a választásról a császárnak, ellenben gróf *Bülow*-nak legalább is háromszor volt a kalma arra, hogy *Kaufmann* megerősítésre a császárnak ajánlja. Ígyképp a lapok *Bülow* kancellárára hártják az eset ődumát, amelyben a végző döntés valószínűleg akkor fog esni, ha majd *Vilmos* császár hazaérkezik norvégiai útjáról.

— A női orrok réme. Párisban borzalmas ember garázdálkodik. *Charles Calmenil* a neve s némileg *Jackra*, a hasfelmettszöre emlékeztet a működése. Ő is nők ellen követi el merényleteit, de csak az orrukat szemeli ki áldozatnak. A minap ideiglenes ismeretséget kötött egy leánnyal, *Chartier* Oktáviával s elvitte vacsorázni a Montmartre egy kis kocsmájába. A dus vacsora során *Calmenil* egy pillanatra eltávozott s ezt az időt felhasználva, Oktáviát egyik barátöjje figyelemztette, hogy őrizkedjék *Calmenil*-től.

— Nagyon brutális ember — mondotta — le fogja harapni az orrod.

Oktávia, aki addig nagyon jól érezte magát, s el volt ragadtva lovagja figyelmességéitől, nagyon megrémült, hallott már a titokzatos emberről, s azért, mikor ez visszatért hozzá, rendkívül idegenkedett tőle, sőt néhány pere múlva nyugtalanul ott akarta hagyni. *Calmenil* tartóztatta, de mikor rá sem hederített, megragadta a leány fejét és leharapta hirtelen az orrát. A többi vendég a jajveszékeltésre rávetette magát a rettenetes férfira, mások a szerencsétlen lányhoz siettek, akit kórházba szállítottak. Az orrvadás most a rendőrség kezében van, s nyilván jó időre le kell mondania veszedelmes sportjáról.

— Egyetemi halgatók szüneti ténylekedése. A budapesti tudomány-egyetem halgatóóságának szerepléshez szokott töredéke ime, a nyáron sem henyel. Dolgoznak ök valamennyien s hűsége sen számot adnak munkájukról a nyilvánosságának *Mai*, kisse való beszédü beszámolójuk amely magánlevél, levélbe való betekintés, párbaj, kigolyózás és egyéb hasonló akcióról szól, néhány mellékszereplő nevének és sok diacsérő jelzőnek elhagyásával ezt mondja:

Két joghallgató vívott ma párbajt, *Hamvai Ödön* és *Kecskevény György*. Az ügy előzménye az, hogy *Hamvai* aki rövid ideig az Egyetemi Kör alelnöke volt, egy magántermészetü ügyben a kör elnöke címzésü levélpapírost és borítékot használt és magát is az aláírás szerint a kör alelnökéneként tüntette fel, holott már nem az. A levelet a címzett nem fogadta el s visszakérült az E. K. elnökségéhez, így *Hencz Károly* elnök tudomást vett arról, hogy az elnökség tekintélyét privát ügyben használták fel. Megtudta ezt őt bizottsági tag is. *Hamvai* meghallotta, hogy levele az E. K. elnökségénél van, felsietett és *Hencz Károly*t és társait erős éretekkel illette. Ezért aztán hat, vakációjában unatkozó kortag provokálta. A párbajbíróasz döntése szerint *Hamvainak*, *Hencz Károlynak* és az őt kortag helyett egynek tartozik elégtételt adni. *Kecskevény*-vel ma történt meg a párbaj, *Kecskevény ellenfelenek orrát átvágta*, ezenkivil *Hamvai* még a karján is kapott rövid, de mely vágást. *Kecskevény* sérületlen maradt. Az ügyvel az Egyetemi Kör bizottsága is foglalkozott s *Hamvait törölte a tagok sorából*.

— Házasság. *Stubenvoll Rezső* m. kir. posta- és távirótszti *Fiumében* eljegyezte *Mócs* Vilma, néhai *Mócs* Zsigmond lapszerkesztő leányát.

Leitensdorfer Gyula jászárokiszállási kereskedő eljegyezte *Hoffer Rozát* Szegebredől.

Grünbaum Adol az Ungár Lipót nagykereskedő cég képviselője Budapesten eljegyezte özvegy *Kellner* Albertné leányát *Józsiá* Páparól.

— Telefon Budapest és Prága között. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter az osztrák kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg megengedte, hogy 1901. évi augusztus elejétől kezdve Budapest és Prága városok közt a közvetlen távbeszélő-örugalom életbe léptetessék. A szolgálati utasítás ugyanaz, mely a budapest-bécsi távbeszélő örugalomra nézve meg van állapítva. A beszélgetési díj egyszeri beszélgetésért 4 korona, sürgös beszélgetések után ennek háromszorosa, 12 korona.

— A Becsaló család mellett... Az éjszaka gyilkossági merénylet történt Erzsébetvály, a *Becsaló család* mellett. *Pamuk* Béni cigánymuzsikus összekülsőnbözött *Répass* József gyümölcsárussal.

— Gazember vagy! Mondta Répass a cigánynak *Pamuk* Béni erre előkapta revolverét és hasba lötte Répass-t. A súlyosan sérült gyümölcsárust a Szent-István kórházba hozták. *Pamuk* Béni-t a merénylet cigányt pedig a esendőörök letartóztatták.

— Pályázik a mecenás is. *Henri Deutsch* de la Meurthe nagyiparos Párisban. Egy azok közül, akiknek van szívük ahhoz, hogy nagy pénzzel segítsék a technika előrehaladását. Százezer frank pályadíjat tűzött ki tavaly a kormányozható léghajóra. A pályázati feltételek közt leírja az utat, amelyet a léghajónak meg kell tenni s az utra negyven perccel szán. Már van is olyan pályázó, aki jogot formálhat a százezer frankhoz. *Santos-Dumont*, akinek léghajós útjáról már írtunk, a legszabályszerűbben megjárta azt az utat, amit a kormányozható léghajó mecenása előír. Megkerülte az Eiffel-tornyot s visszament a földszállás helyére. Mikor azonban vasárnap ismétlni akarta az utat, valami kellemetlenségé támadt a masinájával, tehát egyelőre nem jut-hatott hozzá a pénzezekéhez, amire különben nincs is rászorulva, mert sokszoros milliomos. Erdekes azonban az, hogy a kormányozható léghajó problémája nemcsak annyira foglalkoztatja *Deutsch* urat, hogy pénzzel segíti a kivételhez, hanem maga is konstruált egy léghajót, aminek a kormányozhatósága csak ezután fog majd kitünni. Már be is jelentette, hogy ő is fölszáll. Hajója óriás ellipszoid alakú tömlő, amely háromzer köbméter gázt tartalmaz. A csónakban hét méter hosszúságu csavar van, amelyet ötven lőerezű motor hajt. A csónakban három ember fér el. A motor ugyanolyan rendszerű, mint azé az automobilé, amelylyel *Fournier* megnyerte a Páris-Berlini versenyt. — Mindenetre érdekes eset lenne, ha maga a mecenás konstruálta volna meg az igazi kormányozható léghajót és ő kapná meg a díjat is.

— Gyilkos német báró. A minapában megírtuk, hogy báró *Stietenron*, oberweileri földesur agyonlőtt egy olasz munkást. Most már azt is elmondja egy strassburgi hír, hogy mik a gyilkosság előzményei és hogy micsoda ember ez a báró. *Niederweiller* község vízvezetékét épített; a vízvezetéki csövet kis darabon *Stietenron* birtokán is le kellett volna fektetni. A báró már korábban megadta erre az engedelmet, de megjegyezte, hogy a munka megkezdését tudassék vele. A városka polgármestere a mult esütörtökön elment a földesur kastélyába, de a báró nem találta otthon. Megmondta tehát a bárónak, hogy a munkát másnap megkezdik. Az asszony azt felelte, hogy majd megmondja az urának. Másnap nyolctiz olasz munkás csakugyan dolgozni kezdett a báró földjén. Egyszerre megjelent köztük *Stietenron* a fával; mind a ketten vadászpuskával voltak fölfegyverkezve. A báró fölszólította a munkásokat, hogy távozzanak el, amit persze nem értek meg, mert nem tudnak németül. A báró erre rálött *Fossi* munkásra előb sorétes töltéssel, aztán golyóval. A szerencsétlen olasz halva rogyott össze s a többi munkás megütömozdott. A polgári bíróság rögtön megindította a vizsgálatot, de visszalépett, mert *Stietenron* kijelentette, hogy ő, mint a II. ulánus-ezred kapitánya, csakis a katonai törvényeknek tartozik felelősséggel. A strassburgi katonai törvényszék kiküldöttei a mult vasárnap megjelentek *Niederweiller*-ben. Eleinte állították attól, hogy *Stietenron* letartóztatassék, mert a bárónak jelentékeny sebe van a jobbkarján. Hogy miképpen sebesült meg, nem tudják, bár a báró azt állítja, hogy az olaszok megfáradtak és a maga védelmére sötötte el fegyverét. Kiderült, hogy ez az állítás hamis, amire aztán elfogták. A báró kegyetlensége már nem először nyilvánult. Rettegetek az emberek. Néhány évvel előzőt rálött egy szegény munkásra, aki néhány lehullott szilvát szedett fel a birtokán a fa alul. 1898-ban elfogattott egy áldott állapotban levő nőt, akinek az volt a büne, hogy keresztül ment menni a birtokán. A tehetetlen asszonyt három napig tartotta fogva egy jégveremben, anélkül, hogy ételt és italt adott volna neki. A katonai bíróság e miatt elítélte néhány hónapra, de mint beszámíthatatlan embert, az örültek házába csukatta. A báróné is sokat szenvedett már tőle. Többször meglette már vele is, hogy a jégverembe zártá és kenyéren és vízen koplaltatta.

— Halálözás. Tegnap délután tetemétek el *Irics* Dezsőt, a *Foncier* Pesti Biztosító-Társaságnak hosszú időn át volt jeles tisztviselőjét, akiben dr. *Irics* Adolf testvéröccsét siratja. Az érdemes tisztviselő temetésén a *Foncier* testületleg jelent meg, kondoleált az elhunyt özvegyének *Reich* igazgató vezetése mellett és koszorut helyezett a koporsóra. *Irics* Dezsőt, özvegyén és két kis áróján kívül sok jó barátja gyászolja.

Kaczinansky Mariska tegnap délután meghalt Budapesten huszonnyolc éves korában. Az elhunytat vasárnap délután kisérk örök nyugalomra a Kerepesi sírkert halottas házából.

— Az idő. Az országos meteorologiai intézet jelentése szerint 1901. évi július hó 19-én az ország déli részében volt ugyan kevés csapadék, de általában az időjárás száraznak mondható. Esőt 1—5 mm. Akna-Szatima, Drenkova, Szatmár, Kolozsvár, Vajda-Hunyad és Botfalva. Ezenkivil Marosvásárhelyről 23 mm. csapadékot jelentenek. Az országban a hőmérőséket egyenletes eloszlású és változatlan, különben az idő az országban általánosán derültnek mondható.

— **Az orosz juszticia.** Ez bizony fura valami lehet. Arról van szó ebben a hírből, hogy nagy csomó rabja van a kievi tömlőnek, akiket úgy ítélték el, hogy ki se hallgatták a bűnükre vonatkozólag. Szóval csak vádról van szó, de védelemről még annyiban se, hogy legalább az elítél elmondta volna a mentő körülményeket. Azt mondja tudósításunk, hogy a kievi bírtonben szenvedő rabok egy része elhatározta, hogy ezentúl nem eszik semmit, mert inkább éhalállal akar elpusztulni, sem hogy tovább tölje az igazságtalan kínzásokat. A borzasztó sztrájk oka a következő. Április 30-án és május 19-én a kievi zavargásoknál százegyetven embert tartóztattak le, akiket június 19-ig nem hallgattak ki, s sokakat közülük kihallgatás nélkül sok évi börtönre ítélték el. A letartóztatottak között talált munkásokat a fegyházba szállították, ahol a legnagyobb bűnösök, gyilkosok és betörők vannak elzárva. A fegyházban kis, piszkos és sötét zárkákban tartották őket. Egy teljes hónapig nem engedték meg nekik, hogy a börtön udvarában sétálhassanak. Hiába könyörgtek a szerencsétlenek, hogy bánjanak velük emberiségesebben, a könyörgés nem használt semmit. Végre elhatározták, hogy június 19-től kezdve nem esznek semmit. Az első három napon 35 ember éhezett; közben közülük komolyan megbetegedtek. A negyedik napon csatlakoztak hozzájuk azok a politikai foglyok, akiket a március 24-iki zavargásnál tartóztattak le s csakhamar kivették őket a fegyencek is. Ekkor már megjött a börtön igazgatója. Korsakov ügyész az egyik foglytól a másikhoz ment és kérte őket, hogy egyenek valamit, mert különben éhen halnak. Trepov börtönigazgató szintén igyekezett rávenni a foglyokat, hogy egyenek. De a rabok, akik közül több már ágyban fekvő beteg volt a gyengeségtől, nem engedelmességek s kijelentették, hogy csak az alatt a föttétel alatt szüntetik be a sztrájkot, ha azonnal kihallgatják őket. A kihallgatást azután Novicky tábornok, a kiewi csendőrség főnöke véggezte. Novicky kezdetben nem akarta teljesíteni a rabok kívánását s csak mikor a börtön igazgatója azzal fenyegetődzött, hogy táviratot küld a belügyminiszterhez, amelyben a felelősséget magáról elhárítja, engedett. Azonnal magához rendelte a rabokat, akik közül többen már járni sem tudtak. Mithogy attól féltek, hogy egy-kettő közülük a kihallgatás alatt meghal, tizenkettőt közülük azonnal szabadon bocsátottak. Csak amikor már kiszabadultak, ettek ismét.

— **A zágrábi szerelmi dráma.** A zágrábi szerelmi dráma ügyében ma ismét egy újabb szenzációs fordulat állott. Dr. Treszeset ugyanis a vizsgálati fogságból való szabadonbocsátás után megint letartóztatták, amire a szerencsétlen tanítóno fivérének följelentése szolgált alapul, aki a *Hrvatska* szerkesztőjét törvénytelen cselekményekre való felbujtással és becsületesérréssel vádolja. *Srkulj* Szilvia bátyjának képviselőben az ügy további folyamán dr. Frank tartománygyűlési képviselő jár el.

— **Levél az idegenforgalomról.** Az idegenforgalom ügyének egy lelkes, széles látókörű, érdemes bajnok levelet írt hozzánk arról, hogy milyen nagy és hatalmas lesz a főváros, ha majd az idegenek ezrei tapossák aszfalunkat. Az optimista módon való szemléletű is azt mondja, hogy komoly megfontolásra érdemes és jelentős ügy az idegenforgalom most induló akciója. Ime, a kép a jövőből, az idegenforgalom pénzes korszakából:

A Császár-úrdőv előtt levő pályaudvaron, mely csak a Bécs, Berlin, Moszkva, Lemberg, Konstantinápoly és Finnre feljövő luxusvonatok és luxus-hajójáratok számára épült, megérkezik Vanderbilt, aki a Margitszigetet a budai hegyek felé néző partján emelt villák egyikének állandó bérlője. A többi ötven villának szintén van bérlője. A Józsefhegy szállói mind tele vannak. Odessza felől tegnap érkezett meg a perza sah, aki kedves helyén, a Hungária-szálló első emeletén lakik; Usulalngorn számi királynak csak nagy nehezen lehetett helyet szorítani; egy török vallású indiai maharadszának különleges protektio mellett kénytelen Neuschloss Marcell József hegyi gyönyörű palotáját átengedni, mert török-hitű lelkére jól esik neki Gül Baba sírjánál naponkint elmondani esti imádságot. Az idegenforgalmi városi végrehajtó-bizottság nagy zavarban van, mivel az északamerikai elnök és a japán hadügyminiszter nyárhelyi gyógykurára érkeznek, s nincs üres lakás. Szerencsére a Heltai és Svádó családok, kik Norvégiában utaznak, megengedték, hogy a megfelelő pompával villáikban szállalójak el a most már Budapesten nem ritka vendégeket. A főváros négy külön úrdőv városrészt hasított ki külön városrészekként. Az egyik az Arctzi körüli városrészt, ahol husz óriási szálló veszi körül a Városligetet. Os-Budavár feléledt újból. Wampetice elől pedig még Vanderbiltnem sem sikerült elvárosolni a világ ez idő szerint legreghesebb műtárlatának a budapestinek, ez évi clouját.

A második úrdővárosrészt a vén Gellérthegy körül csoportosul; a két hid között és a Gellérthegy oldalain bamaulatos átalakulás történt. A harmadik Aquinum területén épült. De mindezeknél bámulatosabb hely a negyedik: a Margit-sziget, mely a Császár- és Lukács-úrdővvel és Józsefhegygyel külön csodaszép területet képvisel. Fel kell említeni, hogy az időközben világhírűvé és általánossá vált Ganz-

léle találmányt, melynél fogva a villamossági erőt veszteség nélkül lehet a legtávolabbra elvezetni, fővárosunk összes gyárai alkalmazták először, megelőzve az egész világot; egy év leforgása alatt nem volt füstökadó kiúrt többé Budapesten, de még vasuti mozdony sem jött be többé a városba. A világ összes szakértői ide tódulnak tanulmányozni azt a csodás átalakulást is, mely bekövetkezett a fűtést és izzást eszköztől forró-vezetékek által, úgy hogy Budapesten teljesen megszűnt a fűtőegységtelen befolyása, s emellegyva a időkereségben higiénikus tekintetben első város lett egy csapásra.

Nemde káprázatos ez a kép? Csakhogy az a baj, hogy mindez álmom. A pompás levél írója is fősóhaj: — Ébredjünk föl! Mindez álmom még. Egyedül a Margitszigeten készítik el energiával és ügyességgel a szép jövőt...

— **A hun-levelek.** Amikor Kínában javában folyt a harc az európai szövetségi csapatok és a boxerbundák közt a német sajtóban sok Kínából érkezett levél írta le azokat a kegyetlenkedéseket, amelyeket az európai katonák véghez vittek. Főképp a német csapatokra vonatkozott ez és a német hivatalos sajtó tehetetlen volt e jelentésekkel szemben, amelyek az újságok „hun-levelek“ címen közöltek. Most a német kormány, úgy látszik, végleg meg akarja menteni a német katonák becsületét s e célból egy könyvomatost ma az összes „hun-levelek“-ről kisütési iparkodik, hogy azok nem Kínában, hanem Európában készültek. A közlemény szerint a hatóság egy német lapban közzétett levél dolga megindított nyomozók köhállgatott egy a német keletázsiai expediciós hadtesthez tartozó altisztet is. Az illető altiszt beal- lott, hogy február közepén egy luzerni kereskedő- egédől több levelet kapott s a levelekhez mellékelte írásban azt a kérést, hogy a kereskedőségé szüleinek rokonainak és barátainak címzett leveleket adja föl Pekingben. Ezzel azt akarta elérni, hogy rokonai azt higgyék, hogy ő Kínában van. A kérdéses levelet az altiszt följebbvaló lefoglalták és elküldték Berlinbe. Ezekből a levelekből a következő részleteket küldi a félhivatalos tudósító:

... Itt éjjel-nappal gyilkolnak és égetnek a katonák... Ha lehetséges, meg fogok szólni... Mostoha fiuk...

Kedves barátaim!

... Ha el akarnám mondani a borzalmas gyilkosságot, amelyeknek tanuja voltam, a tollam fölmondaná a szolgálatot.

Kedves rokonom!

... Nem irhatnék másról, mint gyilkosságról... Amikor csákt megbettem, éjjel meg fogok szólni... Sok kínai pénzt hozok majd magammal...

Kedves barátom!

... Legközelebb közlök majd veled részleteket a megtörtént mészáriásokról...

N. Károly urnak.

... Iszonyú öldöklésnek voltam tanuja...

A félhivatalos könyvomatost e szavakkal fejezi be közleményét: Ha az illető altiszt ezeket a leveleket Pekingben a postára adta volna, akkor a legnagyobb részükét bizonyára itt nálunk közzélték volna, legnagyobb örömére azoknak, akik szeretik ha az ilyen levelekben toglalt borzalmas dolgok nyilvánosságba kerülnek.

Mint ebből is látható, az egész leleplezésnek minczen valáni nagy jelentősége és egyáltalán nem lehet belőle azt a következtetést levonni, hogy az a sok száz hun level, amely minden párthoz tartozó újságban megjelent, hamisítva volt.

— **Bankhamisítók.** Títelek írák: Az e hó 17-én bankhamisítás gyanúja miatt letartóztatott Horesnyik János, tekintélyes hajókormányos és háztulajdonos letartóztatása nagy feltűnést keltett nemcsak Títelekben, de a környéken is, mert Horesnyik rendezett viszonyok közt élt szerény birtokán. A titeli csendőrség Horesnyiket Periasz és Eoska között egy vonató uszályon tartóztatta le és rögtön a nagybecsereki törvényszéki fogházba kísért. Horesnyik felesége három gyermekével a letartóztatás után Títelek nyomatlanul eltűnt. A csendőrség országosan közzéteti. Títelekben még másokat is gyanúsítanak pénzhamisítással. Újabb elfogatóokra van kilátás.

— **Tűz a kaszárnában.** Az éjszaka nagy riadalom volt a kőbányai-uton levő régi fegyvergyári kaszárnában. Az első emelet egyik nagyobb termének a menyezete gyulladt ki. A katonák rögtön hozzáfogtak az oltáshoz, de a tűz olyan nagy erővel terjedt tovább, hogy a tüzőitokat kellett hinni. A X-ik kerületi és a központi őrség vonult ki a veszedelméhez Breuer segédtiszt vezetésével s a tüzet hosszas munka után eloltították. Eddig nem volt látható, hogy miként keletkezett a tűz.

— **Gyilkosság.** Gráčból táviratozza tudósítónk, hogy Vreló faluban meggyilkoltak egy Lukie nevű földművest és az anyját. A gyanu Lukicének egy másik fia ellen irányul, aki a csendőrségnél szolgált.

— **Rablótámadás a Ferenvárosban.** Tegnap éjszaka egy négy tagból álló kis rablóbandát vittek be a lókapitányságra. A diszes társaságot két fiatal-ember és két fiatal leány képezte. Mind a négyen itasok voltak és szinte páratlan cinizmussal beszéltek el a rendőrtisztviselőnek viselt dolgaikat. Gajdos Julica 14 éves csavargó leány megunt a koplalást és viselés ruháit újja akarta felcserélni. Özv. Gubovics Andrásné mosónőnél, a Viola-utca 37/b számú házban lakott s amikor a háziasszonya elment hazulról, tegnap délután feltörte a szekrényt s az abban levő ruhákat ellopja. A jó szakmánnyal megrakodva örömmel nyitott be barátjához, Szabó Iona 15 éves tacér cseléd-leányhoz. A két leány átlőzött az ellopott ruhákba, s amit nem tudtak magukra venni, zálogba csapták. Pénzüket is volt szép ruhájuk is. s így elhatározták, hogy nagyot mulatnak. Felkeresték Hock József mazelősegeget, közös kedvesüket a Iecské-utca 25. sz. alatt lévő lakásán, és meghívták vacsorára. Egy József-utcai kis korcs- mában mulatoztak egy nagyobb társasággal. A pénz elfogyott és utabb vagyomról kellett gondoskodniok. Ki özték hát a tervet. Özv. Seigl Sándorórnól tudták, hogy késő este járja be az Ülői-ut 66. szám alatt lévő péküzletét és a napi bevételt magához véve, egyedül megy haza a Mester-utca 18. sz. a levő laká- sára. Kiadták hát a jelszót, hogy Sziginé ki kell ra- bolni. A tervüket megkönyvitette Frank József, 112. számú bérkoosis aki felajánlotta kétfogatu kocsiját. A társaság vídám hangulatban ült a gummikereki kocsiba és dalolva hajtották a Mester-utca. A Lilom- utca sarkán lesbe állott Hock József s amikor a szegény özvegyasszony befordult az utcába, torkon ragadta és a börtökáiban levő pénzt, mintegy 160 koronát elrabolta. Az újabb zsákmánnyal vissza gummiradleroztak Hock Iecské-utcai lakásába, ahol az osztozkodáson összeverekedtek. Rendőrt hívtak, aki két másik társával behozta a rendőrségre őket. Gajdos Julicát, Szabó Ionát, Hock József és Frank Józsefet letartóztatta a rendőrség.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó ma este előzetőinek szórakoztatására cigány- zenét fog közvetíteni. A cigányzene-közvetítés 8 órától 11 óráig tart, melyet azonban megszakít a 8 óra 15 percek való tözsedolvasás (a frankfurti, párisi értéktözsedolvasatok és a berlini tözsedolvasat) és fél 10-10 óráig tartó este olvasás, amelynek keretében a legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. A cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházban játszó Zöldi Marci bandájának a muzikája szolgáltatja.

Rimler Budapesten.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 19.

Dr. Rimler Gyula nyugalmasított udvari és külügyminiszteri titkár Budapestre érkezett, hogy mint Ugron orosz-francia politikájának hive, de újabban Ugron személyes ellensége „vele szemben fennálló ügyét“ rendezze.

Rimler tősgyökeres magyar ember, s amint mondja, először magyarul kiadja ismert francia könyvét, közléteszi továbbá Ugron összes leveleit s azután párbajra hívja Ugront.

Rimler vagyonelment ember, soha — ugy- mond — kéme Ausztriának nem volt s hogy a külügyminiszteriumnak az ő viselkedése ellen ki- fogása ma sincs, bizonyítja, hogy most fizették ki hét hónapra eső nyugdíját s csak annyit kö- tötték ki Bécsben, hogy állandó lakását minden- kor jelentse be. Nyugdíjaztatását ő maga kérte, mert az osztálytanácsosi kinevezésnél mellőzték egy ifjabb hivatalnokkal szemben.

Rimler konstánlja, hogy Ugron megbízásá- ból nemcsak Párisban tárgyal, de volt *Pétervárott is Pobjedonoszevnel*, a szent szinodus elnökénél, aki őt melegen fogadta s minden támogatást megígért, de az ügy II. Miklós cár elé került, aki kijelentette, hogy amíg Ferenc József király él, az orosz állampolitika e kérdésben csak várakozó állás- pontra helyezkedik.

Rimler azt hiszi, hogy akciójuk már 1892-ben sikerült volna, ha a Panama-botrány be nem áll. Különben is Ugront azzal vádolja, hogy mindig a háta mögött cselekedett s legutóbb is folyton levelezett titokban Deschanel titkárával: Henry- val. Ezzel szemben Ugron őt mindenre felhasznál- ta, vele leveleztetett Stefanovics Miloszszal és alkalmas új cselekvési teréül Bukarestet jelölte ki, feltétlenül megegyezvén Rimplerrel abban, hogy a szlávizmus nem veszedelmes Magyar- országra, csakis a pángermanizmus.

Ez intenciótól indítatva, utazott nemrég is Prágába, hogy az ottani szláv köröket ügyének megnyerje. Beszélt ott Riegerrel, Herolddal, Blasek- kel, akik könyve cseh kiadását megígérték. Rieger és Herold azt mondták, hogy az ő hely-

zetük ugyanaz, mint Magyarország 1867 előtt és ők is ki fogják vinni önállóságukat.

Rimler még azt is mondja, hogy neki — ha tervük sikerül — egy függetlenségi mandátum is felajánlatot és saját szavai szerint, ő ebben nem is kételkedett.

Rimler eldicsekszik vele, hogy az Ausztria-Magyarország és Oroszország közt a Balkán-államokat illető entente cordiale az ő ideája és hogy ő sürgette első sorban II. Rákóczi Ferenc kardjának visszaadását, ami — tudvalevőleg — sikerrel járt. Minden eddigi tevékenységét, mondja továbbá, saját költségén végezte, holott oly szűk anyagi viszonyok közt van, hogy a külügyminisztert már kérte, hogy a fordító-osztályban alkalmazják őt nyugdíja mellett napidíjnak. De ezt nem teljesítették.

Végül mosolyogva jegyezte meg egy látogatójának:

— Lásza uram, ilyen fényes helyzetben van Ausztria fizetett kéme, aki harmadik osztályban utazik.

Egy eltűnt magyar matematikus.

— Bólyai Jánosról. —

Budapest, július 19.

Gauss Frigyes Károlynak, a nagynevű német matematikusnak a műveit mos rendező sajtó alá a göttingi akadémia. Az imént megjelent nyolcadik kötetben Gaussnak egy levele található, amelyet 1832. február 11-én egy Gerling nevű munkatársához intézett. A levélben a többi közt ezeket mondja:

Megjegyzem, hogy a napokban egy kisebb iratot kaptam a nem-euklidikus mértan tárgyában, amelyben minden eszmémet és eredményeimet feltalálom. A mű nagy eleganciával van megírva, dacára, hogy a magvas formát nem igen érti az, aki a dolgot magát nem ismeri. Szerzője egy nagyon fiatal osztrák katonatiszt, egy ifjúkori barátom fia, akivel 1798-ban a dolgot ismételtelen megvitattam, noha akkor az én eszméim még nem voltak annyira kifejlesztve, mint ahogy magam a fiatal ember azokat hosszas gondolkodás és tanulmányozás után műveiben kifejti. Én ezt az ifjú geometrikust, Bólyait, elsőrangú lángésznek tartom.

Ez az ifjú osztrák katonatiszt Bólyai Farkasnak, annak a marosvásárhelyi híres matematikusnak a fia, aki tanítványával, báró Kemény Simonnal kiment a göttingi egyetemre s ott tanuló társa lett Gaussnak, akivel mindvégig a legbensőbb baráti viszonyban állott és hosszú évek után is, amikor Bólyai már öreg tanára volt a marosvásárhelyi ref. kollégiumnak, állandóan levelezett vele. Bólyai Farkas, aki tudvalevőleg maga is korának egyik leghíresebb matematikusa volt, 1832-ben megjelent művei mellé függelékül csatolta fiának mindössze 26 lapos klasszikus munkáját.

A *Berliner Tagblatt* a „tudós osztrák katonáról” megemlékezve, azt a kívánságot fejezi ki, vajha sikerülne a lángészű fiatal katonáról megbízható adatokat szerezni, ami szerinte nemcsak az osztrák hadsereg, hanem a német tudomány történelmére is nagyfontosságú lenne. Diesérve az ifjú Bólyait, azt írja róla, hogy sajátságos időtöltése volt a kályhák és fűtőkészülékek szerkesztése. Nagyon megörült, hogy az egyik ilyen kályhája az erdélyi lakosság körében e téren valószínűleg reformnak volt az úttörője, amennyiben Erdélyben a kályhák e rendszer szerint épültek. Bólyai 1856. november 23-án halt meg.

A *Neue Freie Presse* távirati tudósítás nyomán lenyomatja a *Berliner Tagblatt* közleményét és maga is a felületesség hibájába esik, amely a berlini lap tudósítását jellemzi. Dr. Wurzbach urnak *Biographische Lexikon des Kaiserthums Oesterreich* című fémunkáját hívja segítségül s abból szerencsésen kisüti, hogy az öreg Bólyai Farkasnak két fia volt, az egyik egy világmegváltó gondolatával gyöttrődött és a másik az ősi birtokon gazdálkodott.

A *Neue Freie Presse* aztán hozzátesszi, hogy talán a magyar, illetve erdélyi források már legközelebb felvilágosítást nyújtanak a matematikus katonatisztról.

Mellőzve itt teljesen az öreg Bólyai Farkas munkásságát, elég lesz itt a Gauss-féle levélben is megörökített fiáról terjesztett té-

ves adatokat szétoszlatni. Mindenekelőtt oly komoly lapnak, mint a *Berliner Tagblatt*nak, tudnia kellene, hogy nem az ifjú Bólyai János, hanem apja Bólyai Farkas foglalkozott fűtőkészítéssel, aminthogy a marosvásárhelyi híres professzor matematikai kutatásai mellett foglalkozott filológiával, rajzálással, zenével, sőt szépirodalommal is. Több drámát is írt, amelyek azonban csak könyvalakban jelentek meg.

Fia Bólyai János pedig, aki az osztrák hadseregben szolgált és akiről a *Berliner Tagblatt* és utána a *Neue Freie Presse* is így ír, mint „egy eltűnt magyar matematikusról”, abszolúte nem vészelt el és a magyar tudományos Akadémia tudós főtájkára, Szily Kálmán kimerítő élet- és jellemrajzát adta a *Matematikai Értesítő* XI. kötetében. Ebből való Bólyai János alábbi életrajza, világos bizonyítékul annak, hogy a német sajtó ez egyszer cserben hagyta híres alaposságát.

Bólyai János cs. és kir. mérnök-kapitány Bólyai Farkas fia és matematikai lángészének örököse, született Kolozsvárott elmebeteg anyjától 1802. december 15-ikén. A matematizt atyjától tanulta, tizenkét éves korában letette a vizsgálatot a főgimnázium 6. osztályából; 15 éves korában fölment Bécsbe a katonai műszaki akadémiára és az öt éves kurzust kitűnő sikerrel elvégezvén. 21 éves korában hadnagy lett és akkor jött azon világhírű felfedezésére, amelynek apaságát Gauss professzor némileg magáénak vallja. Hiszonhét éves korában főhadnagy, két évvel később már kapitány lett. A fiatal tiszt az első matematikus, az első virtuóz hegedűs, de fájdalom első vívó is, folytonosan párbajai voltak, több közülök halálos végű s ő mindig a győztes fél. Végre, nem tudni mi okból, nyugdíjazását kérte, mit 1833-ban meg is kapott a hozzáadással, hogy amikor tetszik, visszatérhet a hadseregbe. Ekkor apjához Marosvásárhelyre költözött, aki ott a ref. kollégium tanára volt. Egy évig lakott apja házában, folytonos viszálykodásban vele, úgy hogy apját párbajra is hívta, de apja e miatt kipirongatta és elűzte házából. Bólyai János egy ideig még Maros-Vásárhelyen lakott, de azután atyja megengedte neki, hogy domáldi birtokára menjen gazdálkodni. A nyugtalan véru fiatal ember ott teljes visszavonultságban élt tíz évig és nem is találkozott atyjával, míg végre 1843-ban magába szállt és atyjához ment őt megengesztelni. Apja megbocsátott neki, de összeférhetetlen természete újra vizsályt támasztott az apai házban és Bólyai János megint a domáldi birtokra ment. 1846-ban végleg beköltözött Marosvásárhelyre s ott lakott elvonultan a világtól s elveszve a tudomány számára, amelynek egén mint üstökös világitott. 1860. január 17-ikén halt meg, alig négy évvel élve tul atyját. Scientiam spatii absolute veram exhibens a veritate aut falsitate Axiomatibus XI. Euclidi independentem M.-Vásárhely 1833. E világhírű munkája atyja *Tentamen* című művének függeléke. Francia fordításával Schmidt Ferenc hazánkba tette rá a tudományos világot figyelmessé. Némre Frischeauf I. fordította.

Juliusi strófák.

I.

Sóhó.

Nyaralókkal telve mostan
Szép hazámnak bérce-völgye, —
Csak az Isten a tudója:
Merre jár most szivem hölgye?

Szintén isten a tudója
Véghetetlen bánatomnak, —
Ah, a gondok, szörnyű gondok
Egyre még a földre nyomnak.

Vagyis inkább helyesebben
Budapestnek aszfaltjára,
Melyből szürke kását készit
A modern nap hév sugára.

Oh, ha minden úgy lehetne,
Ahogy vártuk, édes kincsem,
Akkor minden másként volna,
Mert úgy volna, ahogy nincsen.

Első sorban maga, édes,
Nem járkalna egymagában,
— Manó tudja: — melyik ural
A természet templomában, —

Hanem inkább velem jöjjön,
Fenyvesek közt éljenek ketten,
Elfeledve a világot
S a világtól elfeledten.

Minden reggel kúrát vennék,
Hideg vizet s más effélet,
Hogy a napnak többi részén
Túrni birjam sok szeszélyét.

II.

Levél.

Szivem hölgye! Ah még mindig
Budapestről keltezten
Száll magához lelkem vágya,
Szerelemtől elernyedten.

Tegnap éjjel félig ébren,
Furcsa álmaim valának:
Bélyeget tettem szivemre,
Postán küldtem el magának.

Ma fent jártam a lakásán,
Amely télen csinnal-binnal
Édesen volt berendezve;
Tele van most naftalinnal.

Mínthogy mondta, a lakását
Minden héten megtekintem:
Im jelentem alázattal,
Hogy a molynak nyoma sincsen.

Ellenben a kályha előtt,
Hol oly szépen átteletem,
Egy egészen ismeretlen
Cigaretta-véget leltem.

Hol magad csak szivaroztál,
Rátalálnál cigarettre:
Szörnyű érzés! — Fölzokogva
Éstem rá a kerevetre.

Cigaretta! Cigaretta!
Oh, a hűtlen álnok, tettet, —
Valahogyan magyarázd ki,
Édes, ezt a cigarettet!

Füllents, kérlek, hiszek mindent:
Ugy-e magad szivtad ezt el?!
Ugy-e, drágám, fáj a fogad?! —
Oh bocsásd meg, ne neheztelj!

III.

Hozzá.

Vampeticsnél ebédeltem,
Ahol sokszor voltunk ketten:
Marhahúst tökkáposztával,
Almásrétest, dinnyét ettem.

Hébe-hóba megrettenve
Összerezdült a kis csarnok:
Odaát az állatkertben
Egyre bőgnék még a barmcok.

Ozt elmentem pikolóra:
Fütyölgettem hébe-hóba.
Hanem egyre lapozgattam,
Ah, a M. Á. V. Utmutatóba.

Ebédeltem, pikolóztam,
De a szivem, árva szivem
Ott volt nálad messzi távol
Örök-búsan, örök-híven!

FŐVÁROS.

(*) A Ferenc József koronázási jubileumi díj. A koronázási jubileumára tett s tudományos célokra szánt alapítványának 2800 korona kamatait a szakbizottság, mint ismeretes, Bodnár Zsigmondnak akarta kiadni. A közgyűlés azzal az érveléssel, hogy e díj fiatal tehetségek ösztönzésére való, e javaslathoz nem járult hozzá s egyuttal utasította a tanácsot, hogy az alapítólévél módosítására tegyen javaslatot. Ez ellen a határozat ellen Kasics Péter és társai felebbztek és a kultuszminiszter kimondotta, hogy a díj Bodnárnak kiadandó. A tanács most a jogüggyi bizottmány javaslataira kijelentette, hogy a miniszternek az alapítvány felügyeletére és ellenőrzésére vonatkozó jogát elisméri ugyan, de rendelkezési jogát nem. Javasolja a közgyűlésnek, hogy írjon fel ez értelemben a miniszterhez, a díjat pedig önállóan adományozza Bodnárnak.

(*) A nemzetközi kertészeti kiállítás Budapestén. A tanács elhatározta, hogy a jövő évi májusban Budapestén tartandó nemzetközi kertészeti kiállításra 600 korona értékű műtárgyakat tűz ki díjúl. Rendezett egyuttal, hogy a kiállításra a székesfőváros méltó módon vehessen részt.

(* **Az iskolaszerek.** A Tanítók Háza tudvalevőleg szerződést kötött egy fővárosi céggel, hogy ez az író- és papírneműekből eredő bevételének egy bizonyos százalékát átengedi, viszont a Tanítók Háza az ő gyártmányait ajánlani fogja a tanulóknak. Ebben a többi fővárosi papír- és szerkeszkedők és könyvkiadók monopóliumot láttak, s folyamodtak a főváros-hoz, hogy az ő iskoláiban ne engedjen pressziót gyakorolni a gyermekekre a vásárlásoknál. A tanács most utasította az iskolázgatókat, figyelmeztessék a szülőket és gyermekeket, hogy az írószerek és papírneműek ha az előírt szabályoknak megfelelők, bárhol vásárolhatók.

(* **Királyi kiváltságlevelék kinyomatása.** A tanács elhatározta, hogy a székesiőváros levéltárában levő királyi kiváltságleveléket latin és magyar szöveggel kinyomatja.

(* **Új magyarok.** Albert Gyula magánzó, Ventura Cyrill munkatelgyelős, Csédel Ottó vendéglős, Gárisch Lajos magánhivatalnok és Kaiser József íráspallér ma Halmos János polgármester előtt letették a magyar állampolgári esküt.

(* **A központi városokhoz tatarozása.** A tanács elhatározta, hogy a központi városokhoz Károly-körúti részének homlokzatát 12.000 korona költséggel tataroztatja.

(* **Orgonajavítás.** A tanács a ferencvárosi templom orgonáját 5000 korona költséggel kijavíttatta.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Városiigeti Szinkör.** Ma este *Ziehrer* bájost operettje, *A svihákok* (Der Landstreicher) került bemutatásra. A darabot Bécsben és a német színpadokon folytonosan nagy sikerrel — az egyik bécsi színházban közel négy századszor — adják. Érthető tehát az a nagy érdeklődés, amely a svihákok mai bemutatóját várta. A darab zenéje kellemes, fülbemászó és néhány dala hamarosan népszerű is lesz. Bájost áriák bőven váltakoznak benne és amit kevés operettől mondhatunk el: a szövege is tele van pompás ötletekkel, fordulatokkal. Az előadás kitűnő volt és mindenképpen dicséretére válik *Feld* Zsigmondnak és jeles gárdájának. Az egyik svihákok *Sziklai* Kornél játszotta. Ez a pazar tehetségű művész ma ismét bőségesen ragyogtatja pompás humorát és folytonosan zajos derűséget keltett jeles alakítás. Jeles partnere volt B. Csik Irén, akinek a játéka és az éneke is kitűnő volt. Kivülök négy primadonna lépett sorompóba a darab érdekében. *Blükey* Irén művészi énekel, rendkívül ügyesen táncolt és feltűnést keltett fényes kosztümjeivel is. *Sziklai* Szeréna rendkívül fess volt az egyik hadnagy szerepében amelyet sok művészettel alakított. A másik hadnagyot *Altmassy* Iza játszotta bájosan, ügyesen. *Feld* Olga, a legifjabb primadonna, kedvesen énekelte dalait és a játéka is dicséretes volt *Szentés*, *Csörög*, *Gömör* is hozzájárultak ügyes játékkal a darab sikeréhez. *Szentmiklóssy* jeles alakítást produkált egy örült festő szerepében. Szemrevélő volt az asszonyregement is. A darabnak rengeteg sikerében nagy része van *Merkl* Adolf kollégának és *Feld* Aurél ötletes, pompás fordításának, valamint *Donáth* karmesternek is, aki a zenei részt betanította és ma este jelesen dirigálta. A felvonások után sok taps és virág volt, sőt a zajos tapsokra a lámpák előtt *Feld* Zsigmond is megjelent. A színház zsuflóság tömve volt.

** **Fővárosi Nyári Színház.** A hátország, hipnotikus dráma, az elpusztíthatatlan *Trilby* került ma színpadra a budai szinkörben telt ház előtt. Svengali szerepében *Sebestyén* Gézának volt nagy sikere, a fiatal művész démoni erővel játszotta a pénzsovár impresszariót, alakítását nyílt színen is megtapsolták, felvonások után pedig többször a lámpák elé hívta a közönség. *Hadrik* Anna, *Klenovics*, *Czakó*, *Pázmán*, *Havasi* és *Szalai* vettek részt az összevágó előadásban.

** **Idősb Ábrányi Kornél munkája.** Idősb Ábrányi Kornél, a magyar zeneirodalom ismert kitűnősége most nagybecsű történelmi munkán dolgozik. A jeles író, aki immár tizennyolc éve nyaral nejelev *Ábrányiné-Katona* Clementinnel, a kitűnő írónővel a Margitszigeten, jelenleg *Liszt Ferenc magyarországi ténykedése* című munkáját írja, amelyre a közoktatásiügyi minisztérium és a Tudományos Akadémia adott megbízást. Mintegy negyven fejezetben — kronológikus rendben — fogja tárgyalni ez a munka a nagy világművész és a magyar jótékony s kulturális óelőokra annyi sok százezer koronát áldozott hazafi speciálisan magyar működését.

** **Budapest szépe.** Ma tartották meg *Faragó* Jenő és *Márkus* Géza látványos operettjének, *Budapest szépe*nek a jelmezes ípróbáját. A darab főszerepét *Faragó*, *Környei*, *Leövey*, *Sárosi* Paula, *Parlagi*, *Sebestyén*, *Mihályi*, *Pázmán* és *Havasi* játszzák; résztvevő a darabban a teljes kórus és mintegy ötven statista is. Jegyeket lehet még a bemutató előadásra váltani a színház pénztárána és a rendes jegy-éltarúsító-helyeken.

** **Perfall föléntése.** Mint Münchenből hivatalosan jelentik, báró Perfall udvari zenefőintendánst

kitűnő szolgálatai legkegyesebb elismerése mellett és a zeneművészeti akadémia díszelőke címének adományozásával felmentették ennek az akadémiának igazgatói állásától.

** **Hegyi Aranka Ungvárott.** *Hegyi* Aranka, a Népszínház kitűnő művésznője, öt estén át vendégszerepelt az *ungvári* színházban. A közönség az illusztris vendéget lelkesen ünnepelte. A művésznő szíveségből résztvevett egy jótékonycélu ünnepen is, melyen szeretettel tüntettek mellette. *Hegyi* Aranka Ungvárról Verebélyre utazott, hogy régi ígéretét beváltva, a *Lili* eljássza.

** **Kisfaludy Színház.** A Kisfaludy Színházban az *Eszter* című darab nap-nap után zsuolt ház előtt kerül színpadra. Szombaton *Haasz* Paula opera-énekesnő játszotta *Hadassza* szerepét.

** **Színésznő a klastromban.** Maude Adams az angol-amerikai színésznő, aki nagy művészi áradalmak után érkezett nemrégiben Paniba, különös módját választotta az üdülésnek. Egy Tours mellett lévő apáca-klastromba vonult, hogy megpihenjen. Élmenyeit érdekesen mondta el egy újságírónak, aki fölkereste. Belpécskor nem árulta el, hogy színésznő mert tudta, hogy úgy nem lehet maradása, de a testvérek őszinte és ragaszkodó vonzama annyira meghatotta, hogy nem tudott többé kitölködni s bevalotta, hogy színésznő. Akkor azonban már annyira megszerették, hogy maradhatott, nem küldték el. És így él most az apácák között, azoknak az öltözékét viseli s kérésükre szavaltokkal kedveskedik. Különben pedig egészen úgy él, mint az apácák; részt vesz az ájtatosságaikban, még az éjtéli imádkozásban is. De megvallja őszintén, hogy eleinte nagyon nagy lelkirejébe került, hogy az ájtatosságra hívó éjtéli harangszónak engedelmessékedjék.

** **Vidéki Színészet.** *Keszthelyen* Halmay Imre székesfehérvári színtársulata játszik egy hét óta a közönség nagy érdeklődése és pártolása mellett. — *Kürthy* Margitot, a fiatal színészcserénció tehetséges tagját, *Özvegy Tiszay* Dezsóné pécsi társulatához szerződtette.

MŰVÉSZET.

□ **Bókay János szobra.** *Bókay* János doktornak, a birneves egyetemi orvosudor tanárnak, a *Stefánia*-gyermekkorház megalapítójának díszes szobrot emelnek tisztelői. A szobor-bizottság a szobrot *Radnay* Bélával készíttette el. A szobor leleplezése az ősz-szel lesz.

□ **Magyar művész a szerb udvarnál.** *Lippay* Bertalan, Bécsben lakó festőművész hazánkba, meghívást kapott a szerb udvarhoz, hogy a királyi párt felesse. *Lippay* hat hetet töltött Belgrádban és élet-nagyságban lefestette ugy *Sándor* királyt, mint *Draga* királynét. A király elismerése jelölül magas rendjellel tüntette ki a magyar művészt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Robely Jenő bűnpöre.** A Londomból hazaszállított vivőmestert, *Robely* Jenőt, aki jelenleg a Markó-utcai fogház lakója, *Saly* vizsgálóbíró már az összes feljelentések tárgyában kihallgatta. *Robely* Jenő, akit a fogság már eddig is nagyon megviselt, őszinte és töredelmes vallomást tett. A védője több, városzerzte ismert notorius uszorás ellen tett feljelentést, akikre a büntügyi vizsgálatot ki fogják terjeszteni.

§§ **A nevelt fia.** *Kocsár* János vagyonos hegy-szorosi birtokos ezelőtt huszontöt esztendővel magához vette *Maicz* Jánost, egyik rokonának a kétéves fiát. Mint a saiat gyermekét beöczgette, neveltette, míg legénysorba nem vette a nevelt fiu, aki ekkor már szinte nélkülözhetetlen lett a gazdaságban. Mindenki úgy tekintette *Maicot*, mint az öreg örökösét, akire szép vagyon jut majd idővel, ezt hitte a fiu is s teli marokkal szőta a pénzt, amit jölelkü nevelőapjától kapott. Hat esztendő alatt azonban megváltozott a helyzet. *Kocsárnak* meghalt az unokatestvére s árván hagyta a szép *Sbüll* Zsuzsánnát, aki azonban nem sokáig maradt istápoló nélkül, mert *Kocsár* őt is magához vette. Mikor aztán *Özvegy* lett a gazda, a viruló leány vezette a háztartást s hogy meg volt vele *Kocsár* elégedve, legjobban bizonyította az 1897. évi november huszonegyedikén készített végrendelet, amelyben a leányra testáta egész vagyonát, míg *Maiczra* csak négy száz korona jutott. Ettől a perelő fogva a nevelt fiu örökösén hadilábon állott a nevelő-apjával. Mondta is többször a fiu:

— Ha nekem el kell menni a háztól, előbb két halott lesz ott!
Az idén február kilencedikén este hét óra tájban a leány táncmulatságra ment. Csakhamar eltávoztott a fiu is s a koresmába ment kártyázni. Játék közben megkérdezte az egyik cimborája:

— Van-e sok pénzéd, *Hanzi*?
— Mig a leány nem jött a házhoz, addig volt, de azóta nem igen ad az öreg nekem.
— Miért nem vágsz lát, hogy legyen?
— Azt nem teszem, mert ha az öreg *Kocsár* fölfordul, ugys én ilök bele a székébe!
— Az ám, csak hogy a leányra hagyta a vagyont!
— Nem baj, azért más nem lesz ott az ur!

A beszéd abban maradt s nemokára *Maicz* is hazament. Röviddel később kikelt arocal rohan ki a házból s segítségért kiáltott. A szomszédok közül néhányan odafutottak, amikor agyonverve találtak a gazdát. A feje baltával volt szétverve, körülötte vértósa, de véres volt a *Maicz* keze is, aki azt állította, hogy amikor *haza* jött a koresmából, sötét volt a szobában s megbolított a halottban, ekkor lett véres. Ezt a mesét azonban nem hitte el neki a szombat-helyi esküddebírószék és szándékos emberölés büntetőért ízi *évi jogháza*ra ítélte a gonosz nevelt fiut, kinek semmiféle panaszát ma a kuria szüneti tanácsa, dr. *Szegheő* Ignác bíró előadása alapján, elutasította.

§§ **A féltékenység őrltje.** Tegnap kísérték át a királyi ügyészhez *Hacksbacher* Józsefet, aki a feleségét egy *Andrássy*-utli boltban a minap agyolóltte. *Hacksbacher* a merénylüt után a tömeg tudvalevőleg megátáda s beverte a fejét. A sebesült vádlottat, akinek a sebpólyából alig látszik ki a szeme, ma délelőt hallgatta ki *Saly* vizsgálóbíró. Azt vallotta, hogy féltékenységből ölte meg a feleségét.

Nyilttér.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emészthető képes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai

„ÁGNES”

FORRAS

természetes szénsavú ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos övszer fertőző elemek ellen, hanem a beuno foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönböztetbb gyomor, légső és húgyszervi betegségeknek.

Kedvelt borvíz

Főraktár: **ÉDESKUTY L.** Budapesten, ca. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz-nagykereskedő.
Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Byrolin és . . . nélkülözhetetlen mindenkinek, ki a bőrt melegség, por, izsada, sport gerőtetés-köl meg akarja óvni. Kapható gyógyszerárakban, drogustáknál, illatszerekkereskedésben és direkt Bács, VI. Amering-utca, Dr. Graf & Comp. strasse 2.

Grác! Szanatorium Grác!

Meerschenschloss

idegbetegeknek, üdülő-betegeknek és morium-betegeknek. Legujabb borendezekek. Kómbináit vilamos fényfürők, hízási és más individuális tápláló-zyógmód. Képes prospektusok ingyen.

MOLNÁR FERENC

AZ ÉHES VÁROS

REGÉNY.

DÍSZES KIALLITÁSÚ KÖTET. ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-HIVATALÁBAN. UTÁNVÉTTTEL IS MEGRENDELHETŐ.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalméért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

* **Rövid hírek.** *St. Cleofas* biztos induló a kotingbrunni meeting utolsó napján elődöntésre kerülő nagy díjba. Legveszejeesebb ellenfele *Patron* és *Ignatieff*. — *Capt. Joé* német istállótulajdonos négy lovat küldött el Kotingbrunna. — *Durny* indul Kotingbrunna a kétévések nagy handicapjában. — *Morgan* fogja Peregrinust lovagolni a schönau gátversenyben. — *Jagello* biztos induló a kotingbrunni 5000 koronás ulrovas versenyben. Szemere százados fogja ülni s jó tipek tekinthető.

* **Eclipse stakes.** *Sandown* Parkban ma dől el a nagy ósról elkeresztelt *Eclipse* stakes, amelynek díja egy negyedmillió korona. A versenyt, mint egy táviratunk jelenti, a *Princesse of Wales* Stakes győztese, *Epsom Lad* nyerte, amely győzelmevel két utolsó startjával kerek élmillió koronát nyert gazdájának, mister T. Kincaidnak. De mig a *Princesse of Wales* stakesban a tavalyi derby-győztes *Diamond Jubilee* a második helyet megtudta menteni, most helyzet-

lenül futott és Jan foglalta le a második helyet *Disguise II* előtt. A győztest Comez ilte. A részletes eredmény a következők:

Eclipse stakes. Díj 1000sovereign. Távoltság 2000 méter. *Epsom Lad* (Comez) első, Jan (Martin) második, *Disguise II* (Henry) harmadik. Indult még: Lord Quex, Diamond Jubilé, Sang Blan, Aida, Royal Rouge, Energetic, L'Idéal, Menand, First Fruit, Petronius. Fogadások: 7: 1, 20: 1, 100: 7.

A berlini nagydíj. A berlini nagydíjat jövő kedden futják Hoppogarcban. A német lovak ezidén maguk közt maradnak. Tavalay tudvalevőleg *Galifard* volt a verseny favoritja, de néhány nappal a verseny előtt letört.

TÁVIRATOK.

A Vatikán új diplomatáit.

Róma, július 19. Monsignore *Aversati*, a bécsi nunciatura titkárát, Rómába hívták vissza és a szentszék államtitkári hivatalába osztották be. A bécsi nunciatura auditorjává *Nicoléti* nevezik ki, aki már működött ilyen minőségben Münchenben. *Morosi*ni brüsszeli audítort ugyanilyen minőségben Madridba helyezték át és *Bavona* eddigi madridi audítort pápai követté nevezték ki Bolívia és Peru köztársaságokba. Monsignore *Pericolot* az apostoli kamara főauditorjává nevezték ki.

Rosebery beszéde.

London, július 19. A *City Liberal* klubban Lord *Rosebery* ma délután beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy az a zaj, melyet legutóbbi levele keltett, bizonyítja, hogy a levél az igazságot mondta meg a helyzetről. A liberális párt legutóbbi tanácskozásai meggyőzték őt, hogy ha a liberális pártnak a háborút illetően tulajdonított nézetek nyíltan vissza nem utasítottak, a liberális párt nem állhat fenn tovább egészséges hatalomként. A szülő nézete a háborút illetően az, hogy a boer sereg behatolt a királyi területre, ezért a kormányt, bár eljárása kihívja a kritikát, a háboru gyors és győzelmes befejezésére irányuló törekvéseiben lelkesedéssel támogatni fogja. Nem akar beszélni arról, ami a háborút megelőzte vagy a Jameson-betörésről. Meg van győződve, hogy az ország bizalmának hiánya az ellenzék iránt nem annak belső taktikájából ered, hanem a birodalom ügyével szemben tanúsított magatartásából. Soha kormány nem követett el annyi hibát, mint a mostani. A politikai életbe való visszatérésnek kérdését illetően *Rosebery* kijelenti, hogy ez idő szerint magában kell eljárnia. Magának kell felszántania a barázdáját; de mielőtt elér a barázda végéhez, talán nem lesz többé egyedül.

A délafrikai szabadságharó.

London, július 19. *Schalk-Burger* proklamációt bocsátott ki, amelyel minden legalább tízenégy éves boer újul fegyverbe szólít.

London, július 19. *Kitchener* jelenti: *Steyn* elnök málhájában egybekelt között *Reitz* miniszternek egy hozzá intézett levelét találták, amelyben azt írja, hogy a transvaali kormány *Buthval*, *Viljoen*nal és *Smuts*szal tanácskozott az ország helyzetéről és konstatálták, hogy sok burgher megadta magát és hogy a lövészer és eleség fogytán van. A transvaali kormány főszerelőjében van és európai komplikációkra nincs kihatás. Ez okból a transvaali kormány elhatározta, hogy engedelmet kér arra, hogy *Krüger* elnökhöz követel küldhessen, aki föltárja előtte az ország viszonyait, ha pedig a kormánynak ezt a kérését nem teljesítik, engedjék meg neki, hogy fegyverszünetet kérhessen a végre, hogy a két nemzet véleményét a jövőre követhető politikáról és a dolgok előbbi és mostani állásáról meghallgassák. A levél azzal végződik, hogy itt az idő döntő lépésre.

Steyn elnök válasza május 15-én kelt és azt mondja, hogy *Reitz* miniszter levele súlyos csapás. Az elnök nem akar most a végsőig menni. Lövészer ugyan kevés van, de van még valamelyes. Mi okunk lehet arra, írja az elnök, hogy ne bizonyunk többé Istenben? Erősen meg vagyok róla győződve, hogy néhány hónapon belül európai bonyodalmak fognak keletkezni, amelyek kiegészítik bennünket a bajból. Küldöttéskünknek Európában maradása csak azt bizonyítja, hogy helyeink nem reménytelen. Az elnök azzal végzi levelét, hogy nagyon megsértették azzal, hogy nem hallgatták meg tanácsát és kéri a minisztert, hogy várjon, míg *De Wet*től nem kér tanácsot.

London, július 19. A *Times*nak azt jelenti Pretóriából, hogy most kezdődik a téli hadműveletk *Armadik fázisa*, amely állítólag nagy jelentőségű lesz.

London, július 19. *Reitz* és *Steyn* levélváltásának közzététele nagy meglepéssel tölti el az angol sajtót. A *Times* ez alkalomból azt a reményt fejezi ki, hogy a háború rövid időn belül véget ér.

London, július 19. Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából mai kelettel: Egy kis angol oszlopot Moor

örnagyalatt *Jamestown* közelében e hó 14-kén egy *Bouche* vezénylete alatt álló tulnyomó ellenséges csapat egész napon át támadott, de eredmény nélkül. Angol részről hét ember elesett és három tiszt és 17 ember megsebesült. Az ellenség veszteségét nem tudják. *Hart* Alivornorthból segélynyújtásra kivonult, a nélkül, hogy a segélyt kérték volna.

Köln, július 19. Londonból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak: *Leyds* és *Stein* felfogott leveleiből kiderül, hogy a boerok helyzete kétségbeesett. A sajtó sürgeti a háboru befejezését, illetően a boerokra mérendő végső csapás siettetését.

Fokváros, jul. 19. Híre jár, hogy a fokgyarmati csapatok visszatértek a Fokgyarmatra és kizárólag fokföldi vesérek alatt fogják a benyomult burokat eltűzni és a lazadókát leverni. Természetesen a birodalmi csapatokkal, amelyek a Fokgyarmat határain túl állomásoznak, együtt fognak működni.

Renitens apácák.

Lisszabon, július 19. A kormány újból felszólította a Rego-kolostor apácáit, hogy hagyják el a házat. Ha továbbra is ellenszegülnek, a kormány erőszakosan fogja kitelepíteni őket.

A fume-anonai kábel.

Fiume, július 19. A magyar kereskedelmi minisztérium befejezte az olasz kormánnyal folytatott tárgyalást a fume-anonai tengeralti táviró kiépítése ügyében. A magyar állam a kábel építése költségéből 6 millió koronát vállalt el.

Választások Galiciában.

Lemberg, július 19. A hivatalos *Gazeta Lvowska* holnap fogja közölni a tartománygyűlési választások határidejét. A választásokat következőképpen fogják megtartani: A falusi-kuriában szeptember 5-én, a városi-kuriában szeptember 11-én, a kereskedelmi kamarai-kuriában szeptember 12-én, a nagybirtokos-kuriában szeptember 17-én.

Az amerikai sztrájk.

Newyork, július 19. Pittsburgban a helyzet nagyon komoly. A pennsylvániai kőszénbányák legnagyobb része vízzel telik meg és elpusztul. Attól félnek, hogy szélszükség fog bekövetkezni. Pittstonban a sztrájkoló munkások összetűztek a rendőrökkel, akik négy munkást agyonlőttek.

Soranton, július 19. Az amerikai egyesült bányamunkások elfogadják egy határozati javaslatot, mely felhatalmazza az elnöket, hogy az összes fűtőket, akik ennek a szövetségnek tagjai, ismét munkára hívja fel. Ezzel valószínűleg véget ér ebben a kerületben a fűtők sztrájkja.

A konstantinápolyi pestis.

Belgrad, jul. 19. A Konstantinápolyban újabban előfordult három pestiseset következtében a Törökország felőli szerb határt elzárták. A Törökországból jövő utasok csak a szofia-piroti vonalon juthatnak Szerbiába.

A vitás tengereszm.

Lemberg, jul. 19. A *Przogland* értesülése szerint annak a oszdórségi kaszárnyának az építését, amelyhez a vitás tengereszm mellett hozzáfogtak, az osztrák hatóságok közbelépésére abban hagyták.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 19. A mai tőzsdén valóságos de-routé támadt, mert a galíciai Hypotheken-Bank ötven darab részvényét hasztalan kínálták. A részvények ennek következtében rövid idő alatt 100 koronával hanyatlottak s míg tegnap 553-an állottak, ma 450-nel hangeztettek. Ezt a rohamos hanyatlást olyasféle hírszerelések előzték meg, hogy a galíciai Hypotheken-Bank összekötetésben állott a Leipziger Bankkal, holott ez a hírcélzatlos, koholmány volt.

Praha, július 19. A kereskedelmi törvényesék elrendelte a oszdőt *Kohn* Dávid Lázár ellen, akinek cégé *Kohn* D. L. prágai festékkereskedés név alatt volt bejegyezve. A passzívát 630.000 koronára, az aktívát 200.000 koronára teszik. Az itteni pénzüntézetek közül *Zivnotenska Banka* 80.000, az *Anglo* és a *Länderbank* flókjai 40-40.000 koronával vannak érdekelve. A két utóbb nevezett intézet követeléseiről hírszerint fedezve vannak. Az árutartozásokra több mint 230.000 korona esik, mely francia, angol, holland és német piacok (Hamburg) közt oszlik meg.

Liverpool, július 19. *(Gabonavásár).* Amerikai buza 1 p.-vel magasabb, kaliforniai 1/4 p.-vel magasabb. Amerikai tengeri 3/4 p.-vel alacsonyabb. Az idő forró.

London, július 19. *(Gabonapiac.)* Irányzat általában szilárd, tengeri 3 d-al magasabb, a többi változatlan. Városi liszt 28 sh. 6 d. — 29 sh. Olaj 26 sh., tengeri 22 sh. eladók. Behozatal: buza 30.000, zah 60.000 qu. Idő: forrósság.

New York, július 19. *(Terményfőzede.) (Zárlat.)*

Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2. (8 1/2), júliusra 8.19 (8.25). Októberre 7.65 (7.70). New-Orleansban helyben 8 3/8 (8 3/8). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.50 (7.06). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.—). Refined in Cases 8.50 (8.05). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.10). — *Zsir:* Western steam 8.90 (8.80). Robe és Brothers 8.95 (8.95). — *Tengeri irányzata* igen szilárd. — Júliusra 56 5/8 (54. 1/4), Szeptemberre 56 5/8 (55.—). — Okt.-re 56 3/4 (55. 3/4.) *Buza* irányzata szilárd. — Páros őszi helyben 77 3/8 (76. 1/4), Júliusra 74 3/4 (74. 3/8). Szeptemberre 74 3/8 (73. 3/8). Októberre 74 3/8 (73. 3/8). Dec.-re 76.— (75. 3/8) Gabona szállítás díja Liverpoolba 1 1/4 (1. 1/4). — *Kávé:* Fair Rio 7. sz. 5 3/4 (5. 1/4), Julius 4.80 (4.80), Októberre 4.95 (4.95). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 1/2 (3. 1/2). — *Őr:* 28.12 (28.05). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 19. *(Terményfőzede.) (Zárlat.)* *Buza* irányzata szilárd. Júliusra 67 3/4 (67. 3/8). Szept.-re 69.— (68. 1/8). *Tengeri irányzata* igen szilárd — Júliusra 52 1/2 (50. 1/4). — *Zsir:* Júliusra 8.57 (8.60). — Szeptemberre 8.67 (8.66). — *Szalonna* short clear 8.35 (8.35). — *Sertészs:* Júliusra 14.10 (14.07). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

G. J. Bátorkessz. A közoktatásügyi minisztérium elnöki osztályától vett értesítés szerint olyan évi és olyan számu szabályrendelet nincsen, hanem egy egészen apró kis intézkedés, amely nem szabályrendelet s még kevésbé vannak §-ai. Ha közelebbről megjelölő a szabályrendelet tárgyát, a minisztériumban szívesen kikeresik.

W. Y. Kis-Pest. Fölveszik az akadémiába, de a tanulást az első osztálynál kell kezdenie. A folyamodvány, mely a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályához címezendő, mellékelni kell a születési, tanulmányi bizonyítványokat, orvosi bizonyítványt, hogy a tengerészeti szolgálatra testileg alkalmas, a szülők beleegyezési nyilatkozat s egy másik nyilatkozatot, amelyben kötelezik magukat, hogy az ellátást, valamint egyéb költségeket rendszeresen befizetik. Főlvétele esetén értesítést kap s annak alapján még főlvételi vizsgát is kell tennie. Az idén már nem folyamodhatik, mert a pályázat ideje már lejárt.

Soh. E. Jánosbáza. A főlvételnél első sorban a katonatisztek és katonahivatalnokok, majd az államhivatalnokok és tisztviselők gyermekei jönnek figyelembe s csak akkor, ha hely van, veszik fel a magán-egyenek gyermekeit. Az idén már megkésést a folyamodással, a pályázat ideje már lejárt.

168.480. sz. előfzető. 1. Lehet elsőfoku tisztviselő vagy átmetelt a kereskedelmi iskolákra, kereskedelmi akadémiákra, ipari pályákra stb. 2. Tandíjmentességet s esetleg ösztöndíjat igen, de ingyen el-látást nem. 3. Igen, végezhető, ha az illető iskola igazgatóságától erre engedélyt kap. 4. A Rösler-féle kereskedelmi iskola (VI. Aradi-utca 10.) a legajánlatosabb.

F. A. 1. Csak a német hadügyi kormány mondhatná meg, mi igaz a dologból. Anyai bizonyos, hogy nagyon valószínű is. Mint hozományt kapták magyarországi birtokaikat. s. Egyik sem nyerte meg a játszmat.

L. L. Ó-Bécsz. 1. Berlinben. 2. Csak a műszaki tüzérségnél Bécsben. 3. Lehet, ha megszerzi a középiskolai tanári képzést, de Máltóztassék eziránt a műgyegetmi dekanatushoz fordulni.

S. I. Ungvár. Piros szmokinget egyelőre még nem készítenek, ezért a feketét használják.

Sorsjegyek.

F. H. M.-Sziget. 956—56. számú 1864-es sorsjegyét 1897. június 1-én 180 forinttal huzták ki. A többi nem nyert.

Gotthárdi. 1447—94. számú 1864-iki államsorsjegyét 1896-ban 180 forinttal kibuzták. A többi nem nyert.

Ifj. E. A. Ujpest. A betű megnevezése is szükséges. Különbösen is mindogy, akár kihuzták, akár nem, mivel 30 nappal a huzás után a fel nem vett nyere-mények a jótékony cél javára esnek.

M. Gáta érdő. Magyar hivatalnokok hitel és biztosító intézet által 1874-ben kibocsátott nyere-mény kölcsön sorsjegy nem létezik. Legyen szives megírni, hogy milyen nyere-mény kölcsön és vörös kereszt sorsjegyei vannak, mert ezt elfeledte. A Bazilika sorsjegyek nincsenek kihuzva.

B. J. Bajom. Irja meg sorsjegyének a számát, majd utána nézetünk.

W. M. Ipolybáza. Mátyás király sorsjegy nem létezik. Talán valami más lesz?

O. K. Sissó. A fentebbi üzenet önnek is szől. Többi sorsjegye nem nyert.

Oroszázi előfzető. **Soh. I. Budapest.** Jégysz Jókai, K. I. Komárom, Özv. T. O. Korpona, F. G. H. Adrián, O. L. O. Moraviczka, S. I. Herkulesváró, S. S. Karcaz, Dr. Nagy-Tapolcsány, G. Zs. Frumme, K. Zs. B. Hunyad, P. A. Karcaz, 131—54. Nagy-Kükünda, B. P. Tamási, L. A. Palota-Iva, D. A. Vász, K. D. Urai-Ujfalu, N. P. Gyöngk, Dr. W. I. Cserencsöz, K. I. L. K. Belbor. Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Pacsirtadal.

Úgy szeretek elmélázni
A pacsirta-éneken
Tudja isten, hogy miért is
Olyan kedves énneknek.

Talán mert az egyszerű dal
Szívetem úgy hatja meg,
Mint mikor a gyermek ajka
Tiszta, szent imát rebeg.

Avagy mert az éhredő föld
Ragyogást hirdet?
Hol te dalolsz, kedves madár,
Ott az öröm, kikelet.

Édes, enyhe szellő szárnyán
Vigye szerke dalodat,
Minden nótát új reménnyel
Buzdit, biztat, csalogat.

Vigye szét a szük kunyhókban,
Hol a nyomor, sőtét gond,
Hol a baj a szenvedőknek
Arcán komor redőt vont.

A te dalod szórta fel
A bánatos könnyeket.
Dalold, dalold fakó madár
Édes-bűvös éneked!

Feleki Sándor.

† A trónörökösnek sapkája. Egy svéd újságban kedves történetet olvasunk Viktória hercegnőről, a svéd trónörökös nejeéről:

A trónörökös és neje nemrég a svéd király Drott nevű hajóján egy német kikötőbe került, ahol a hercegnő egészségének helyreállítására hosszabb ideig akart maradni. Egy nap a trónörökös a parancsnoki hidon állott a hajó kapitánya mellett, amikor egyszerre csak megjelent a trónörökösnek is, aki egész nap a szalonban volt. A kapitány nagyon elcsodálkozott, amikor a hercegnőt meglátta, mert a fején német tengerészsapka volt. De azért úgy tett, mintha nem vette volna észre, azután pedig sugva parancsot adott egyik tisztjének. A tiszt csakhamar ismét megjelent egy ezüst tálcával, amelyen egy vadonatúj svéd tengerészsapka feküdt. A kapitány átvette a tálcát, odanyújtotta a hercegnőnek s a legnagyobb udvariassággal így szólott:

— Engedje meg fenséged, hogy ezt a svéd sapkát fölajánlhassam.

— De a sapkát, mely a fejemen van, a német császártól kaptam.

— Igen, de a Drott fedélzetén svéd területen vagyunk s ezért olyan sapkát viselünk, amelyet a király előírt, — felelte a kapitány nyugodtan.

A trónörökösnek erre visszavonult s egész nap nem mutatkozott többé. Másnap azonban ismét megjelent, de svéd sapkával a fején.

† Jolanta hercegnő bölcsője. Mielőtt az olasz király családjával üdülés végett Raccogli-be utazott volna, átvette azt a remek bölcsőt, amelyet Róma városa ajánlott fel a királynak Jolanta hercegnő számára. Ennek az ajándéknak sok akadályja volt, amíg eljutott rendeltetési helyére. Amikor a király a tavaszszal arról értesült, hogy a fővárosban gyűjtést rendeznek a születendő herceg vagy hercegnő bölcsőjére, a miniszterelnökhöz intézett levélben határozottan fejezte ki azt az óhaját, hogy nem fogad el semmiféle ajándékot. Inkább adják azt a pénzt jótékony célra. A királynak ezt a kívánságát azonban a római bizottság tagjai nem teljesítették és arra kérték a királyt, hogy legalább a bölcsőt fogadja el, amely már ugyis munkában van. A bölcső Calvi aranyműves munkája, amely Olaszország egyik legkiválóbb szobrászának, Monteverde-nek terve szerint készült. Az állvány és a kosár bronz, ezüst és arany. Vannak rajta allegorikus alakok, egy őrangyal és a királyi ház, valamint Róma város címere is díszíti.

† A koronás fők kedves állata. A portugál királynak a legkedvesebb állata egy hatalmas pávián. A király egy dédelgeti, mint valami őlbeli kis kutyát s főként akkor mulat jól vele, ha becsipett. A derék pávián ugyanis megrögzött alkoholistá s yödörzsámra iszsa a szeszt. Részegen azután nagyon jókedvű és órákig ugrándozik komikus módon, bukfenec is hány s a torzképein hangos habotával nevet az egész királyi udvar. A belga királynak a kolibri és a legkülönbözőbb fajta papagályok kedvesek. A laekeni-kastély ketreceiben nyolcszáz ilyen madár van. A szultán a disznókért hevül, a pápa a mada-rakért rajong. Vilma, a hollandiai királynő azelőtt fehér egereket tenyésztett, most egy ritka, fehér rigó áll a kegyeiben. A spanyol régenskirálynőnek egész kecskenyája van. Hálából tartja ezeket a mekegő állatokat, mert annak idején az ő tejük tartotta életben a gyöngye szervezetű XIII. Alfonz.

† A fegyház Benjaminja. Lombroso érdekes dologról számol be a Lettura című olasz szemlében. Körülbelül egy esztendővel ezelőtt a coloradoi kormányzó fordult hozzá. „Mivel”, így szólta a levél „ismerem az ön érdeklődését a genialis betörők iránt, itt küldöm egy fiatal gyilkosnak az arcképét. Amikor a mi fegyházunkba került, teljesen tudatlan volt, de a fogságban csakhamar megtanult festeni, muzsikálni és írni és mindez olyan eredménnyel, hogy ő lett a fegyház Benjaminja és a hivatalnokok mind melegen kívánták a szabadonbocsátását. Muzsikálás közben arca néha szép kifejezést ölt, mindazonáltal semmiféle lelkiismereti furdalást nem

érez a cselekedete miatt s erkölcsi elvei ninosenek. Azt beszéli, hogy véletlenségből ölt, pedig valójában néhány óra- és ékszerlopás után megölt egy vadászt, hogy az órájához jusson.” A kormányzó ehhez az írásához két arcképet mellékel, amely a rabot a büntetése megkezdésekor és a levél írásának idején ábrázolta. A kormányzó véleményét kért Lombrosótól a rab szabadonbocsátásának célszerűsége felől. Önletrajzában a rab a gyilkosságot, amelyet kilenc éves korában ittas állapotban követett el, „vadász-szerencsétlenségnek” mondja, amely után nem tudott elmentálni annak a vágyának, hogy a halott óráját elvegye. Huszonöt évre ítélte az el bűz-ón neki látott a tanulásnak. „1894-ik évben”, beszéli, „kezdtém el hegedülni tanulni és most (98-ban) karmester vagyok. Festeni is tanultam, s tudok életnagyságu arcképeket készíteni. Tanultam fiziológiát, asztronómiát, matematikát és geografiát is és most tizenhét esztendő vagyok.” Lombroso megütötve érezte magát, hogy egy államnak a feje ilyen kérdéssel fordul hozzá, ámbár különösnek tartotta a dolgot. Végre is egy rab szabadonbocsátásáról beszélni nagyon sajátságos helyzet. Hanem azért neki vágott a kérdésnek. Azt felelte, hogy nyilvánvalóan született gonosztevőről van szó, s miután ezt az arcképen megfigyelt abnormalitásokkal is bizonyította egy vélekedett, hogy ha a rab az ő féltelen becsapágyának megfelelő foglakozáshoz jut, akkor talán ellent fog állani a kísértésnek és nem követ el büntetteket. Hanem gondos felügyelet alatt kell tartani, legalább huszonhat éves koráig. És bizony nagy szükség volt erre a felügyeletre, mert a szóban lévő rab még mielőtt szabadon bocsátották volna, két rabtársával megszökött, bármilyen enyhén és barátságosan bánták vele s tudatták vele, hogy int felé a szabadulás. De nemcsak szökött, hanem megölt egy őrt és egy másikat összekötözték. És mindezeig nem került kézre.

† A fekete doktor. Romániában egy elsőrangú új gondolatolvasó és autoszugesztíós bűvész tűnt föl: Wandohob, a fekete doktor személyében, aki egy goadloupei fiatal néger. A legelőkelőbb bukaresi klubokba és az uri bojár-familák magánházaiba is bebocsátást nyert és itt kísérleteket tett szugesztív gondolatátvitellel a médium megérintés nélkül és bántaloms eredményeket ért el. Majd előadást tartott a Oulevard-színházban és a bukaresti Atheneumban s ezekhez az előadásokhoz a legmagasabb rangú társaság elítje valósággal törte magát. Ezekkel az előkelőségekkel végezte kísérleteit s mindenkit elkápráztatott mutatványainak eleganciájával és precizitásával. Különösen a hölgyvilágra tett nagy hatást, úgy, hogy egy romániai szép leány keresztvetéssel akart védekezni a bűvész démoni tekintete ellen, amely lelkeinek legtitkosabb gondolatait is kiolvasta. Produkciói tulszárnyalák a leghíresebb gon-

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Irta: MAXIM GORKIJ.

Néhány nappal később, hogy Polkanov Szergejevics Hippolitot egy vidéki egyetemre kinevezték magántanárná, táviratot kapott a nővérétől, akinek egy távoli erdőszögben, a Volga mellett volt birtoka. A távirat így hangzott:

„Férjem meghalt, jöjj rögtön segítségemre. Erzsébet”.

Ez a meghívás a lehető legkellemetlenebbül érintette Szergejevics Hippolitot, mert megzavarta a terveiben.

Elhatározta, hogy a vidékre megy egy barátjához és ott sokat dolgozik, hogy becsületesen elkészül az előadásaira és ime, most el kell utaznia több mint ezer verstnyire Pétervártól, hogy megvigasztaljon egy asszonyt, mert elvesztette az urát, aki egyébként — a leveleiből ítélve — nem szerzett neki tulságsok örömet.

Körülbelül négy éve látta utóljára a nővérét, keveset is levelezett vele, úgy hogy rövid idő alatt köztük az az idegenszerű érzés támadt, amely azokat a rokonokat fűzi egybe, akik nagy távolságban élnek egymástól.

A távirat most felkeltette a sógora emlékét. Jókedvű, testes ember volt, szeretett jól enni és inni. Gömbölyű arcán a vörös erek egész hálóba futottak össze, a szeme kiesiny és vídám volt. Némelykor a bal szemével hunfut módon pislogtatott, aztán nevetett s a lehető legrosszabb francia kiejtéssel énekel:

„Regardez par ei, regardez par là...“
Teljességgel tisztelőtlennek tűnt föl Szergejevics Hippolit előtt, hogy ez a vidám fiók meg-

halt. Mert azok az emberek, akik keveset érnek, rendszeren soká élnek.

A nővére elnézéssel tekintette ennek az embernek a gyöngéit. Okos asszony volt és megértette, hogy nem érdemes időt és fáradságot pazarolni egy ilyen emberre.

A halála ilyenformán aligha rendítette meg valami tulságosan. Mégis kegyetlenség lenne visszautasítani a kérését. Es dolgozni végre nála éppen úgy lehet, mint másutt.

Rövid töprengés után Szergejevics Hippolit el is határozta, hogy elutazik. Két hét múlva, egy meleg júniusi estén a negyven verstnyű utól, amelyet a hajóállomástól a birtokig tett meg, eleségáza a verandán ült, szemközt a nővérével és egy eszébe párolgó teát ivott. A veranda a parkba nyuolt be, a korlátlan illatos ákác- és orgonavirágok pompáztak. A nap sugara, amely a lombzatot áthatott, a levegőben mint megannyi aranyfonál remegett. Az asztalra kusza árnyékvonások rajzolódtak; a levegőt az orgona és a hárs virágának illata, meg a nedves, nap-sütötte föld szaga járta át. A parkban vidáman csieseregtek a madarak, a verandán ide-oda röp-ködött egy mész vagy darázs, egyhanguan züm-mögött és az asztal fölött gyorsan átsuhant. Szergejevna Erzsébet egy szalvétát vett a kezébe és bosszusan elkergette a hivatal vendégeket.

Szergejevics Hippolit e közben észrevehette, hogy nővérét az ura halála nem rendítette meg nagyon s hogy őt különös módon, mintegy kémlelve nézi és igyekszik valamit eltitkolni, miközben vele beszél. Olyan asszonynak ismerte a nővérét, akire a gondok ránehazodtak, azt hitte, hogy házasságának kellemetlenségei megviselték, ezért idegesnek, sápadtnak és elfásultnak képzelte. Mikor aztán a kerek, egészséges, kissé napbarnított arcát meglátta, ahonnét két okos, nagy s derűs szem olyan életvidáman tekintett rá, úgy érezte, hogy kellemesen csalódott. Figyelmesen hallgatta a szavait és igyekezett kitalálni, hogy mit titkol olyan makacsul.

— El voltam rá készülve... — magyarázta

nyugodt hangon, amelynek néha kellemes esen-gése volt.

— A második szélütés után csaknem mindennap panaszkodott, hogy szúrást érez a szívében, zsibbadtak a kezei, nem tud aludni... És mégis, mikor a mezőről hazahozták, alig tudott a lábán állni... Azt mondták, hogy nagyon fölzogtatta magát, kiabált... Előtte való este még Oleszovnál volt vendégségben. Itt a szomszédunkban birtokos ez az Oleszov, nyugalmazott őrnagy, ezenkívül pedig a podagrától alaposan megkínzott, iszákos ember. Van különben egy leánya, valóságos kincs, én mondom neked... De hiszen meg fogsz vele ismerkedni...

— Ha éppen kikerülhetetlen a dolog — válaszolt Szergejevics Hippolit és mosolyogva nézett a nővére.

— Bizony kikerülhetetlen, gyakran van itt... És most bizonyára még gyakrabban fog jönni — mondta ugyancsak mosolyogva a nővére.

— Bizonyára férjet keres? Erre pedig én nem vagyok alkalmas.

A nővére most erősen nézte keskeny arcát, hegyes, fekete szakállát és fehér, magas homlokát.

— Miért ne lennél rá alkalmas? Természetesen csak általánosságban beszélék, a nélkül, hogy éppen Oleszov leányára gondolnék... De hiszen készülsz házasnálni...?

— Nem sürgős a dolog, — válaszolta röviden és fölemelte a teáscészen nyugvó tekintetét.

— Persze — mondta Szergejevna Erzsébet némi célzással — egy harmincéves férfinak ez a lépés vagy korai vagy késői... Vagy husz éves korában, vagy negyven éves korában kell az embernek megházasodnia, kevesebb kockázata van így az embernek, hogy megcsalja magát vagy más valakit... És ha családik is az ember, akkor az első esetben friss érzelmei révén segít magán, de a másik esetben már alig van segítség, a negyven éves ember megállapodott, nyugodt már.

Mintha ezt inkább magának mondta volna, úgy tűnt föl Szergejevics Hippolit előtt. Nem za-

dolgotvasók kísérleteit is, rendkívüli látokri erejét a maga hipernormális ideges állapotának tudja be. Orvosok és egyetemi tanárok tudományos szempontból megvizsgálták őt, de mindeddig nem tudták a titoknak nyomára jönni.

— **Köszönő nyilatkozatok.** Az újságoknak a hirdetési rovataiban sokszor olvashatók azok a köszönő nyilatkozatok, amelyet fölépült betegek intéz- nek halálból a gyógyító orvosokhoz. Egy amerikai lapban jelent meg nemrégiben ez a nyilatkozat:

— Uram! az ön labdaccai csodatévők! Meggyógyították! Pedig, de beteg voltam! A legutóbbi háboruban, azok a gaz spanyolok elhalmaztak sebekkel, úgy, hogy mint rokkantát küldtek haza a seregélő. Most ép vagyok, erős és virgono, mint a csik. Fogadja köszönetemet. *Hilsbarry s. k.*

Az Egyesült-Államok tudvalevőleg szép összegű nyugdíjban részesítik a háború rokkantjait, s így Hilsbarryt is. Ez az ur kapitányi ranggal szolgált, s most rokkantsága folytán 1000 dollár évi nyugdíjat huzott az állam pénztárából. Néhány nap óta azonban nem huzza. A nyugdíjosztály főnöke ugyanis olvasta azt a köszönő nyilatkozatot. És miután elolvasta, előterjesztett telt a hadügyminiszternek. És a hadügyminiszter terjesztette Hilsbarry urat, hogy tekintettel visszanyert egészségére, elvonja tőle a rokkantsági nyugdíjat.

Hilsbarry ur káromkodott egyet és igen elkese- redett e fölött. S elkesevésében mi telhetett tőle? Bepörölte kártérítésért a csodatévő labdacsoq gyár- tótját.

— **A sör-championátus.** A sör-championatusért vetélkedik ugyancsak hevesen Berlin és München. A berliniek az állítják, hogy övök a rekord, mert ők 414 millió hektoliter sört gyártanak évenként. A müncheniek, akik csak 350 millióval dicsekedhetnek, kétségbevonják a berliniek adatainak a helyességét. Azt mondják, hogy Berlin beleszámította ez összegbe a környékbeli összes serfőzők gyártmányait, míg ők csupán a fővárosuk területén lévő sörgyárak üzemét számították. Különb, mondják a müncheniek, mi ugys világbajnokok vagyunk a sörivásnak. Elég nekünk ez a dicsőség is. Mert egy berlini évenként átlag 209 liter sört iszik meg. A müncheni ellenben — 566 liter!

Szép rekord!

— **Graham.** Nem az ilyenüv kenyérről teszünk itt szót, hanem Carlisle Graham urról, az excentrikus amerikaiúról, aki nem kisebb utra szándékozik a napokban indolni, mint a Niagarán keresztül egy hordó- ban. Ez a vállalkozás nekik nem is újtság: 1889-ben már megpróbálkozott vele, de csak fél sikerrel. Keresz- tüljutott ugyan a vizesésen, de a hordót az ár az alá- mérülés helyétől jó messzire, mintegy 500 méternyire

varta beszédeben, hátrádott a székében és élvez- zettel szívtá magába az illatos levegőt.

— Amint mondtam, — az előtte való este Oleszovnál voltis ott természetesen ivott. Nos, úgy történt aztán a dolog...

Szergejevna Erzsébet szomoruan bolintott.

— Es most egyedül vagyok... Házasságom harmadik esztendeje óta külföldben mindig elha- gyatottnak éreztem magamat. Most azonban kü- lönös helyzetben vagyok. Huszonnyolc éves va- gyok, úgy életem, mintha szolgálatban lettem volna az uramnál és a gyermekeimnél... A gyermekek meghaltak. Es én... mi vagyok most én? Mit csináljak, mihez kezdjek? Szeretném eladni ezt a birtokot, szeretnék a külföldre menni, de a testvé- rére örökségre tart igényt és ebből pór támadhat. Ha csak a törvény nem parancsolja, a magamé- ból nem akarnék adni és az igény jogosságát nem látom. Mi a te véleményed?

— Tudod, hogy nem vagyok jogász, — vá- laszolt mosolyogva Szergejevics Hippolit. — De mond el a dolgot, majd meglássuk. Ez a testvér.. irt neked talán valamit?

— Igen, még pedig nagyon udvariatlan han- gon. Játékos ember ez s teljesen tönkrement... Az uram nem szerette, jóllehet sok tekintetben hasonlítottak egymáshoz.

— Lássuk hát, hogy áll a dolog, — szolt Szergejevics Hippolit és elégedetten dörzsölte a kezét. Megörült, hogy végre megtudta, miért hívta a nővére. Nem szerette a zavaros, határo- rozatlan dolgokat. A belső egyensúlyt fontosnak tartotta s ha valami megbontotta ezt az egyen- sult, kellemetlenül érezte magát, valami üzte, hajította ekkor, hogy a homályt megvilágítsa, s hogy mindent, ami érdekli, beleilleszthessen a világnézetébe.

— Öszintén szólvá — halkan kezdte Szer- gejevna Erzsébet, a nélkül, hogy a testvére nézett volna — ezek az ostoba kívánságok engem megrémítettek. Olyan fáradt vagyok Hippolit, sze- retnék végre nyugodni és ime, most közébejön ez.

(Folytatása következik.)

vetette csak föl a víz színére s így ötven perobe tel- lett, míg Graham urat a levegőre hozták, akkora pedi- g már félhalott volt. A hordó levegőjét már mind fölhasználta s egy kis szélhűdést is kapott. Most jobb hordót választott. Erős vaspáncél a fala, hetven kilót nyom súlyban, 120 cm. a hossza és 58 cm. a legna- gyobb átmérője. A rendőrség persze buzgón órkodik, hogy Graham ur neki ne vágjon ennek a nyaktörő utnak, de a vállalkozó amerikai erősen bizik benne, hogy kijátszhatja óreinek az éberségét. Hiszen ha bu- dapesti rendőrök őriznék!...

— **A kaviár fogyasztása.** A legutóbbi esz- tendőkben annyira növekedett a kaviár fogyasztás, hogy most már az ingyeneknek ezt a kedves ételét is hamis- sítják. Egyelőre csak nagyon ártatlan módon: pótlé- kokat kevernek belé. A legjobb és legtöbb kaviárt Oroszországból hozzák. A kivitel évenként átlag tíz millió rubelt tesz és ebből a rengeteg sok kaviárból 670.000 fontot Németországba szállítottak. Oroszország mellett az Egyesült-Államok gondoskodik a külföld kaviár-szükségletének kielégítéséről. De az amerikai kaviár sehogys nem versenyezhet az oroszországiával, amit különben már a nagy árkülönbözet is eláru, mert az orosz kaviár majdnem kétszer annyiba kerül, mint az amerikai. Ausztria-Magyarország és Románia is szállít — kisebb mértékben — kaviárt. Az előző években az alsó Duna vidéke nemcsak a monarchiát látta el kaviárral, hanem Németországba is szállított. De valóságos rablóhárszát történt odalenn, amivel természetesen azt érték el, hogy most lényegesen csök- kent a halak száma. A legjobb kaviár a Kaspi- és Fekete-tenger mellől kerül Európába.

— **142.857.** Érdekes számjéteket fődözött föl egy angol: hogy 142.857 nagyon érdekes szám. Akár 2, 3, 4, 5 vagy 6-tal szorozzuk, mindig ugyanazokat a számjegyeket adja, csak hogy mindig másként cso- portosítva:

142.857×2 = 285.714
142.857×3 = 428.571
142.857×4 = 571.428
142.857×5 = 714.285
142.857×6 = 857.142

142.857×7 sajtáságosan ezt az eredményt adja: 999.999.

142.857×8 önmaga igyekszik zavarán segíteni, hogy a régi számcsoporra jusson és pedig a legjobb sikerrel, mert a szorozás eredménye 1.142.856 és az első számnak (1) az utolsóhoz (6) való adása által nemcsak a régi számok vannak ismét helyreállítva, hanem maga a 142.857 szám is.

— **Ruha tőzeggől.** Évek óta próbálkoznak az- zal, hogy tőzgerostokból kelmét készítsenek. Mind- eddig nem sikerült, mert a földgözzöt tőzgerost ke- mény és törékeny s nagyon nehezen lehet felteríteni vagy megfesteni. Egy bécsi mérnök vegyszerek se- gitségével tőzgyapotot állított elő, amelyből finom- mabb fonalat fonn szintén lehetetlen ugyan, de durvabb szövetek előállításához már elég hajlékony volt. A tőzgerostvet nagyon meleg, védi a testet a nedvesség ellen, nehezen gyulad meg, nagyon tartós és olcsó. Ugyanez a mérnök tőzgeről nemcsak szövetet, hanem sebkötésre, párna és paplan kitöltésére nagyon alkal- mas vattát, kötelet, végre papirost is készített. Most egy düsseldorf gyárosnak finomabb fonalat is sikerült a tőzgerostokból előállítani. A düsseldorf tőzgeropot ruganyos, puha és úgy lehet fonn, mint a gyapjut. A tőzgeruhák nagyon föl szívják a test izadságát, télen pedig a hideg ellen védenek. Külöszertül alkal- mazva a tőzgeropot felszivja a seb váladékát; ajánl- ják továbbá ágybetétül betegeknél, sőt kalapok és szőnyegeq készítésére is.

— **Tenger alatt járó hajók.** Megirtuk, hogy a francia kormány a tenger alatt járó hajóval való kísérletei kitünően sikerültek. A francia kormány az idén már husz ilyen hajó építését határozta el és e- oéütbl a tengerészeti költségeloirányzatba 10 millió frankot vettek fel. Egy-egy víz alatt járó hajó, mely 23 méter hosszú, 2,26 méter széles és 68 tonna tar- talommal bír, 165,450 frankba kerül. E hajókra nézve már el is határozták, hogy négy Cherbourgban, hat Rochefortban és tíz Toulonban fog állomásozni és minden hajónak személyzete hat főből fog állani. A hajókat villamos motorok hajtják.

— **A legnagyobb katalógus.** A British Museum- ban most készültek el a könyvtár katalógusának első részével. Két millió munka címe van benne — a szer- zők névsora szerint csoportosítva — 600 kötetben. Tizenkét évig tartott ez a gigászi munka, amely után nyomban új, és nagyobb munkába fogott a könyvtári személyzet. Elkészítik a katalógus második részét, amelybe tartalmuk szerint csoportosítják a két millió könyvet. Erre a munkára tizenhat évet szánnak.

— **Kilenc nap alatt.** A hajóépítés terén oly re- kordot eddig még el a hajógyár sem mutatott fel, mint a pólai hadiarzenál. Ugyanis teljesen felszerelt gőz- bárkát kis golyószóró ágyuval, viztartálylyal, dinamo világítóval és minden kikötési eszközzel ellátva *kilenc nap alatt* készítet. E gyors munkára az öszünözta a hajógyárt, hogy a khinai vizeken időző osztrák-ma- gyar hajóraj parancsnoka jelentésében többek között megemlítette, hogy a japáni hajógyárakban egy 12 evezős cutter hajót vitorlával együtt a rendeléstől szá- mitott két hét alatt elkészítették.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

— **Vízszabályozás.** Sátoraljavhelyről írják: A Bodrogközi Tiszaszabályozó Társaság választmánya Király-Helmecen gróf Mailáth József elnökelete alatt tartott ülésén ürvendtes tudomásul vette, hogy a földművelésügyi miniszter a Tisza mentén gyakran előforduló partrongalások helyreállítására 10.000 koronát utalványozott. Az ülésen elhatározták, hogy indítványozzák a már tervezett Szamos-melléksatorna mielőbb való kiásátását. Erre a célra a megszavazott egy millió korona kölcsönnek még nem folyósított részét, 300.000 koronát, felvezik.

— **Magyar védőoltóanyag-termelő laboratórium.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter leiratában tudtára adta a főváros hatóságának, hogy a már há- rom éve fönáll Nagy-János-utca 6-ik szám alatt levő laboratóriumnak engedélyt adott védőoltóanyag ter- melésére. Az ellenőrzést állategészségügyrendőri szem- pontból állami szakközegek végzik. A miniszter egy- idejűleg visszavonta a védőoltások rendezése tárgyá- ban 1894. évben kiadott rendeletet és hatályon kívül helyezte a Budapesten létesített Pasteur Chamberland- iéle külföldről eredő oltóanyagokat termelő intézet ré- szére biztosított kiváltságokat és kedvezményeket is. A magyar laboratórium (Budapesten, Nagy János- utca 6-ik szám) védőoltóanyagait eddig 115 ezer állatot oltottak be a legjobb sikerrel. Ez szolgál alapul a rendelet kiadására. Ezután jóval olcsóbban a magyar bakteriologiai tudomány feyvereivel vé- dekezhetnek gazdáink az állati betegségek ellen.

— **A termés Ausztriában.** Bécsebl táviratozzák:

Az utolsó jelentés óta telelt időszak Csehország egyes vidékeit, Morvaországban és Kelet-Sziléziának Cseh- országgal határos részeit kivéve, sok zivatart, felhő- szakadást és jégesőt hozott, amely különösen Nyugat- Csehországban, Gácsországban és Dél-Tirolban okoz- tott nagy károkat. A rozs aratás, amely a déli tarto- mányokban nagybárra jó sikerrel fejeződött be, a többi tartományban, a hegyes vidékeket kivéve, most van folyamatban. Közép-Csehország és Morvaország aratási kilátásai az eső után javultak. Az alpesi tar- tományokban a sok eső kissé megrontotta a kilátáso- kat. A szem minősége nagybárra kielégítő, csak Gácsország és Morvaország némely vidékein panaszko- dnak a kényszerűség miatt. A buza aratása a déli tartomá- nyokban be van fejezve és az eredmény nagybárra ki- elégítő. Cseh- és Morvaországban, ahol az aratási kilátá- sok csak kis részben kedvezők és Sziléziában az át- lágos hozadék nem lesz több a középserűnél. A tavasziki a július derekán beállott eső után javultak ugyan, de csak azokon a vidékeken tudtak teljesen megjavulni, amelyeken a szárazságot június elején enyhítették a zivatatok. Egyébent sok helyen alacsony és ritkán állanak. Ez idei termés nagybárra középserű és részben jó középserű lesz. Az árpában Kelet-Gácsor- szág és Csehország sok vidékén kárt tett a rozsdá és az üszök, utóbbi időben a nedvesség is. A termés- átlag Csehországban középserűnek, Kelet-Gácsorszá- ban csak gyöngye középserűnek, Morva- és Nyugat- Gácsországban jó középserűnek ígérkezik. A zab állása Csehországban, ahol nem volt ritka a rozsdá és az elemi csapás, kedvezőtlenebb, ellenben Kelet-Gács- országban sokkal kedvezőbb, mint az árpáé. A repace már le van aratva. Az eredmény átlag középserű. Ten- geri jó terméses biztat és csak Stájerország, Tirol és Gácsország némely vidékein maradt vissza a neves és hideg idő miatt. A szénakaszálás részben be van fejezve, a hozadék nem kielégítő. A lóhere hozadéka Cseh- és Morvaországban nagybárra kedvezőtlen, a többi tartományban középserű. A burgonya kilátásai majdnem mindenütt kedvezők. Észak- és Északkelet- Csehországban, Morvaországban és Sziléziában esőre volna szükség. A cukorrépa állása Alsó-Ausztriában és részben Cseh- és Morvaországban is kedvező. Gácsországban sok helyen art a nedves idő. A szőlő kilátásai kedvezők csak Dél-Tirolban rosszabbodtak a peronoszpóra fellépése következtében. Különsen szépen áll a szőlő a partvidéken, Krajnában és Dal- máciában. A gyümölcsstermés középserűnek, az alma- szüret ki nem elégtőnek ígérkezik.

— **Sertésforgalmi korlátozások.** Az osztrák bel- ügyminiszter a sertésnek Ausztriába történt behu- rcolása miatt a sertésnek Ausztriába való bevitel- lét újabbán a következő területekről tiltotta meg: Bács-

Bodrog vármegye apatini és hódási járásából, Békés vármegye békesi járásából, Bihar vármegye élecsi járásából, Gömör- és Kishont vármegye rimaszécsi, rimaszombati és tornajai járásából, valamint Rimaszombat városból, Hunyad vármegye halmegzi és puji járásából, valamint Hátság városból, Kolozs vármegye bánffy-hunyadi járásából, Szilágy vármegye krasznai járásából, továbbá a horvát-szlavonorsági Pozsega vármegye pakraci járásából, Verőce vármegye északi járásából, Eszék törvényhatósági joggal felruházott városból. Viszont a sertésvesz urolgása miatt Máramaros vármegye Ausztriával határos tarozvizi járasa és a sertésorbánc urolgása miatt Nyitra vármegye Ausztriával határos miavai járasa ellen érvényben volt sertésbeviteli tilalom hatályon kívül helyezte.

A bécs—pozsonyi villamos vasut. Bécsből jelentik telefonon: Az alsó- ausztriai tartománygyűlés mai ülésén Huber és társai sűrűségi indítványt nyújtottak be, amely szerint a tartomány 600.000 korona értékű törzsrészcényeket vegyen át az építendő bécs—pozsonyi villamos vasut részvényeiből. Az indítvány sürgősséget elvetették.

Bécs—Budapest. A Dunagőzhajós Társaság Bécsben (Weissgärber és Prater-rakpart) a személypénztáraknál kombinált menetdírtjegyeket ad Bécsből Budapestre a hajón és vissza a vasuton való utazásra. E jegyek a Bécsben történt belégyezéstől számított 14 napig érvényesek és úgy a hajó, mint a vasuti vonalon az érvényességén belül, egyszeri utmegszakítás van engedélyezve, ha a megszakítást az álmás-igőnöknek azonnal jelentik. Bécsbe akár Marochegg, akár a L. m. Bruckon át lehet utazni. E jegyek ára:

Table with 4 columns: I. hajószótály I. vasutoszótály, gyorsvonat, I. II. személyvonat, I. II. III. gyorsvonat, II. III. gyorsvonat. Prices in Korona.

Négy évesnél nem idősebb gyermekek, ha külön helyet nem foglalnak el, ingyen utaznak. Két 10 éven aluli gyermek egy kombinált menetdírtjeggyel utazhatik; más mérséklés nincs. A hajóutvonalon 25 kilogramm szabadpoggyászt engedélyeznek. A fordított irányra szóló jegyek Budapestben kaphatók.

Borjűvásár. 1901. évi július hó 19-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás: Belétűdi élő borju 946 drb, leélt borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, nővendékmarha — darab, bárány élő — darab, leélt bárány — darab. Árjegyzés: — Belétűdi élő borju I. rendű 70—78 f.-ig, kivételés 80 —, II. rendű 50—69 f.-ig, I. kilónkint, leélt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónkint levonás nélkül. Bécsi leélt borju — f.-ig, Nővendékmarha — f.-től — f.-ig, I. r. 53 — f.-ig, középminőségű 45—50 f.-ig, alárendelt 40—44 f.-ig, I. kilónkint. Bárány élő — k., leélt bárány —, — k. kivételésen ár — k.-ig páronkint. — Lányha irányzat mellett az árak változatlanok maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A lerencvárosi petróleum-raidonál lévő szűkes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi július 19. Készlet 67 darab. Érkezett 1004 darab. Összesen 1071 darab. Eladott 876 darab. Maradt 195 darab. Napj árak: 120—180 kilogramm súlyban 88—92 koronaig, 220—280 kilogramm súlyban 86—92 koronaig, 320—380 klg. súlyban 86—90 k.-ig, Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—84 koronaig, Malac 80—84 korona. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, július 19.

A mai üzlet lefolyása csendes s elként 15.000 mm. változatlan árákon.
Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 88 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 78.5 k. 8 K. 05 f.
Pestmegyei: 100 mm. 76.5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 30 f.
Fehérmegyei: 1175 mm. 75.5 k. 7 K. 87 1/2 f.
Bánágti: 4000 mm. 76 k. 7 K. 70 f.
Bácskai: 2900 mm. 76.5 k. 7 K. 90 f.
Dunai: 375 mm. 78.5 k. 7 K. 67 1/2 f., 130 mm. 74 k. 7 K. 47 1/2 f.
Raktárúru: 1000 mm. 75.8 k. 7 K. 70 f.
Új buza. Tiszavidéki: 300 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80.5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 150 mm. 78.5 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 81.5 k. 8 K. 20 f.
Pestvidéki: 900 mm. 81.5 k. 8 K. 20 f.
Bihari: 1000 mm. 78.8 k. 8 K. 02 1/2 f., 600 mm. 78.5 k. 8 K. 02 1/2 f.
Mind három hónapra.
Rozs (új): 200 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 7 K. 05 f., 200 mm. 7 K. 05 f., 600 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 90 f., 250 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 85 fillér.
Arpa (új): 100 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 82 f., 105 mm. 6 K. 22 1/2 f.
Tengeri: 300 mm. 5 K. 35 f., 200 mm. 5 K. 32 f., 200 mm. 5 K. 10 f. (dobos).
Repece (új): 100 mm. 12 K. 60 f., 100 mm. 12 K. 50 f., 300 mm. 12 K. 27 1/2 f., 100 mm. 12 K. 15 f., 180 mm. 12 K. 10 f., 150 mm. 11 K. 70 f.
Készpénzfizetés mellett.
A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonkint — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánágti, Bácskai. Rows for Buza, Arpa, Rozs, Zab, Tengeri, Repece, Köles. Columns: Kilo, K.-től, K.-ig, 50 kilogramm Ára.

Table: Egyéb gabonafajták. Rows: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Köles. Columns: ujlétföld, másozlend, takarmány, égetni való, sörfőzetre való, bánágti, káposzta, bánágti. Columns: Kilo, K.-től, K.-ig, 50 kilogramm Ára.

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Table with 4 columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Májusi tengeri 1902., Augusztusi repece. Columns: 7.99—8., 8.35—8.36—8.35, 6.76—6.75—6.74—6.75, 6.33—6.32, 5.29—5.28—5.27, 5.09—5.08—5.09—5.10—5.09, 12.80—12.90.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 4 columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri augusztusra, Májusi tengeri 1902., Kepece augusztusra. Columns: 7.99, 8.35, 6.75, 6.32, 5.32, 5.09, 12.80.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with 4 columns: Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Májusi tengeri 1902., Kepece augusztusra. Columns: 7.99—7.99, 6.76—6.77, 6.33—6.34, 5.32—5.34, 5.08—5.09, 12.95—.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde szilárdan nyílt meg, az üzlet folyamán minden különös ok nélkül gyengébb lett az irányzat, mibez nagy mérvben hozzájárult a forgalom megcsappanása és így természetes, hogy a vezető értékek árai lemorzsolódtak.

A helypiacon a hangulat, karöltve a vezető értékek vásárlásával, szintén gyengébbnek volt mondható.

A délitőzsde alacsonyabb Berlinre és kedvezőtlén hírekre a Rheinische Bank felől, ugyszintén bécsi bianco-eladásokra, melyeket az ismét félellet contremine-konzorcium eszközölt, gyengébb lett és csak akkor javult, midőn Londonból érkezett hírek élesztgették a hangulatot.

A helyi piacon szintén gyengébb volt az irányzat, csupán Kereskedelmi bank részvények voltak némileg keresve jó hírek alapján, melyek jél-évi mérlegükrol keringenek, ugyszintén Salgórézvények, melyeket egy bécsi intézet vásárolt nagybott tételekben.

Az alaputopia változatlan. Az előtőzsde gyengébb. Kötötték: Magyar hitelrészvény 640.—646.—. Osztrák hitelrészvény 635.—640.—. Államvasutak 640.—644.—. Jelzálogbank részvény 453.—454.—. Rimamurányi 449.—451.—. Közuti vasut 574.—575.— korona. A délitőzsde gyenge, végül javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 638.—639.—. Osztrák hitelrészvény 622.25—635.50. Államvasuti részvény 637.—638.—. Korona járadék 92.80—92.85. Leszámitoló bank 433.50—433.75. Rimamurányi 447.—448.—. Közuti vasut 572.— korona. Forgalomba került továbbá: Ganz és társa 2825.—2850.—. Franklin-nyomda 510.—. Városi villamos vasut 284.—286.— korona. Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 635.— Magyar hitelrészvény 640.—. Leszámitoló bank 431.50. Rimamurányi vasmű részvény 448.—. Osztrák-Magyar államvasut 639.—. Közuti vasut 572.—. Villamos vasut részvény 285.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfélelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:
Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —.—.

korona, vörös apróssemű —. —. —. korona, vörös erdőlyi —. —. —. korona, vörös bánágti —. —. —. korona, középszemű —. —. —. korona, nagyszemű —. —. —. korona. Disznózsír: budapesti: 49.—49.50 korona, vidéki —. —. —. korona. Táblaszalonna: légszentártított vidéki —. —. —. korona, városi 4 darabos 40.—40.50. korona, 8 darabos 42.—42.50 korona, füstölt —. —. —. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos —. —. —. korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, július 19. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi piacok nem jelentettek semmi lényegesebb változást s így az itteni határidőpiacon hiányzott minden kezdeményezés. A részvétel nagyon csekély volt, az irányzat bágyadt s az árfolyamok eleinte néhány fillért veszítettek. Kivétel csak idei tengeri volt, amelyben a hangulat még valamivel megerősöbődött és zárlatkor árfolyama két fillérrel emelkedett; közben zab is javult két fillérrel, buza és rozs ellenben még valamivel gyengébbben állott. Kötötték: Buza ószre 8.22—8.20—8.23, rozs ószre 7.14—7.13—7.14, zab ószre 6.64—6.66, tengeri szeptember—októberre 5.73—5.71, május—júniusra 5.38—5.40—5.39, július—augusztusra 5.54—5.55, repece augusztus—szeptemberre 13.35—13.45 korona. Zárlatkor maradtak: buza ószre 8.20, rozs ószre 7.13, tengeri május—júniusra 5.37, zab ószre 6.64—6.65 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsden ma ismét gyengült az irányzat. Déli tőzsdén továbbra is gyöngébb volt a hangulat. Zárlat valamivel javult a magyar értékek emelkedésére. Bécs, július 19. (Magyar értékek zárlat.) 4%—os aranyjárdék 118.40. Tiszta és szzedeg kölcsön sorsjegye 143.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötény 118.50. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 447.—. Magyar koronajárdék 93.05. 4%—os Magyar földterem. kötény 92.75. Magyar hitelbank részvény 642.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 173.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 2425.—. Magyar cukoripar —.

Bécs, július 19. (Osztrák értékek zárlat.) 4%—os papírjárdék 99.10. 4%—os osztr. aranyjárdék 118.40. 1890-os sorsjegye 139.25. Osztrák hitelrészvény 389.—. Angol-osztrák bank 270.—. Bécsi bankjegységit 446.50. Osztrák-magyar bank 1640.—. Déli vasut 92.—. Dunagőzhajásítási részvény 760.—. Dohányrészvény 284.50 Császári és királyi arany 11.31. Német bankváltók 117.45. 4%—os ezüst járadék 99.05. Osztrák koronajárdék 95.05. 1364-iki sorsjegye 206.50. Osztrák hitelintézeti részvény 636.—. Unionbank 538.—. Osztrák Länderbank 404.50. Osztrák-magyar államvasut 640.—. Elbavölgyi vasut 483.50. Alpesi bányarészvény 427.—. 20 frank. arany 19.02. Londoni váltóár 239.57. Bécsi Tramway Litt B. 239.—. Bécsi Tramway Litt A. 240.—. Lipót kohó 394.—. Az irányzat bágyadt.

Bécs, július 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délitáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 634.50. Magyar hitelrészvény 643.—. Angol-Osztrák bank 271.—. Bécsi bank egyesület 447.—. Union bank 538.—. Länderbank 404.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 639.—. Lombard 93.—. Elbavölgyi vasut 484.50. Északnyugati vasut részvény 475.50. Dohányrészvény 286.—. Rimamurányi vasmű 449.—. Alpesi bányarészvény 427.—. Májusi járadék 99.10. Magyar korona járadék 93.—. Török sorsjegye 100.75. Német birodalmi márká 117.51—50. Napoleon d'or 19.02.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 19. (Tőzsde tudósítás.) A rajna-vesztáliai iparkeretlebl érkező kedvezőtlen jelentések gyengítették a bányáértékek piacát, annál is inkább, mert fogsztászt hiányról és ezzel kapcsolatosan a termelés redukciojáról volt szó. Bankok is gyengék voltak az európai bankok tegnapi hanyatlására hatása alatt. A német új vámtárita kérdésének bizonytalanságára is utaltak. Járadékok csendesek és tartottak. Vasutakban nincs verőkévd. Később bankok ideig-óráig szilárdak, majd ismét nyömők. Bányáértékek szintén. Magánleszámitolási kamattól 2%—o. Berlin, július 19. (Zárlat.) 4%—os papírjárdék —. 4%—os osztrák aranyjárdék 100.75. Elbavölgyi vasut 121.50. Magyar koronajárdék 94.—. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.90. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 174.—. Altalanos villamosságit Edison 177.25. Gelsenkircheni 161.75. Laura-kohó 181.50. 4%—os ezüstjárdék 99.—. 4%—os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 199.25. Déli vasut 22.25. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.—. 4%—os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 97.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 150.—. Harpeni 151.—. Az irányzat szilárd. Berlin, július 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%—os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák hitelrészvény 200.40. Osztrák-magyar államvasut 136.75. Déli vasut 22.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut 121.50. Orosz bankjegye kszpnyg 216.—. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —. Hamburg, július 19. (Zárlat.) 4%—os ezüstjárdék 98.80. 1890. sorsjegye 140.—. Déli vasut 22.—. 4%—os osztrák aranyjárdék 101.05. Osztrák hitelrészvény 200.30. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Olasz járadék 96.90. 4%—os Magyar aranyjárdék 99.65. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 19. (Szerda.) 4 3/4-os papírpár...

Frankfurt, július 19. (A Budapesti Napló tudósítójának átvételére.) Aranykincs júliusi...

Páris, július 19. (Zárta.) Osztrák-magyar államvasút...

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 19. A sertésüzlet irányzata kissé kellemesebb. A) Hízított sertések...

Sertéselészeti szám 1901. július 17. napján készült 50.254 darab...

Napirend.

Napirend: Szombat, július 20. Római katolikus: Illés pr. - Protestáns: Illés. - Görög-orsos: (július 7.) Czirákna...

Itéletöltés kerületébe díjaz joggyakorokká nevezte ki; az igazságügyminiszter...

Pályázatok: Könyvvivői állásra Veszprémmegye gyámmentőtanácsánál...

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, július 19.

A légnyomás az évszakhoz képest európaszerte szokatlán magas.

Az idő, szórnyós gyenge helyi vízpartokról, vagy átvonuló pásztás esőkötletkével, európaszerte - és így nálunk is - meleg, tulnyomán derült és száraz idő várható.

Víz állás.

Table with columns for location (Ina, Dana, etc.), date (Jul. 18, 19), and water level (méter).

Kivonat a hivatalos lapból.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt...

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Sára Lajost, a vakok országos intézete tanfőnökét a X-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába...

Legszébb Legjobb Legelőszóbb PAP lap PAP lap PAP lap

GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktár.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönségre folytán ezen negyed század óta fennálló rendelési-intézet a legelőszóbb ajánlható.

Remélő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az éntörtézetet utóhájt, az elgyengült férfiert, magümléseket, a bujakort utókövetkezményeket, nőknél fehérfolyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magümlés, egyik főoka az, és börtötegeket gyógyít új gyógyszerrel, biztos sikerrel, gyorsan és alapsan.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülész-tudós, volt oszár. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 óráig este délután 6 óráig, este 7 óráig és délután.

A Pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonnyítványa egyévi önkéntes katonai szolgálatra jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelőszóbb kereskedői, gyári és bankári cégeknek vagy közhivataloknak és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást...

JÓNÁS JÁNOS, igazgató.

Magánúton való szárajztanulásra legalkalmasabb a VÁRDAI SZILÁRD-féle Rajzminták.

A legmodernebb minták, kiperó bált módszer szemérint összeállítva. Velekedik úgy kiállításban, mint árban bármely hasonló külföldi munkával...

Campel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

Kerékpárokat és alkatrészeket

80% Arénaállítással szállított privátoknak is. I. p. küllés gumi fűt 5.50 és 4.-

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legelőszóbb ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalattal alapján. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista.

Titkos betegségek ellen

20 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalattal által legelőszóbb ajánlható.

Dr. KAJDAGYI

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet

IV. Kilyeg-utca 5. I. em. Klottild-palota (Atjáróház és lift használható).

A legelőszóbbat hügycsőfolyásokat, legelőszóbbat hügycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, sphilit, az éntörtézetet utóhájt

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magümléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legelőszóbbat börtötegeket, valamint ifjúkori börtök következményeit beállított és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajoktól gyógyít a legelőszóbbat gyógyászati alapsan és biztos, állandó sikerrel.

RENDEL: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig Nőeknek úgy mint férfiaknak külön és és kijáratt. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnali válaszoltak; esetleg gyógyszerkerüli is gondoskodva lesz.

BAYER-féle Magyar turista-tapasz

Tyukszem, bőrkéreg és börtkeményedés

ellen biztosan és gyorsan ható szer. I eredeti tekeres 80 fill. 1 korona beklidése mellett börtkeményedés. Kapható a legelőszóbbat Tyukszem, bőrkéreg, és börtkeményedés ellen biztosan és gyorsan ható szer.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Szombaton, 1901. július hó 20-án.
Előszór.
Budapest szépe.

Látványos operette 6 képből Irák: Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerette: Barna Izsó.
Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÓR.
Szombaton, 1901. július hó 20-án.
Svíhákok.

Víg operette 3 felv. Zenéjét szerz. Ziehrer C. M. Magyarosították Feid Aurél és Mérey Adolf.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.
Szombaton, 1901. július hó 20-án.
Estzer.

Bibliai melodráma 3 felvonásban. Irta Zöldi Márton. Zenéjét szerzte Singer Nándor.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

ŐS-BUDAVARA
Ma, szombaton, július 20-án, fényes világítás mellett
**A Korvin-téri nagy színpadon nagyszíri
egészen új varieté-műsor.**

The Sennets troupe trófiás némajátékosok, Hilaris és Tordani francia excentrique duo, tűzeszóró díszmunkákkal, The 6 sisters Ernestine amerikai akrobata-táncosnők, La és Do francia ugró énekesek, Brothers Forrest kitűnő zenészek, Brothers Georgi a legjobb kez-equilibristák és a többi újonnan szerződött világhírű különlegességgel.
A „Folies Caprice“ vendéjátéka.
BEN-ALI-BEY varázsszíni-háza.
Amerikai scating-rink. — Olasz bersaglieri-zenekar.
Belépőjű 60 fillér. Gyermkeknek 12 óva alól 20 fillér. A kedvezményes jegyek minden főszeleiben kaphatók.
A földalatti villamos sjelei 1-2 óráig közlekedik.
Társaskosk egész éjjel.

WULFF EDE CIRKUSZA.
Ma szombaton, július 20-án esti 7 és fél órakor
nagy diszeloadás.

Uj! Ma először Uj!
egészen új kiállítású dekorációval és kostümökkel
az elrabolt menyasszony.

A legszebb manégo-szindarab 10 képből, 400 személy által előadva. Kűbösen kiemelendő: Uj! Gróf Eszván a 70 láb magas cirksztoronyból a vízbe ugrik; kivitele a leg-híresebb vízművész Jack Sierzel urtól a londoni akvariumból. Sensatív!
Holnap vasárnap délután 4 és esti 7 és fél órakor
2 kiváló nagy előadás.

William Gaspar
vad-délafrikai bur csoportja
az állatkerti örüasi arenában.

Eredeti transváli és Oranje szabad állami bur csatakepek.

Zuluk, matabele, gyarmat-csapatok, vakmerő lovasmutatványok.

Naponta 2 előadás, délután 5 és este 8 órakor.

tündéres villamos világítás mellett.

Helyárak: Páholy 4 személyre 16 korona. Számosított zártság 3 korona. I. tribűn 2 korona. II. tribűn 1.50 korona. Ülőhely 1 korona. Belépő-díj 60 fillér.

Minden jegy belépőre jogosít az állatkertbe. Városi belépőjegyek 50 fillért az összes főszéleiben kaphatók. Páholyok és számosított helyek d. e. 9 órától d. u. 3 óráig a Royal-szállóbeli írószobákban kaphatók.

ÉN ZT
SORSJEGYEKRE
ÉRTEKPAPIROKRA
(visszaadható tel-szes szorított kisebb részletekben is) bár-mily összeget igen olcsón ad
Kőváry Armin
bank- és váltó-üzleto szolgálatos. I. szám. IV. k. Franciek-ter. 9. Gróf Csizráky-palota.

**Hálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americains (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hölyg-ös-zivacsok 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női övszerek (Pely porus), Pen-sarium oclusivum, Menzinger tanár szer-int: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: irrigatorok, bidek, mindenemü suspensoriumok, stb. Ujdon-ság! Női refrechissen! Elismert nőgyó-gyászok által mint legbiztosabb övszer ajánlva.
Ara 15 kor.**

Kimerítõ árjegyzékeket zárt borítékban, titok-tartás mellett, díjtalanul küld szét:
KELETI J. orvos-sebészti mű-és kötszer-gyar
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
10 koronás rendelésnél bérmentve; és 20% árkedvezmény.
Meg nem felelõ készséggel kicserecittetik.

Angol és amerikai
SPORT-JÁTEKOK
legolcsóbb megbízható beszerzési forrása.

KÉPES ÁRJEGYZÉKET KIVÁRTATNI BÉRMENTVE KÜLD.

SEFFER ANTAL
BUDAPEST, IV. KÁROLY-UTCA 1. boltjárán 12 (Kárpoti városból).

KÖTÉLKÖRÜL, ZSINEGEK, ZSAROK, FONTYOK, FÜGGÁGYAK, TORNAESZKÖZÖK és mindenemü HALÓK IPARTELEPE
TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE, TORNA TERMEK FELSZERELÉSE.
GYAR: VII. BOSNYAI-UTCA 20. SAJÁT HÁZ.

LANZ HENRIK, Mannheim.
Németország legnagyobb és legjelentékenyebb gyára.
gözcsepplőgépekben és lokomobilokban

Kétségkívül a jelenkor legtechnikásebb gépei, a legujabb javításokkal.

Magyarországi vezérképviselőt és raktár:
DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61.

Hölgyeknek
ajánljuk megrendelésre az
„Illat és szépitő szerek készítése“ című könyvet.
Magában foglalja az összes dívólat, illat- és szépitőszerek, illatolajok, hajfestők, illatos mosdóvizek, szappó- és májfesté-elieli készítesek stb. stb. készí-tésének leírását.
Ara 1 korona 20 fillér.
Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

GUMMI-
és hálhólyag különlegességek, vadói francia és angol gyártmány tel-szes szorított és Artimian. Tízajtja: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78, 84, 90, 96, 102, 108, 114, 120, 126, 132, 138, 144, 150, 156, 162, 168, 174, 180, 186, 192, 198, 204, 210, 216, 222, 228, 234, 240, 246, 252, 258, 264, 270, 276, 282, 288, 294, 300.
Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, Kerepesi-út 32.
A Rokus körhízával szombaton.
Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 fillér megrendelésnél 20% ángedvezmény.

REMEKIRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA

A magyar és világirodalom kincsesháza. Szerkeszti: **RADÓ ANTAL**

Nemzetünk műveltsége immár bála isticnek annyira megerősödött, hogy alig van e hazában család, a mely **borozata meitözhetetlen részének ne tartaná a könyvcsokrányát** vagy legalább a szerény könyvcsopót. De azzal sok helyütt nincsenek még tisztában, milyen könyvek valók e háztá-? Nos hát, e kérdésre csak egy válasz lehet: a családi könyvtárba első sorban azok a könyvek valók, melyek az emberi szellem termékeinek szívet-járat teszik, a melyeket élvezetek, évszázadok, vagy legalább nemzedékek magasztalása hirdettek szepnek, melyeket így a mult már ugyszólván szentesített, melyeknek ismerete nélkül iskolázott embert képzelni sem lehet. Azokat az írásokat, kik ilyen könyveket tudtak teremteni, klasszikusok-nak, magyar szóval **remekiróknak** hívják. Ezek az írók azok, kiknek mű-néi nem hiányozhatnak egyetlen művelt házból sem. E remekirók leg-jobb alkotásából fog állani az a **Remekirók Képes Könyvtára**, melyet az alulírott cég megindított, s melynek külső díze is méltó lesz azokhoz a szellemi kincsekhez, melyeket tartal-mazi fog.
Természetes, hogy mindenek előtt a magyar irodalom nagy ne-veí fogják ékesíteni e gyujteményt. Zrínyi Miklóstól Petőfi Sándorig a hány dícsó írója volt nemzetünknek: vala-mennyi ott lesz e sorozatban. Ott lesz könyveink élen az elcsúszkák, ott lesz **életűk rajza**, a legkiválóbb szakemberek tollából, ott lesz **jegyzetek és magyarázatok** formájában minden, a mi teljes megértésüköz szükséges.
De be lehet-e érni ennyivel, pusztán nemzetünk irodalmának ismereté-vel? Azok a nagy nevek, melyek ilágen országok költészetének búskaegyei, hiányozhatnak-e a művelt magyar család könyvtárából? — Nem! Homer, Shakspeare, Göthe s még sokan mások nem pusztán egyetlen nemzetet, a **világirodalom** héroszai ök, kiket minden nemzet magáévá tett, állítotte őket nyelvébe. Ezeket is adnia kell **Képes Könyvtárunknak**: meglevő

fordításban, a hol van ilyen jó, új fordításban, a hol a meglevők elavultak vagy más okokból nem megfelelők. S itt sem fog hiányozni minden őr elől az arckép, a magyar bevezetés elétéről és munkásságáról, valamint nem fog-nak hiányozni a bőseges jegyzetek, melyek azt a művet **konnyan megörít-hetővé** tegyék mindenkiere négre.
Mindkét részét vállaltunknak, a magyar remekirókat epügy, mint az idegeneket, **képekkel** díszítjük. Ez illusztrációk nemcsak az olvasó képzelő-tehetségének lesznek segítségére, előbe vezároslva a költői munkák legzebb részeit: hanem mint elsőrangú magyar művészek rajzai, önmagukban is érté-kesek lesznek. A könyvek, természetesen, mind egyforma alakban, egyforma szép és tiszta nyomással és egyforma díszes bekötési táblánban jelennek meg, rajza az illető **arany-domborműv medallion-arcképpel**. Így a könyvcsokrány nemcsak tartalmuk-nál, hanem külsejüknel fogja is feltűnő ökségei lesznek.
Noha a vállalat főntelbi prog-rammja szerint a **Remekirók Képes Könyvtára** egységes, szerves gyujte-mény lesz: mindazonáltal az egyes re-mekirók **külön is**, mint teljes, befe-jezett munkák kerülnek könyvpiazcra. Senkimen lesz kenyetlen minden kötetet megvásárolni, ellenben mindenki meg-vehet egy-egy remekirót **magában is**. A kötetek ára a lehető legol-csóbb lesz. **Ára egy-egy tílusztrált kötetnek füsve legolcsóbb 3 kor., díszkötésben 5 korona**, de ezt a cse-kély árt is szabadszabályban lesz a vevőnek részletekben törleszténi. Minden évben **négy kötet** megjelenése van levőbe véve, de rendelhetőleg ennél többet is fogunk közebeváltatni. Az eddig megjelent két első kö-tet, **Petőfi Összes Költeményei**, kapható minden hazai könyvkereske-désben.
A vállalat úgy a maga tejjese-gében, valamint kötetként **külön-külön is**, megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Az első két kötet már megjelent. Címzők:

- I. II. **Petőfi Sándor Összes Költeményei.** Életrajzi bevezetéssel ellátta Dr. Ferenczi Zoltán, 52 egész oldalas illusztrációval ellátta Neogrady, Tull, Telogy, Akantiaz. Ara a két díszkötetnek 10 kor.
- A következők kötetek lesznek:
- III. IV. **Kisfaludy Sándor Összes Költeményei.** Életrajzi bevezetéssel ellátta Zilahi Kiss Béla. (Sajtó alatt.)
- V. **Tóth Kálmán** Költeményei.
- VI. **Göthe.** Faust. Ford. b. Öcsy Lajos.
- VII. **Molière Remekei.** I. rész. A fővény, — Dandin György. — A kenyekedők. — A botcsinátta doktor. Ford. az első három Hevesi Sándor, az utolsót Babányi Árpád.
- VIII. **Wlókies Kelemen** Törökországi Levélei. Kiadja Bányóczy József.
- IX. **Tóth Ede** Összes művei.
- X. **Musset Alfréd** Válogatott Remekei: Költe-mények, Elbozélések, Szindarabok. Ford. Radó Antal.
- XI. **Zrínyi Miklós** Összes Munkái.

Azután tervebe vannak véve: **Kazinczy, Berkényi, Csokonai, Kisfaludy Károly, Kölcsey** remekei; az idegen irodalmakból: **Hómeros** Illása és Odüsszeia, **Kempt József** fordításban, **Shakspeare** remekei. **Leopold** válogatott versei és prózái munkái. **Byron** válogatott költeményei. **Essen** legjobb drámai stb. — egytől egyig a világirodalom legnagyobb nevei, a nemzetek műveltségének legfényesebb szövevényei. Hazza a tudatlan, hogy ez újabb vállalatunk megindításával a **nemzeti kultúrának** nagy és fontos szolgálatot teszünk, ajánljuk azt a magyar hazai pártfogásáért!

LAMPÉL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 21.

BUTOR
jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.
Náthán Ignác
kárpitós- és asztalos-butor egyedűli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Árjegyzéket védekor ingyen és bérmentve

Mindenkin segítve
lehet az összes
zálogcédulák
főösslegével,
vidéki is. Wschogrodnál,
Nagyváros-utca 7. II. 24. Va-szak öreg hamis
fogakát és szájpádlásokot,
használt ruhadarabokat, egyen-ruhákat, valamint minden
elfogadhatót.
Levelésdip elegendő, rögtön jóvők.

Eppen most jelent meg
Vidor Marcel
FORRO D D
ÉJSZAKAK
című verskötete . . . . .
Ara 2 korona.
Bérmentve ajánlott kül-dóssal 2 kor. 35 fill. Posta-utalványon megrendelhető a „Budapesti Napló“ ki-adóhivatalában Budapest, József-körút 16.

Minden sz6 egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ANNONCIATIONÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatalt: József-kört 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... apró hirdetések... apró hirdetések...

Breuer nővérek... Breuer nővérek... Breuer nővérek...

Engelmann Mór... Engelmann Mór... Engelmann Mór...

Franko Pál... Franko Pál... Franko Pál...

Jambrikovits... Jambrikovits... Jambrikovits...

Eckstein Bernát... Eckstein Bernát... Eckstein Bernát...

Fischer J. D... Fischer J. D... Fischer J. D...

Goldberger A. V... Goldberger A. V... Goldberger A. V...

Hasenstein és Vogler... Hasenstein és Vogler... Hasenstein és Vogler...

Leopold Gyula... Leopold Gyula... Leopold Gyula...

Mosse Rudolf... Mosse Rudolf... Mosse Rudolf...

Mezei Antal... Mezei Antal... Mezei Antal...

Schwarz József... Schwarz József... Schwarz József...

Tencer Gyula... Tencer Gyula... Tencer Gyula...

Sikray Samu... Sikray Samu... Sikray Samu...

Kernberg Rozália... Kernberg Rozália... Kernberg Rozália...

Ifj. Nagel Ottó... Ifj. Nagel Ottó... Ifj. Nagel Ottó...

Nemetsch A. J... Nemetsch A. J... Nemetsch A. J...

Rehancz Ilona... Rehancz Ilona... Rehancz Ilona...

Szántó Mór... Szántó Mór... Szántó Mór...

Sopronyi V... Sopronyi V... Sopronyi V...

Schönwald Ferencné... Schönwald Ferencné... Schönwald Ferencné...

Toldi Lajos... Toldi Lajos... Toldi Lajos...

Zipsné és Könyg... Zipsné és Könyg... Zipsné és Könyg...

Benda Józsefné... Benda Józsefné... Benda Józsefné...

Deutsch Miksáné... Deutsch Miksáné... Deutsch Miksáné...

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór... Goldgruber Mór...

Kellemes otthon... Kellemes otthon... Kellemes otthon...

„Bihari“... „Bihari“... „Bihari“...

Ehiz... Ehiz... Ehiz...

Szeretőnek jobb a menyecské... Szeretőnek jobb a menyecské...

13... 13... 13...

G. V. G... G. V. G... G. V. G...

Urinök csinos... Urinök csinos... Urinök csinos...

KERESLET... KERESLET... KERESLET...

Egy jókarban... Egy jókarban... Egy jókarban...

Okleveles tanítóné... Okleveles tanítóné... Okleveles tanítóné...

Vicchézmester... Vicchézmester... Vicchézmester...

Utazók... Utazók... Utazók...

Keresek... Keresek... Keresek...

Megvételre... Megvételre... Megvételre...

Fiatal leány... Fiatal leány... Fiatal leány...

1000 korona... 1000 korona... 1000 korona...

Szépirásu... Szépirásu... Szépirásu...

Házmesteri... Házmesteri... Házmesteri...

KINÁLAT... KINÁLAT... KINÁLAT...

Okleveles nevelő... Okleveles nevelő... Okleveles nevelő...

Butorok... Butorok... Butorok...

Pénzfellegeket... Pénzfellegeket... Pénzfellegeket...

Arany O... Arany O... Arany O...

II... II... II...

Kisasszony... Kisasszony... Kisasszony...

Bérbe adó... Bérbe adó... Bérbe adó...

Minden körükből... Minden körükből... Minden körükből...

Ház... Ház... Ház...

Tanítással jártas... Tanítással jártas... Tanítással jártas...

Kitűnő gépiróné... Kitűnő gépiróné... Kitűnő gépiróné...

Kitűnő ruhavarróné... Kitűnő ruhavarróné... Kitűnő ruhavarróné...

„Ananas“... „Ananas“... „Ananas“...

Gyakornoknak... Gyakornoknak... Gyakornoknak...

Teljes ellátásra... Teljes ellátásra... Teljes ellátásra...

Intelligens nő... Intelligens nő... Intelligens nő...

Csinos középkorú... Csinos középkorú... Csinos középkorú...

Magányos úrnőnél... Magányos úrnőnél... Magányos úrnőnél...

Egy szoba... Egy szoba... Egy szoba...

Magyar, német... Magyar, német... Magyar, német...

A ki hegédüt... A ki hegédüt... A ki hegédüt...

Valódi Echo-Phono... Valódi Echo-Phono... Valódi Echo-Phono...

Akar oleso lakást... Akar oleso lakást... Akar oleso lakást...

1510 ft-telek... 1510 ft-telek... 1510 ft-telek...

Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné...

Jelesen érettségizett... Jelesen érettségizett... Jelesen érettségizett...

Nyugdíjas... Nyugdíjas... Nyugdíjas...

Cimbalmozni... Cimbalmozni... Cimbalmozni...

Tanítással jártas... Tanítással jártas... Tanítással jártas...

Kitűnő gépiróné... Kitűnő gépiróné... Kitűnő gépiróné...

Kitűnő ruhavarróné... Kitűnő ruhavarróné... Kitűnő ruhavarróné...

„Ananas“... „Ananas“... „Ananas“...

Gyakornoknak... Gyakornoknak... Gyakornoknak...

Teljes ellátásra... Teljes ellátásra... Teljes ellátásra...

Intelligens nő... Intelligens nő... Intelligens nő...

Csinos középkorú... Csinos középkorú... Csinos középkorú...

Magányos úrnőnél... Magányos úrnőnél... Magányos úrnőnél...

Egy szoba... Egy szoba... Egy szoba...

Magyar, német... Magyar, német... Magyar, német...

A ki hegédüt... A ki hegédüt... A ki hegédüt...

Valódi Echo-Phono... Valódi Echo-Phono... Valódi Echo-Phono...

Akar oleso lakást... Akar oleso lakást... Akar oleso lakást...

1510 ft-telek... 1510 ft-telek... 1510 ft-telek...

Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné...

Jelesen érettségizett... Jelesen érettségizett... Jelesen érettségizett...

Zárt... Zárt... Zárt...

Singer-varrógépe... Singer-varrógépe... Singer-varrógépe...

Vadász-fegyver... Vadász-fegyver... Vadász-fegyver...

Kerékpárokat... Kerékpárokat... Kerékpárokat...

Eladó... Eladó... Eladó...

BUTOROK... BUTOROK... BUTOROK...

DEUTSCH BERNAT... DEUTSCH BERNAT... DEUTSCH BERNAT...

Kence... Kence... Kence...

Nevelőneket... Nevelőneket... Nevelőneket...

Szeghóné S. Lujza... Szeghóné S. Lujza... Szeghóné S. Lujza...

Képes levelezőlapok... Képes levelezőlapok... Képes levelezőlapok...

Balasetbiztosítási... Balasetbiztosítási... Balasetbiztosítási...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“... „Budapesti Napló“...

„Kévs gond!“... „Kévs gond!“... „Kévs gond!“...

„Kévs gond!“... „Kévs gond!“... „Kévs gond!“...

Budapesti Naplóra... Budapesti Naplóra... Budapesti Naplóra...

„Aki lakást keres“... „Aki lakást keres“... „Aki lakást keres“...

„Aki személyzetet“... „Aki személyzetet“... „Aki személyzetet“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Kévs gond!“... „Kévs gond!“... „Kévs gond!“...

„Kévs gond!“... „Kévs gond!“... „Kévs gond!“...

Budapesti Naplóra... Budapesti Naplóra... Budapesti Naplóra...

„Aki lakást keres“... „Aki lakást keres“... „Aki lakást keres“...

„Aki személyzetet“... „Aki személyzetet“... „Aki személyzetet“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

„Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“... „Aki valamit venni“...

